

Letenye Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája

I. kötet: Megalapozó vizsgálat

Projektvezető: Egyházi Ferenc, Kukely György
Megyei koordinátor: Rácz Andrea, Szálka Miklós
Vezető tervező: Horváth István, Kovács Balázs
Közmű szakági tervező: Bíró Attila, Hanczár Emőke
Zöldfelületi és tájrendezési szakági tervező: Auer Jolán
Gazdaságfejlesztési szakértő: Kovács Balázs
Társadalompolitikai szakértő: Horváth István
Közlekedés szakági tervező: Könczey Gábor, Zombori Gergely
Településtervező: Berényi Mária

Projekt azonosító: NYDOP-6.2.1/K-13-2014-0002

„Nyugat-Dunántúli Operatív Program - Fenntartható településfejlesztés a kis- és középvárosokban –
Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása”

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tartalom

Vezetői összefoglaló	8
1 Helyzetfeltáró munkarész	10
1.1 Településhálózati összefüggések és térségi kapcsolatok, a város helye a településhálózatban	10
1.1.1 A település szerepe az országos településhálózatban	11
1.1.2 A település szerepe a regionális, a megyei és a járási településhálózatban	12
1.1.3 A település vonzáskörzete	13
1.1.4 A település dinamikája	18
1.2 A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Fejlesztési- és Területfejlesztési Konceptióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata	18
1.2.1 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)	19
1.2.2 Zala megye Területfejlesztési Konceptiója	20
1.2.3 Zala megye Területfejlesztési Programja	21
1.2.4 A Letenyi kistérségi fejlesztési koncepció, program, kapcsolódó dokumentumok	22
1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	23
1.3.1 Országos tervhierarchia és összefüggései	23
1.3.2 Letenye az Országos Területrendezési Tervben	24
1.3.3 Letenye a megyei területrendezési tervben	25
1.4 A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai	30
1.5 Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása	30
1.5.1 A hatályos fejlesztési koncepció vonatkozó megállapításai	30
1.5.2 Az Integrált Városfejlesztési Stratégia vonatkozó megállapításai	31
1.6 A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata	32
1.6.1 A hatályban lévő településrendezési eszközök	32
1.6.2 A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek	33
1.6.2.1 A hatályos településszerkezeti terv megállapításai	33
1.6.2.2 A hatályos településszerkezeti terv megvalósult elemei	37
1.7 A település társadalma	37
1.7.1 Demográfia, népesesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség	37

1.7.1.1 Demográfia, népesség	37
1.7.1.2 Háztartás, család	40
1.7.1.3 Nemzetiségek.....	40
1.7.1.4 Iskolai végzettség.....	41
1.7.1.5 Foglalkoztatottság	42
1.7.1.6 Jövedelmi viszonyok	43
1.7.2 Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok	45
1.7.3 Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)	46
1.8 A település humán infrastruktúrája.....	47
1.8.1 Humán közszolgáltatások	47
1.8.1.1 Oktatás	47
1.8.1.2 Egészségügy	49
1.8.1.3 Szociális ellátás	50
1.8.1.4 Kultúra.....	50
1.8.1.5 Sport.....	52
1.8.2 Esélyegyenlőség biztosítása	53
1.9 A település gazdasága	54
1.9.1 A település gazdasági súlya, szerepköre.....	54
1.9.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői	55
1.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fejlesztési elképzelése.....	57
1.9.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.).....	58
1.9.5 Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)	59
1.10 Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere	60
1.10.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program.....	60
1.10.1.1 Költségvetés.....	60
1.10.1.2 Bevételek	60
1.10.1.3 Kiadások.....	61
1.10.1.4 Gazdasági program	61
1.10.2 Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	62
1.10.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység	62

1.10.4 Foglalkoztatáspolitikai.....	63
1.10.5 Lakás- és helyiséggazdálkodás	63
1.10.6 Intézményfenntartás	64
1.10.7 Energiagazdálkodás	65
1.11 Településüzemeltetési szolgáltatások	66
1.12 A táji és természeti adottságok vizsgálata	67
1.12.1 Természeti adottságok	67
1.12.1.1 Geológia és domborzat, talaj	67
1.12.1.2 Vízrajz	68
1.12.1.3 Klimatikus viszonyok	69
1.12.1.4 Élővilág	69
1.12.2 Tájhasználat, tájszerkezet	70
1.12.2.1 Táj történeti vizsgálat	70
1.12.2.2 Tájhasználat értékelése	70
1.12.3 Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek	71
1.12.3.1 Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek.....	71
1.12.3.2 Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék	71
1.12.3.3 Ökológiai hálózat	73
1.12.4 Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése	73
1.13 Zöldfelületi rendszer vizsgálata	75
1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei	75
1.13.1.1 Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek	76
1.13.1.2 Zöldfelületi ellátottság értékelése	76
1.13.2 A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái	77
1.14 Az épített környezet vizsgálata	77
1.14.1 A területfelhasználás vizsgálata	77
1.14.1.1 A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata	78
1.14.1.2 Funkció vizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatos)	81
1.14.1.3 Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület.....	81
1.14.2 A telekstruktúra vizsgálata	82
1.14.2.1 Telekmorfológia és telekméret vizsgálat	82
1.14.3 Az épített környezet értékei.....	83

1.14.3.1 Műemlék, műemlékegyüttes	83
1.15 Közlekedés	84
1.15.1 Hálózatok és hálózati kapcsolatok	84
1.15.2 Közúti közlekedés	87
1.15.3 Közösségi közlekedés.....	93
1.15.3.1 Közúti	93
1.15.3.2 Kötőtpályás.....	94
1.15.4 Kerékpáros és gyalogos közlekedés	94
1.15.5 Parkolás.....	94
1.15.6 Vízi közlekedés.....	94
1.16 Közművesítés és elektronikus hírközlés	94
1.16.1 Víziközművek	94
1.16.1.1 Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz hasznosítás)	94
1.16.1.2 Szennyvízelvezetés	96
1.16.1.3 Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés	97
1.16.2 Energiaközművek.....	98
1.16.2.1 Energiagazdálkodás és energiaellátás	98
1.16.2.1.1.Villamosenergia ellátás	98
1.16.2.1.2 Földgázellátás	98
1.16.2.1.3 Egyéb energiaellátás.....	98
1.16.2.2 Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei.....	99
1.16.2.3 Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése	99
1.16.3 Elektronikus hírközlés.....	99
1.16.3.1 Vezetékes hírközlés	99
1.16.3.2 Vezeték nélküli hírközlés.....	99
1.17 Környezetvédelem (és településüzemeltetés)	100
1.17.1 Talaj.....	100
1.17.2 Felszíni és a felszín alatti vizek	101
1.17.3 Levegőtisztaság és védelme	101
1.17.4 Zaj- és rezgésterhelés	102
1.17.5 Hulladékkezelés	102
1.17.6 Vizualis környezetterhelés	102

1.17.7 Árvízvédelem	102
1.17.8 Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák.....	103
1.18 Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők)	103
1.18.1 Építésföldtani korlátok	104
1.18.2 Vízrajzi veszélyeztetettség	104
1.18.3 Árvízveszélyes területek	105
1.18.4 Belvízveszélyes területek	105
1.18.5 Mély fekvésű területek.....	105
1.19 Ásványi nyersanyag lelőhely	106
1.20 Városi klíma	106
2 HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ	106
2.1 A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése	106
2.1.1 Településhálózat.....	106
2.1.2 Társadalom	107
2.1.3 Gazdaság	109
2.1.4 Táj- és természeti adottságok	109
2.1.5 Zöldfelületek.....	110
2.1.6 Épített környezet	111
2.1.7 Közlekedés	112
2.1.8 Közművek.....	112
2.1.9 Környezetvédelem.....	113
3 HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ	114
3.1 A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis	114
3.1.1 A folyamatok értékelése	114
3.1.2 A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése	115
3.1.2.1 A településhálózat és közlekedés SWOT-analízise.....	115
3.1.2.2 A társadalom SWOT-analízise	115
3.1.2.3 A gazdaság SWOT-analízise.....	116
3.1.2.4 A táj- és természeti adottságok, zöldfelületek SWOT-analízise.....	117
3.1.2.5 Az épített környezet, közművek, környezetvédelem SWOT-analízise	117
3.1.2.6 Kockázatok felsorolása	118
3.1.3 A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata.....	120

3.2 Problématérkép/értéktérkép.....	122
3.3 Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek	123
3.3.1 Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása	123
3.3.2 Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek).....	124
ÁBRAJEGYZÉK.....	126

Vezetői összefoglaló

A 2007-2013-as programozási időszakban a magyarországi városok nagyjából kétharmada készítette el a 2007-ben megjelenő, majd 2009-ben felülvizsgált, a várospolitikáért felelős minisztérium által kiadott Városfejlesztési Kézikönyv útmutatásai alapján az Integrált Városfejlesztési Stratégiáját (IVS).

Az Integrált Városfejlesztési Stratégiák felülvizsgálata, az azóta eltelt nagyjából 5-7 év után több szempontból is aktuálissá vált, illetve különösen fontos a stratégia elkészítése ott, ahol ilyen dokumentum még nem áll rendelkezésre.

A fentiek figyelembe vételével a Belügyminisztérium 2014-ben közbeszerzési eljárást írt ki a járasszékhely városok IVS-nek felülvizsgálatára, valamint bizonyos esetekben a Városfejlesztési Koncepció elkészítésére. A Nyugat-Dunántúli Régióban az eljárást a ProVia91 Kft. nyerte meg. A nyertes ajánlattevő szakemberek bevonásával a 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet tartalmi követelményeinek megfelelően 2015 januárjában megkezdte a munkát.

A megalapozó vizsgálat követi a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet (továbbiakban: Kormányrendelet) mellékletében foglaltakat, így helyzetfeltáró, helyzetelemző és helyzetértékelő munkarészt tartalmaz.

A részletesebb és bővebb helyzetfeltáró munkarész fogja át Letenye város térségi kapcsolatait, a különféle tervekben, koncepciókban való megjelenését, a területrendezési tervekkel kapcsolatos magállapításokat, a szomszédos településekkel terveinek a vizsgált településre vonatkozó észrevételeit és a hatályos fejlesztési dokumentumokat. Részletes elemzések készültek a település társadalmáról, a gazdaságra vonatkozó fejezetben pedig kitértünk a gazdasági szerkezet jellemzőre és annak változására. Az önkormányzati gazdálkodás és a településüzemeltetési szolgáltatások vizsgálatánál törekedtünk azokra a tényezőkre felhívni a figyelmet, amelyek az önkormányzati kompetenciában és tevékenységben a településfejlesztésre, hangsúlyozottan a gazdaságfejlesztésre vonatkoznak. A táji, települési adottságokban és a zöldfelületet kezelésében történt változásokat regisztráltuk.

Alapos elemzésnek vettük alá az épített környezetet, támaszkodva a rendelkezésre álló dokumentumokra és a változásokra, az elmozdulásokra fókuszáltunk, kijelölve azokat a főbb magállapításokat, amelyek a település fejlesztésében a 2010-ben készült IVS/VAT-hoz viszonyítva a napjainkig lezajlottak.

Részletes elemzéseket és áttekintést végeztünk a város közlekedési hálózatával kapcsolatban. A leggyakrabban jelentkező problémákat és azok összefüggéseit vizsgálatuk, kitérve Letenye Város által elért eredményekre.

A környezeti, katasztrófavédelmi összefüggéseket külön ismertettük. A városi tér a környezet vonatkozásában jelentős értékeket mutat, így külön hangsúlyt adtunk ezen tényező bemutatásának.

A helyzetelemző és -értékelő munkarészben nagy hangsúlyt helyeztünk az összefoglalást jelentő SWOT elemzésre, amelyet kiegészítettünk egy rövid kockázatelemzéssel, így a fejlesztés kereteihez olyan információkat kínálhatunk, amik a gondolkodás kereteiként is számba vehetők. A

településrészeket egyenként értékeltük, itt a társadalmi, demográfiai paraméterek mellett a településszerkezeti elemeket is összefoglaltuk kijelölve a problémapontokat, felhívva a tervezők figyelmet a szükséges vagy kívánatos beavatkozásokra.

A város terv-ellátottsága kedvezőnek mondható. Folyamatosan készülnek elemzések a különféle funkciókra. Ezeket az anyagokat a felméréshez felhasználtuk, megismertük.

Elemzési szemléletünk volt, hogy a város és térségére is kitekintettünk, bemutatva azokat településeket, amelyek szoros kapcsolatban vannak a várossal, annak szolgáltatásait használják.

Hasonlóan elemzési szempont és szemléletmód volt, hogy az Európai Unió 2014-2020 tervezési időszak célrendszerére, valamint az Országos Fejlesztési- és Területfejlesztési Konceptió 2014-2020, illetve a Zala megye Területfejlesztési Konceptiója 2014-2020 dokumentumok iránymutatásait is kövessük, hogy Letenye város fejlesztései – éppen a helyzetfeltárás segítségével – ezekhez jól illeszkedjenek.

Budapest, 2015. február 11.

1 Helyzetfeltáró munkarész

1.1 Településhálózati összefüggések és térségi kapcsolatok, a város helye a településhálózatban

Letenye a nyugat-dunántúli régióban Zala megye dél-nyugati részén, Nagykanizsától 22 km-re, a 7-es főút mellett fekszik, Horvátország felé forgalmas határátkelőhely.

A Nyugat-Dunántúlon az ország településeinek ötöde, a népesség mintegy tizede található. A Nyugat-dunántúli régió településhálózatának szerkezetét rendkívüli változatosság jellemzi, amelynek elsődleges oka a domborzati viszonyokra, a közlekedési hálózat történelmi és meglévő struktúrájára vezethető vissza. A régió északi részének településhálózata a természeti (domborzat, vízrajz) viszonyok és a termelési hagyományok miatt kevés hasonlóságot mutat a déli területekkel. A régióon belül dél felé haladva a domborzat egyre intenzívebbé válik, ennek megfelelően a településhálózat is jóval elaprózottabb.

A Nyugat-Dunántúl településszerkezete és az egyes települések is nagy múltra tekintenek vissza, hisz a legtöbb a kőkortól az avarokon, rómaiakon át a honfoglaló magyarokig lakott hely volt, a tatár, török elnéptelenedést, osztrák majd szocialista nyomokat, mint történelmüket magukon viselik. Egyedüli magyar régióként öt megyei jogú városa van a Nyugat-Dunántúlnak, melyek jelentős térszervező erővel bírnak: Győr, Szombathely, Zalaegerszeg, Sopron és Nagykanizsa. A régiót 20 közigazgatási járás fedi le, melyek közül 7 Győr-Moson-Sopron megyében, 7 Vas, illetve 6 Zala megyében található.

A nyugat-dunántúli régió 655 településével a Dél-Dunántúlt megelőzve hazánk legnagyobb településszámmal rendelkező régiója. Mindemellett ez a térség Magyarország legkisebb területű (11 328 km²) és legnagyobb településsűrűségű (58 település/1000 km²) régiója, lakónépessége 984 521 fő (TeIR, 2013). Sajátos településhálózati adottságai – melyet a törpefalvak (58 db) és az aprófalvak (281 db) kiugróan magas aránya (a régió településeinek 50%-a) jellemez – elsősorban a domborzati viszonyokkal és a közlekedési hálózat történelmi és jelenkori struktúrájával magyarázhatók. Győr-Moson-Sopron megye településhálózata a természeti viszonyok (Kisalföld) és a termelési hagyományok miatt a mezővárosi szerkezeten keresztül inkább az alföldi régiók településszerkezetéhez hasonlít. Vas és Zala megyében a településhálózat struktúrája jóval elaprózottabb. Ennek szélsőséges jelenségei Zala megyében figyelhetők meg, míg Vas megye jellemzően átmenetet képez a Győr-Moson-Sopron és Zala megye között. Az apró települések nagy száma a népességfogyás mellett a hagyományos településszerkezetre vezethető vissza. Elsősorban az Órség és Göcsej területe híres a hagyományos „szer” vagy „szeg” névvel leírt településekről. Ez a sajátos településforma lényegében sok kicsi, vízmentes kiemelkedésekre település tanyaszerű együttesből áll.

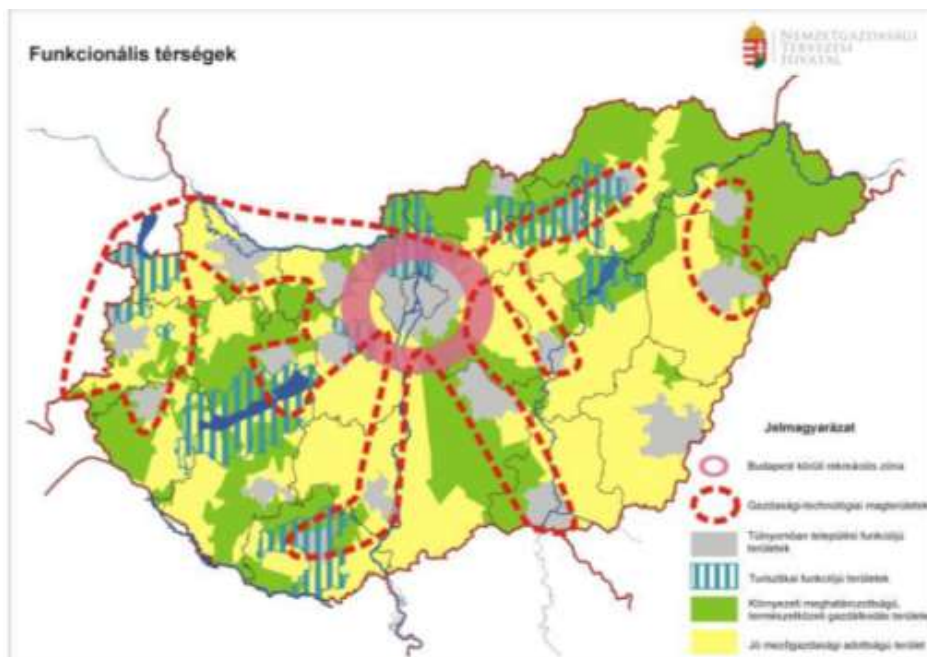
A régió városhálózata kiegyensúlyozott, nagy- és középvárosok egyaránt megtalálhatók. A régióban 32 városi rangú település van, közülük egyedül Győrnek van 100 ezer főt meghaladó népessége. A többi négy megyei jogú város (Sopron, Szombathely, Zalaegerszeg, Nagykanizsa) népessége 50 és 100 000 fő közé esik. A régió gazdasági teljesítőképességét tekintve messze felülmúlja az országos átlagot. Ez főként a földrajzi fekvésnek, a gazdasági nyitottságnak és a globális hálózatok és

gyorsforgalmi úthálózatok kedvező elérhetőségének köszönhető (ugyanakkor a régió belül rendkívül kedvezőtlen az észak-déli elérhetőség, ami a mára már hatalmas méreteket öltő tranzit áruforgalommal együtt több évtizedes probléma forrása). Kiemelkedő központ Győr, amelynek gazdasági karakterét az autóiipari beruházások adták meg.

A régió legfejlettebb térségeit a megyeközpontok és – Nagykanizsa kivételével – a megyei jogú városok járásai adják. A Győri és Szombathelyi járás kedvező jövedelmi mutatókkal, fejlett szolgáltató szektorral rendelkezik. A Sopron-Fertődi és Zalaegerszegi járás alig marad el tőlük, illetve a Keszthely-Hévízi járás a szolgáltató szektor (turizmus) erős dominanciájával tűnik ki. A Körmenyi, Kőszegi, Mosonmagyaróvári, Nagykanizsai, Sárvári és Szentgotthárdi járás átlagot enyhén meghaladó mutatókkal rendelkezik, de a foglalkoztatottság és a jövedelmi helyzet értékei meghaladják a keszthelyi járás értékeit is. A Csepregi járás sok tekintetben kedvezőtlen helyzetben van már, de a szolgáltató szektornak (turizmus, elsősorban a büki gyógyfürdő hatásaival) köszönhetően magasabb az életszínvonal. A kisvárosi központtal rendelkező, országhatártól távolabb fekvő, viszonylag gyengébb infrastruktúrával rendelkező járások (Celldömölki, Csornai, Téti, Kapuvári, Pannonhalmi), már többnyire átlag alatti mutatókkal rendelkeznek. Minden tekintetben hátrányos helyzetű járásnak tekinthetők, zárt földrajzi helyzettel, sajátos (aprófalvas) településszerkezettel, magas munkanélküliséggel és alacsony jövedelemmel a Lenti, Letenyei, Óriszentpéteri, Vasvári és Zalaszentgróti járások.

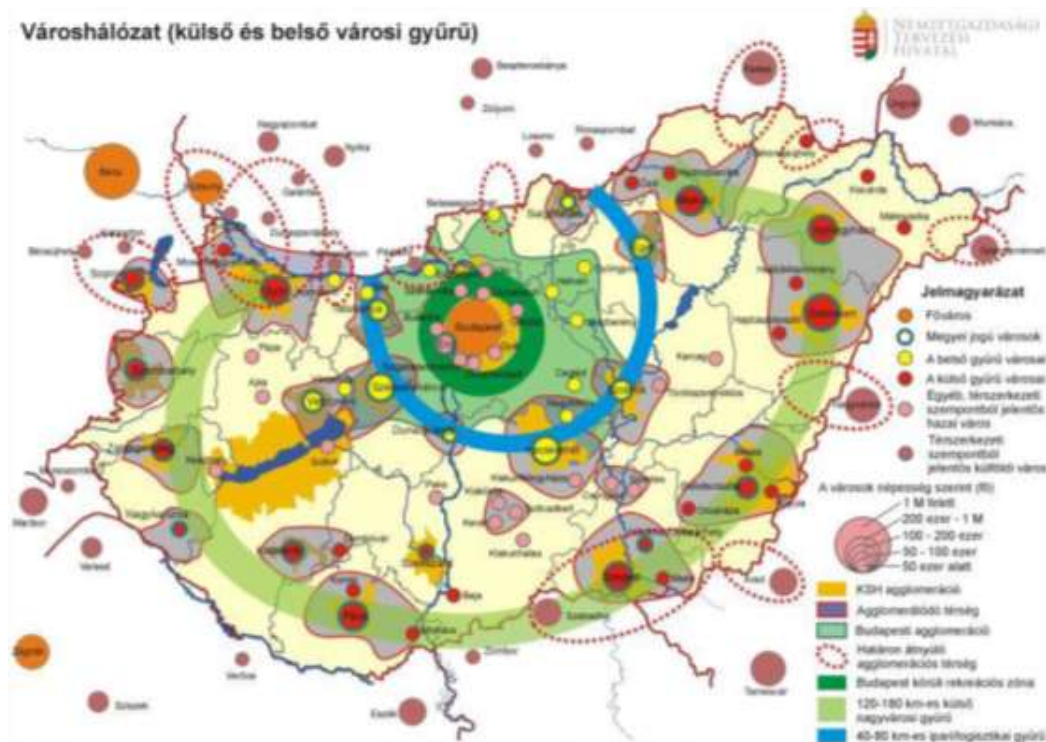
1.1.1 A település szerepe az országos településhálózatban

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK; elfogadva az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozatával) értelmében a városstratégiák célja a többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózatok kialakulása, valamint a kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése. Mindezek szem előtt tartásával az OFTK olyan funkcionális térségeket határoz meg, amelyek a jövőben egy-egy, nemzeti szinten is jelentős gazdasági, társadalmi vagy környezeti feladatot fognak ellátni, integrálódva a nemzeti szintű társadalmi és területi munkamegosztásba.

1. ábra: Funkcionális térségek Magyarországon (Forrás: OFTK, pp. 109.)

A városok és térségeik az ország gazdasági növekedésében és területi fejlődésében is jelentős szerepet játszanak. A térségi szemlélet érdekében az OFTK kijelölte a növekedés elsődleges színtereit és hálózatait. Ezeket olyan városok alkotják, amelyek kiemelkedő telephelyi lehetőségeik, jelenlévő és potenciális befektetők, vállalataik, térségi beágyazódottságuk révén a növekedés dinamikus térségeként jelennek meg a hazai településszerkezetben.

2. ábra: Városhálózati struktúra Magyarországon (Forrás: OFTK, pp. 142.)

Ahogy a fenti ábrából is leolvasható, Letenye és szűkebb térsége egyrészt jó mezőgazdasági adottságú terület, ami a környező települések gazdasági életében a mai napig jelentős szerepet játszik; másrészt Nagykanizsa vonzáskörzetéhez tartozó városi agglomerálódó térség, amely adottságai révén kedvező helyzetben van, mint Magyarország dél-nyugati közlekedési kapuja.

1.1.2 A település szerepe a regionális, a megyei és a járási településhálózatban

A Nyugat-Dunántúli Régió Magyarország délnyugati részén, a Kisalföldtől a Zalai-dombságig húzódik. Északon Szlovákia, Nyugaton Ausztria, délen Szlovénia és Horvátország határolja. A tervezési-statisztikai régió Győr-Moson-Sopron, Vas és Zala megyéket foglalja magában.

Zala megye Magyarország dél-nyugati részén, közelebből a Dunántúl déli részén terül el. Területe 3 784 km². Népességszáma 2014. január 1-én 279 ezer fő volt. Népsűrűsége ennek megfelelően közepesen alacsony, 77 fő/km². A településhálózat szerkezete viszonylag kedvezőtlen, elaprózottabb, mint a régió másik két megyéjében.

A megyeszékhely hatása a saját járásába tartozó településeken érzékelhető a leginkább, a megye keleti részén a másik megyei jogú város, Nagykanizsa vonzása érzékelhető.

Letenye Zala megye legdélebbi kisvárosa, térségének szervező központja, Magyarország délnyugati térségének egyik kapuja. A határvárosi szerepkör a településen belül sok speciális funkcióval, és feladattal is jár. Letenye korábban a Dél-Zala Murahíd Letenye többcélú kistréségi társulás, ma a letenyei járás központja. Letenye központi településen kívül 26 település a Letenyei járás része. A járás sajátossága a közlekedés földrajzi adottsága, mely a központ excentrikus – határmenti elhelyezkedéséből adódik.

A város adottságai túlmutatnak a település határain, polgárai továbbiakban is a térségi együttműködésben látják a gyarapodás alapvető lehetőségeit. Letenye és társközségei – Kistolmács, Murarátka és Zajk – számtalan szálon kötődnek egymáshoz, akár a funkcionális kapcsolatokra, akár a településeket összekötő tájra gondolunk. Kistolmács, Murarátka és Zajk települések számára, mind az alapfokú, mind a középfokú ellátást a város biztosítja. Mindhárom település népességszáma az utóbbi tíz évben a régiós átlagot meghaladóan csökkenő tendenciát mutatott.

A lakosságnak szolgáltatást nyújtó intézmények egyben a térség lakosságának rendelkezésére állnak. Működésükre az önkormányzat különös gondot fordít. Letenye gazdasági, kereskedelmi, művelődési vonzása a térségben érvényesül.

Országos szempontból teszi jelentőssé a települést az a tény, hogy egyben hazánk egyik legfontosabb közúti határátkelőhelye, Horvátország, Olaszország és a Földközi-tenger irányába.

1.1.3 A település vonzáskörzete

Letenye város vonzáskörzete a járásba tartozó 26 település esetében mérvadó. Letenye korábban a Dél-Zala Murahíd Letenye többcélú járás, ma a letenyei járás központja. A járás sajátossága a közlekedés földrajzi adottsága, mely a központ excentrikus – határmenti elhelyezkedéséből adódik. A város adottságai túlmutatnak a település határain, polgárai továbbiakban is a térségi együttműködésben látják a gyarapodás alapvető lehetőségeit. Letenye és társközségei – Kistolmács, Murarátka és Zajk – számtalan szálon kötődnek egymáshoz, akár a funkcionális kapcsolatokra, akár a településeket összekötő tájra gondolunk. Kistolmács, Murarátka és Zajk települések számára, mind az alapfokú, mind a középfokú ellátást a város biztosítja. Mindhárom település népességszáma az utóbbi tíz évben a régiós átlagot meghaladóan csökkenő tendenciát mutatott. A lakosságnak szolgáltatást nyújtó intézmények egyben a térség lakosságának rendelkezésére állnak. Működésükre az önkormányzat különös gondot fordít. Letenye gazdasági, kereskedelmi, művelődési vonzása a térségben érvényesül.

Letenyei Járás települései

Település	Rang (2013. július 15.)	Közös hivatal	Járás (2013. január 1.)	Népesség (2013. január 1.)	Terület (km ²)
Letenye	járászékhely város	<i>Letenye</i>	Letenyei	4 176	41,74
Bánokszentgyörgy	község	<i>Bánokszentgyörgy</i>	Letenyei	650	32,54
Bázakerettye	község	<i>Bázakerettye</i>	Letenyei	861	8,03
Becsehely	község	<i>Becsehely</i>	Letenyei	2 080	36,08
Borsfa	község	Becsehely	Letenyei	736	11,83
Bucsuta	község	Bánokszentgyörgy	Letenyei	227	16,19
Csörnyeföld	község	Bázakerettye	Letenyei	420	21,24
Kerkaszentkirály	község	Bázakerettye	Letenyei	228	8,11
Kiscsehi	község	Bázakerettye	Letenyei	170	11,43
Kistolmács	község	Letenye	Letenyei	181	12,20
Lasztonya	község	Bázakerettye	Letenyei	86	8,77
Lispezsentadorján	község	Bázakerettye	Letenyei	289	9,14
Maróc	község	Bázakerettye	Letenyei	76	5,16
Molnári	község	Semjénháza	Letenyei	718	12,86
Murarátka	község	Letenye	Letenyei	245	12,04
Muraszemenye	község	Bázakerettye	Letenyei	626	16,15
Oltárc	község	Bánokszentgyörgy	Letenyei	283	29,53
Petrivente	község	Semjénháza	Letenyei	362	7,65
Pusztamagyaród	község	Bánokszentgyörgy	Letenyei	576	16,02
Semjénháza	község	<i>Semjénháza</i>	Letenyei	601	4,70
Szentlisló	község	Bánokszentgyörgy	Letenyei	281	6,89
Szentmargitfalva	község	Bázakerettye	Letenyei	85	3,12
Tótszentmárton	község	Tótszerdahely	Letenyei	840	10,17
Tótszerdahely	község	<i>Tótszerdahely</i>	Letenyei	1 096	12,29
Valkonya	község	Becsehely	Letenyei	55	7,55
Várfölde	község	Bánokszentgyörgy	Letenyei	191	14,87
Zajk	község	Letenye	Letenyei	248	12,39

Letenye és térségének közlekedése erősen kötődik az M7/M70 autópályához és gyorsforgalmi úthoz, valamint a 7-es főúthoz, amely Nagykanizsa/Budapest valamint Zágráb/Ljubjana/Rijeka/Trieszt/Koper irányába biztosítanak nagykapacitású kapcsolatot. Az észak-déli folyosó mellett azonban a kelet-nyugati kapcsolatok azonban jóval gyengébbek, Kaposvár és Pécs irányába csak kétszámjegyű főúton biztosított a közlekedés. A közúthálózat a két gyorsforgalmi út mellett meglévő alsóbbrendű utakon zajlik, amelyek azonban Murakeresztúr, valamint Tornyiszentmiklós és Lenti irányába nem bonyolítanak le nagyobb forgalmat (1100-2200 egységjármű/nap átlagos napi forgalom).

A közösségi közlekedésben a vasút nem játszik szerepet, mivel a Budapest-Nagykanizsa-Murakeresztúr vasúti fővonal elkerüli a várost, így a Letenyére való eljutást nem segíti. Ezért sűrűn közlekedő autóbuszjáratok biztosítják az eljutást a környéken. Letenyéről Budapestre, Kaposvárra, Lentibe, Nagykanizsára, Pécsre, Zalaegerszegre is közvetlen járatok indulnak, míg a környező településekről átlagosan napi 4-20 járat érkezik a városba.

Igazgatás

A Letenye város által ellátott főbb igazgatási funkciók, amelyek fontos szerepet töltenek be a helyi lakosság és a térség mindennapi életében:

- okmányiroda,
- építésügyi körzetközpont,
- körzeti földhivatal,
- munkaügyi központ kirendeltsége,
- városi gyámhivatal,
- rendőrség
- katasztrófavédelmi kirendeltség
- falugazdász iroda
- KLIK Letenyei Tankerület
- mentőállomás
- járóbeteg szakellátás
- orvosi ügyelet

A város szorosan vett vonzáskörzete a járás határain belül húzódik, a 26 településből –igazgatási szempontból – az összes Letenyéhez tartozik, ugyanakkor több olyan igazgatási szerv van, amelynek Nagykanizsán, Zalaegerszegen vagy Szombathelyen van a központja.

Foglalkoztatás

A foglalkoztatási szempontból aktív réteg nagysága a teljes népességhez mérten régiós átlaghoz közelítő, a lakosság 60,36 %-a. A Nyugat-dunántúli régióban az átlag 59,8%. A régiós átlagot a nagy és fejlett városok jelentősen emelik, míg az aprófalvas területek rontják a statisztikát. Letenye és térségének foglalkoztatási mutatói az elmúlt 15 évben folyamatosan kedvezőtlenül alakultak, így kisebb megszakításokkal szinte mindig itt volt Zala megyén belül a legmagasabb a munkanélküliségi ráta, és jelenleg is ez a helyzet.

A korábbi évtizedekben hasonlóan sokan ingáznak, - elsősorban Zalaegerszegre vagy Nagykanizsára, és egyre többen választják a külföldi munkavállalást is.

A helyi gazdaságon belül a primer szektor komoly és hosszantartó válsággal küzd, a szekunder szektor fejletlen, gyenge, a terciér szektor pedig strukturális átalakuláson megy át, jövője több tekintetben bizonytalan. A térségben jelentősebb ipar továbbra sem települt, a két legnagyobb foglalkoztató vállalkozás 300 illetve 150 embernek ad munkát. A legtöbb munkavállalót a kereskedelem, a

közintézmények (óvoda, iskola, stb., mintegy - 110 fő) és a helyi közigazgatás (mintegy 50 fő) foglalkoztatja.

Az autópálya megépítésével régi vágya teljesült a lakosságnak, azonban a településen az átmenő forgalom csökkenésével a kereskedelem és a vendéglátási ágazat jelentősen visszaesett, csökkentve ezáltal a lakosság ebből származó jövedelmét és növelve a munkanélküliek számát. A régi 7. sz. út mentén kialakított „Mura” ipari park területét teljes egészében megvásárolták, azonban az üzemek indítására vonatkozó ígérek nem minden esetben teljesültek.

A környék települései természetesen nem azonos erősséggel kapcsolódnak a központhoz. A legtöbb település foglalkoztatásában kis szerepet játszik a város: 22 település esetében Nagykanizsával összehasonlítva már csak másodrendű központként van jelen.

Kereskedelem

A rendszerváltást követően Letenyét és térségét a gazdasági szerkezetváltás teljes kudarcától a helyi kereskedelem fellendülése „mentette” meg, illetve segített talpon maradnia. A horvát bevásárló turizmus által indukált kereslet következményeképpen számos kiskereskedelmi vállalkozás jött létre. Mára azonban a helyzet megváltozott, a horvát vásárlók száma megcsappant, így sok vállalkozás válaszút elé érkezett, több megszűnt, csődbe ment. A helyi kereskedelemben a mai napig élelmiszerek, ruházati cikkek forgalmazása a meghatározó.

Oktatás, közművelődés

Az intézmények várost és a közigazgatási körzetet egyaránt szolgálják. Óvodai ellátást két óvoda, 100, illetve 50 férőhelyes kapacitással biztosítja. Az épületek kihasználtsága 100%-os.

Általános iskola a városban egy található. A Bajcsy-Zsilinszky utcai 20 tantermes + 6 szaktantermes. Tornateremmel, konyhával, étteremmel, napközi otthonnal rendelkezik. Az iskolában angol és német nyelv, valamint horvát nyelvi fakultatív képzés is megtalálható. Az általános iskolai tanulólétszám 305 fő.

A zeneiskola az Arany János utcában található. Jelenleg 8 teremben folyik a 150 tanuló oktatása. A tanulói létszám évről évre emelkedő tendenciát mutat. A zeneiskola növendékeiből alakult Letenye Város Fúvószenekara, amely a fesztiválzenekar címet érdemelte ki. 1999-től a zenekar mellett helyi mazzorett csoport is működik.

A várost a sport területén a megyei bajnokságokban szereplő labdarúgó és férfi kézilabda csapat reprezentálja.

A város művelődési létesítményei:

A Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár a volt Andrássy kastélyban található. A könyvtár 30000 kötetet tartalmaz, jelentős része könyvtári tag, a tagok száma kis mértékben emelkedik. Az igénybe vehető szolgáltatások: fénymásolás, CD jogtár, könyv és képeslap értékesítés. Az állandó helytörténeti gyűjtemény kiállítás is itt kapott helyet.

Amatőr művészeti mozgalmak: Mákvirág Citerazenekar, Vox Varietas Kamarakórus, Mura-menti Fúvóegyüttes, Nyugdíjas Éneklő Csoport.

A város civil szerveződései: Letenyei Fafaragó Műhely Egyesület, Muravidék Jövőjéért Alapítvány, Vox Varietas Kórustámogató Egyesület, Szőlő- és Gyümölcsstermesztők Egyesülete, Letenyei Könyvtárpártoló Alapítvány, Cukorbeteg Egyesülete, Sporthorgász Egyesület, Tűzoltók Egyesülete, Polgári Kör, Polgárőrség, Cigánységért az Európai Unióban Egyesület, ADRIA Vadásztársaság, Bölcsőtől a Síríg Alapítvány, DERŰ Zeneegyesület.

Egészségügy

Letenye két háziorvosi, egy gyermekorvosi és két védőnői körzettel rendelkezik. Innen történik Kistolmács, Murarátka és Zajk ellátása is heti 1-1 napon. A szakorvosi ellátást 2 fogorvosi körzet, gyermekgyógyászat, labor, járóbeteg szakellátás, továbbá heti egy alkalommal reumatológia (fizioterápia), sebészet, belgyógyászat, szemészet, nőgyógyászat, biztosítja. Mentőállomás 2 gépkocsival a Kárpáti utcában található. A gyógyszertár folyamatos hétközi nyitvatartással és hétvégi ügyeleti rendszerrel szolgálja a rászorulókat. Bölcsődei ellátás igény hiányában megszűnt.

Közműellátás

A városi vízmű megfelelő kapacitással rendelkezik. A város csapadék és belvíz elvezetésének rendszere az utóbbi években megvalósult műtárgyak és létesítmények következtében rendezettnek tekinthető, az átlagos csapadékviszonyokat képes kezelni. A településen a villany és gázvezeték kiépítettsége teljes, a felmerülő lakossági igények kielégítésére alkalmas. A közvilágítás hálózata kiépült. Letenyén egy üzemanyagtöltő állomás működik, mely a jelentkező igényeket biztosítani képes. Szilárd energiahordozó (fa) beszerzésének lehetősége biztosított. A távbeszélő hálózat ugyancsak átfogja a város egész belterületét, a kábelhálózat hossza 93 km. A vezetékes telefon minden lakos számára elérhető. A postai szolgáltatásokat a város központjában lévő postahivatal látja el, pénzügyi szolgáltatásokat különféle bankok, pénzügyintézetek biztosítják. A kábeltévé hálózat az egész városban jó műsorveteli lehetőséget biztosít. A postai szolgáltatások a városban biztosítottak. A telefonellátás teljes körű, automata telefonközponttal, körszerű helyi összeköttetéssel rendelkezik. A kábel TV hálózat kiépült. A csillagpontos rendszer internet szolgáltatást is végez.

A kommunális hulladéklerakó telep elavult, rekultiválásra került. A település tagja a Zalaispa konzorciumnak, így a hulladékgyűjtés hosszú távon is megoldott a településen.

Funkcionális vonzaskörzet

A Letenye környékén található települések különböző mértékben kapcsolódnak a városhoz. A szorosan vett vonzaskörzetbe 3 település tartozik, amelyek majd minden szempontból Letenyéhez integrálódnak. Ezen kívül a járás 4 távolabbi települése alkot egy gyengébben vonzott övet, ezek a községek már több szempontból más városok felé kapcsolódnak.

1.1.4 A település dinamikája

Letenye Zala megye legdélebbi kisvárosa, térségének szervező központja, Magyarország délnyugati térségének egyik kapuja. A határvárosi szerepkör a településen belül sok speciális funkcióval, és feladattal is jár. Letenye korábban a Dél-Zala Murahíd Letenye többcélú társulás, ma a letenyei járás központja. Letenye központi településen kívül 26 település a Letenyei járás része. A járás sajátossága a közlekedés földrajzi adottsága, mely a központ excentrikus – határmenti elhelyezkedéséből adódik.

A város adottságai túlmutatnak a település határain, polgárai továbbiakban is a térségi együttműködésben látják a gyarapodás alapvető lehetőségeit. Letenye és társközségei – Kistolmács, Murarátka és Zajk – számtalan szálon kötődnek egymáshoz, akár a funkcionális kapcsolatokra, akár a településeket összekötő tájra gondolunk. Kistolmács, Murarátka és Zajk települések számára, mind az alapfokú, mind a középfokú ellátást a város biztosítja. Mindhárom település népességszáma az utóbbi tíz évben a régiós átlagot meghaladóan csökkenő tendenciát mutatott.

A lakosságnak szolgáltatást nyújtó intézmények egyben a térség lakosságának rendelkezésére állnak. Működésükre az önkormányzat különös gondot fordít. Letenye gazdasági, kereskedelmi, művelődési vonzása a térségben érvényesül. Egyben hazánk egyik legfontosabb közúti határátkelőhelye, Horvátország, Olaszország és a Földközi-tenger irányába.

1.2 A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Fejlesztési- és Területfejlesztési Konceptióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata

A Nemzeti Reform Program vállalásai az EU 2020 stratégiához kapcsolódóan

Magyarország számára a legfontosabb fejlesztéspolitikai célkitűzés az ország gazdasági teljesítményének (GDP), valamint a foglalkoztatás szintjének, minőségének növelése, amelyek révén az életminőség és az életkörülmények érdemi javulása érhető el. Mindehhez kapcsolódva a Nemzeti Reform Program vállalásai a következők:

- a 20–64 évesek foglalkoztatási rátájának a jelenlegi 60%-ról legalább 75%-ra növelését;
- a kutatás-fejlesztési ráfordítások bruttó hazai termékhez viszonyított szintjének 1,8%-ra növelését;
- az üvegházhatású gázok kibocsátásának legfeljebb 10 százalékos növekedését a 2005. évi szinthez képest; a teljes energiafelhasználáson belül a megújuló energiaforrások részarányának 14,6 százalékra történő növelését; a 10 százalékos energia megtakarítás elérését;
- a felsőfokú vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkezők arányának 30,3 százalékra növelését a 30-34 éves népességen belül; az oktatásban, képzésben nem részesülő, legfeljebb alsó középfokú végzettséggel rendelkezők arányának 10 százalékra csökkentését a 18-24 éves népességen belül;
- a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élő népesség számának 450 000 fővel való csökkentését, amely 5 százalékpontos csökkentést jelent.

1.2.1 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK)

Az OFTK – felszámolva az ágazati (Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció) és a területi (Országos Területfejlesztési Koncepció) fejlesztés dualitását - a kormányzati fejlesztéspolitika 2030, illetve 2014-2020 között megvalósítandó stratégiai céljait, prioritásait jelöli ki. A koncepcióban foglaltak szerint Magyarország 2030-ban Kelet-Közép-Európa egyik vezető gazdasági és szellemi központja lesz, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, azzal összefüggésben gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal.

Ennek érdekében az OFTK négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt, valamint 13, az átfogó céloknál egyenként jóval szűkebb tárgykörű ágazati és területi specifikus célt fogalmaz meg.

AZ OFTK az alábbi, Letenye készülő stratégiájában is meghatározó, főbb területpolitikai irányokat és teendőket határozza meg:

- hálózati szemlélettel működő, valamint települési adottságokat és lehetőségeket egyaránt figyelembe vevő területi tervezési folyamat kialakítása, amely decentralizált térszerkezet kialakulását és hálózatos térszerkezetet eredményez.
- városhálózati megközelítés, a térszerkezet funkcionális fejlesztése
- a város-vidék együttműködése, a kölcsönös előnyökön nyugvó, együttműködések alapuló kapcsolatrendszer kialakítása
- hatékonyan és fenntarthatóan működő gazdasági térszerkezet megvalósítása az adott térség valós potenciáljainak, igényeinek és kitörési lehetőségeinek felismerésével
- periférikus térségek felzárkóztatása a helyi adottságaik figyelembe vételével
- határmenti együttműködések révén a szomszédos országok gazdasági, infrastrukturális rendszereihez való kapcsolódás, a határon belüli és túli lakosság közötti kapcsolatok ápolása.
- hátrányos helyzetű – különös tekintettel a leromlott városrészekben koncentrálódó – társadalmi csoportok szociális, oktatási és lakhatási helyzetének javítása, fejlesztése

Az OFTK megyei szinten a következő fejlesztési irányokat határozza meg Zala megye vonatkozásában:

FEJLESZTÉSI IRÁNYOK

- A megyeszékhely bekapcsolása a nemzetközi gyorsforgalmi úthálózatba, a Közép-európai Közlekedési Folyosó elemeinek kiépítésével (M9 gyorsforgalmi út, 17 es sz. vasúti vonal) Zala megye a Baltikum és az Adria közötti kereskedelmi logisztikai tranzit térséggé fejlődhet.
- A helyzeti energiájukat kihasználó térségek gazdasági specializációja: Zalaegerszeg térsége termelő típusú elektronikai, gépipari és mechatronikai gazdasági központtá fejlődik (Harmadik Járműipari és Mechatronikai Centrum).
- ***A szlovén- horvát- magyar hármás határnál Nagykanizsa- Letenye térsége nemzetközi jelentőségű logisztikai központtá válik.***
- Keszthely- Hévíz térségében jelentős potenciál van a gyógyvízkészletre alapozott egészségiparban és a Balatonhoz köthető idegenforgalomi szolgáltatás területén.

- Lenti térségében a gyógy és gasztroturizmus kiemelt szerepe jellemző.
- Fontos feladat az aprófalvas, perifériális térségek felzárkóztatása (Zalaszentgrót), a vidéki életminőség javítása, a mezőgazdasági termelés és integráció feltételeinek javítása, a vidéki önellátó gazdálkodás, a helyi piacok, az élelmiszer helyi feldolgozása és a falusi turizmus támogatása.
- Törekedni kell az egyetemi potenciál fejlesztésére a műszaki, logisztikai és agrár felsőoktatás területén, valamint az önálló egyetemi kutató fejlesztő, innovációs és tudásközpont kialakítására a megyében.
- Kiemelt cél a megújuló energiaforrások szélesebb körben történő fenntartható hasznosítása.

1.2.2 Zala megye Területfejlesztési Koncepciója

A Zala megye Területfejlesztési Koncepció célja, hogy kijelölje Zala megye lehetséges kitörési pontjait, meghatározza azokat a főbb fejlesztési irányokat, amelyekre a megye a 2030-ig terjedő időszakban különös hangsúlyt érdemes fektetni.

A jövőkép megfogalmazása alapján Zala megye a „Zöld Zala” programra építve, gyógyturizmusra, egészségturizmusra, ipari, logisztikai és mezőgazdasági fejlesztésekre támaszkodva, a természet egyensúlyát megőrizve összetartó társadalmat és tisztességes megélhetést biztosító gazdasággal, erős területi kohéziót biztosító közlekedési rendszerrel és élhető települések együttműködő hálózatával harmonikusan fejlődik.

Az átfogó célokhoz fejlesztési területenként 2-4 stratégiai cél kapcsolódik, amelyek kifejtése főként általános irányokat fogalmaz meg, ám néhány nevesíti is Letenyét:

Integrált programok a szegénység és kirekesztettség kezelésére és a fiatalok elvándorlásának mérséklése érdekében

Kapcsolódó programok/akciók:

- Megyei Foglalkoztatási Program megvalósítása (Lenti, Letenye, Zalaszentgrót térségében)

Dél-Zala (Nagykanizsa, Zalakaros, Lenti és Letenye térsége) diverzifikált újraparosítása, gazdaságának revitalizációja és vidékfejlesztése.

Kapcsolódó programok/akciók:

- Barnamezős rehabilitációs program a barnamezős beruházások előmozdítására. Területi fókusz: Nagykanizsa, Lenti, Letenye, és térségeik.
- Logisztikai és kereskedelmi fejlesztési program a térszerkezeti pozíció kiaknázásával. Területi fókusz: Nagykanizsa és Letenye.

- Újraiparosítás és hozzáadott értéknövelés a feldolgozóiparban (faipar, textilipar, élelmiszeripar). Területi fókusz: Nagykanizsa, Lenti, Letenye.
- Újraiparosítás és hozzáadott értéknövelés a bútór-, építő-, gép-, elektrotechnikai iparban. Területi fókusz: Nagykanizsa, Lenti, Letenye.
- Helyi Fejlesztési Stratégiák (Leader, CLLD). Területi fókusz: Nagykanizsa, Zalakaros, Lenti, Letenye és térségeik.
- Helyben termelt élelmiszerek rövid csatornás, közvetlen értékesítési láncának kialakítása. Területi fókusz: Nagykanizsa (Kiskanizsa), Zalakaros, Lenti, Letenye és térségük falvai, aprófalvai.
- „Háztáji” program a saját célú és helyi piacon értékesíthető élelmiszertermelés élénkítésére. Területi fókusz: Nagykanizsa (Kiskanizsa), Zalakaros, Lenti és Letenye térsége falvai, aprófalvai.
- Termálvízre alapozott kertészeti kultúrák létrehozása, élelmiszer feldolgozás hozzáadott érték növelése érdekében. Területi fókusz: Nagykanizsa (Kiskanizsa), Zalakaros, Lenti, Letenye és térségeik falvai, aprófalvai.
- Rét legelő gazdálkodás, hús-marha tenyésztés ösztönzése. Területi fókusz: Nagykanizsa (Kiskanizsa), Zalakaros, Lenti, Letenye térségeinek falvai, aprófalvai.
- Húsfeldolgozó-ipar, tejipar prosperáló működéséhez szükséges feltételek megteremtése, ill. javítása. Területi fókusz: Nagykanizsa (Kiskanizsa), Zalakaros, Lenti, Letenye és térségeik falvai, aprófalvai.
- A kisvárosi életminőség javítása szolgáltatás-bővítéssel Lentiben, Zalakaroson és Letenyén

Zala megye Területfejlesztési Konceptiója a megyén belüli különféle sajátosságokkal rendelkező területi részegységekre is külön fejlesztési célrendszert határoz meg. Dél-Zala (Nagykanizsa, Zalakaros, Lenti és Letenye térsége) diverzifikált újraiparosítása és gazdaságának revitalizációja a három területi célrendszer között található.

1.2.3 Zala megye Területfejlesztési Programja

A Zala megye Területfejlesztési Program dokumentum megfogalmazása alapján a megyei fejlesztési koncepcióban megfogalmazott átfogó cél az alábbi specifikus célok mentén valósul meg:

1. Gazdaság – Növekvő jövedelem, foglalkoztatás (vállalkozások versenyképességének erősödése, a megyei gazdasági lehetőségeket jobb kiaknázása az érintettek által és a helyi termék- és munkaerőpiac megerősödése);
2. Fenntarthatóság – Élhető környezet (társadalmi viszonyok stabilizálása, a helyi közösségek megtartó erejének és kulturális életének megerősítése, a természeti környezet állapotának megóvása és az energiahatékonyság javítása);

3. Köztevékenységek – Javuló közviszonyok (közösségi infrastruktúrák állapotának és a közszolgáltatások minőségének javítása);
4. Fejlesztések hasznos és hatékony intézményrendszerének kialakítása (megyei hősök, történetek megtalálása és támogatása, megyei fejlesztési központok kialakulásának stimulálása).

Zala megyei Településfejlesztési Program projektcsomagjai

- Zalai integrált gazdaságfejlesztési projektcsomag
- Zalai turizmusfejlesztési projektcsomag
- Zalai alternatív hálózati gazdaságfejlesztési projektcsomag
- Zalai foglalkoztatási együttműködési projektcsomag
- Élhető, versenyképes zalai falvak és városok projektcsomag
- Zalai közszolgáltatásfejlesztési projektcsomag
- Otthonunk Zala – közösségerősítő projektcsomag

A ZMTP-ben a következő projekt-elképzelések szerepelnek, amelyek vonatkozásában Letenye említésre került:

- Letenyei ipari park fejlesztése
- Közvilágítási rendszerek megújítása, részben pénzügyi eszközök bevonásával. Lenti, Letenye, Zalakaros városok közvilágításának átalakítására
- Letenyei Kastély művelődési célú felújítása
- Zalai Borút fejlesztése
- Zalai termál program megvalósítása
- Energiahatékonyság javítása önkormányzatok és intézményeik esetében
- Közösségi terek és szolgáltatások fejlesztése

1.2.4 A Letenyei kistérségi fejlesztési koncepció, program, kapcsolódó dokumentumok

A Letenyei kistérség fejlesztési programja (2014-2020) dokumentumban a letenyei járás fejlesztési elképzelései alapján az alábbi célok és beavatkozási területek azonosíthatóak:

Célkitűzések:

- Az agrárgazdaság foglalkoztatási szerepének megtartása, munkahelyek megőrzésével és új munkahelyek teremtésével. Kiegészítő/alternatív jövedelemszerzési lehetőségeket biztosító tevékenységek meghonosítása.
- A térségben élők helybeni foglalkoztatási lehetőségeinek bővítése és kereseti viszonyainak javítása.
- A térség falvainak megújítása, új funkciók telepítése, szolgáltatásszervezés a város és a térség falvai között, hagyományos, valamint új szolgáltatási és közösségi rendszerek fejlesztése.
- A települések társadalmi közösségeinek, a szakmai és civil szervezetek tevékenységének élénkítése, kulturális értékek megőrzése, védelme.
- Az adottságokhoz jobban igazodó földhasználat és termelési szerkezet kialakítása tájjellegű termékek előállításának segítése, a tájfajta arányának növelése, helyi feldolgozás támogatása, biogazdálkodás feltételeinek kialakítása az ökológiai és szociális és gazdasági szempontok figyelembevételével.

- A térség természet-, víz- és tájvédelmi viszonyaival összhangban álló környezet és tájkímélő termelési módszerek alkalmazása.
- A mezőgazdasági termelés szerkezetének és integrációjának erősítés, beleértve a termékfeldolgozás és forgalmazás szövetkezéseit és a kapcsolódó infrastrukturális fejlesztéseket. Az előállított termékek minőségének, versenyképességének javítása, a piaci hatékonyság növelése.
- Emberi erőforrás fejlesztését szolgáló programok indítása a térség szükségleteinek kielégítése, és a hátrányos helyzetű rétegek felzárkóztatásának érdekében.
- A térségi identitás-tudat kialakítása, térségmarketing, a térség és a térség belső erőforrásainak piacképessé tétele. Arculat és filozófia meghatározása.
- A „hármashatárságból” eredő előnyök kihasználása.

Prioritások:

1. prioritás - A térség adottságaira alapuló, a gazdasági és földrajzi környezethez igazodó mező- és erdőgazdaság fejlesztése és a piaci versenyképesség javítása.
2. prioritás: A természeti erőforrások megőrzése, fenntarthatóságának biztosítása
3. prioritás: Alternatív gazdasági tevékenységek jövedelemtermelő képességének javítása
4. prioritás: A lakosság életminőségének javítása
5. prioritás: Humán erőforrás fejlesztés
6. prioritás: Ipar- és szolgáltatásfejlesztés, logisztika

1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

1.3.1 Országos tervhierarchia és összefüggései

A tervhierarchia legmagasabb szintjén az Országos Területrendezési Terv (a továbbiakban: OTrT) áll, amelyet az országgyűlés a 2003. évi XXXVI. törvénnyel hagyott jóvá és 2008-ban, valamint 2013-ban módosított (a módosító jogszabályok: 2008. évi L. tv. és 2013. évi CCXXIX. törvény). Az OTrT határozza meg az ország egyes térségeinek térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, ill. erőforrások védelmére. Az OTrT az ország szerkezeti tervét, valamint az országos térségi övezeteket és az ezekre vonatkozó szabályokat foglalja magában.

A térségi, illetve megyei területrendezési tervek hivatottak a térségi területfelhasználási kategóriák és övezetek kijelölésére, az országos területfelhasználási kategóriák, övezetek figyelembe vételével, azok pontosításával.

Letenye város Zala megyében található, amelynek hatályos területrendezési terve 2004-2006 között készült. A tervet a Megyei Közgyűlés 20/2006. (XII.20.) ÖR számú közgyűlési rendeletével fogadta el. A megyei területrendezési terv - a jóváhagyása időszakában hatályos Országos Területrendezési

Tervfigyelembevételével - határozta meg a megye szerkezetének, területhasználatának és területi szabályozásának rendszerét.

Letenye város hatályos Településszerkezeti tervét és Helyi Építési Szabályzatát a képviselő testület a 20/2011. (III. 17.) és 5/2011. (III. 17.) sz. határozatokkal fogadta el.

Tekintettel arra, hogy az Országgyűlés 2008-ban módosította az OTrT-ről szóló törvényt, (jelentős mértékben átalakítva az ország térszerkezetére és területhasználati rendszerére vonatkozó korábbi terveket, illetve a területrendezés során alkalmazandó szabályokat) szükségessé vált Zala megye területrendezési tervének felülvizsgálata és módosítása, amely 2010-ben megtörtént. (A módosítás területi hatálya Zala megye Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területén kívüli településeire terjed ki.)

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) kormányrendelet szerint a településrendezési tervekben igazolni kell a tervezett fejlesztések területi terveknek való megfelelését.

A területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. tv. 23/A. § (4) bekezdése szerint az „országos területfelhasználási kategóriákra vonatkozó szabályoknak a kiemelt térség vagy a megye területére vetítve, a kiemelt térségi és megyei területfelhasználási szabályoknak a település közigazgatási területére vetítve kell teljesülniük”. Fenti előírás következtében településrendezési terv készítés esetén az összhangot a területfelhasználási kategóriák és a megyei övezetek tekintetében a vonatkozó megyei területrendezési tervvel, az országos övezetek tekintetében az OTrT-vel is kell biztosítani.

A területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. tv. 23/A. § (2) bekezdése kimondja, hogy a településrendezési tervek készítése során:

- az országos és térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra hálózatoknak a település közigazgatási területére vetített hossza legfeljebb +/-5%-kal térhet el a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervek szerkezeti tervében ábrázolt nyomvonalváltozattól, kivéve, ha külön jogszabályban meghatározott területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat a nagyobb eltérést indokolja;
- az országos, a kiemelt térségi és a megyei övezetek által érintett területeket az érdekelt államigazgatási szervek állásfoglalása alapján kell lehatárolni oly módon, hogy a kiemelt térségi és a megyei övezet területének a település közigazgatási területére eső része legfeljebb +/-5%-kal változhat.

1.3.2 Letenye az Országos Területrendezési Tervben

Letenye alapvetően az M7-M70-es gyorsforgalmi utak, mint az országos közúthálózat gyorsforgalmi és főúti elemei, valamint a fővárosi térszerkezetet meghatározó főutak kapcsán jelenik meg az OTrT-ben. A Törökbálint (M0)- Székesfehérvár- Siófok- Balatonszentgyörgy- Nagykanizsa-Letenye- (Horvátország), valamint a Letenye (M7)- Tornyiszentmiklós- (Szlovénia) gyorsforgalmi út a TEN T hálózat része. Ezekben az esetekben Letenye mint a gyorsforgalmi és főúthálózaton lévő határátkelők

és határátlépési pont van nevesítve. A település szerepel továbbá a osztrák-szlovák-magyar határtól a magyar-horvát határig húzódó „Dunamenti határmenti kerékpárút” Zala megyei szakaszának részeként.

1.3.3 Letenye a megyei területrendezési tervben

A megyei TrT Térségi Szerkezeti Terve hatféle térségi területfelhasználási egységet különböztet meg, ezek közül Letenye területén mind a hatféle megjelenik.

Erdőgazdálkodási térség

Az erdőgazdálkodási térség országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított területfelhasználási kategória, amelyben olyan meglévő erdőterületek, valamint erdőtelepítésre alkalmas területek találhatóak, amelyek erdőgazdálkodásra való alkalmassága termőhelyi viszonyaik alapján kedvező és az erdőtelepítés környezetvédelmi szempontból is szükséges vagy indokolt. Mivel az erdők környezetvédelmi jelentősége meghatározó (erózió érzékeny területek talajvédelme, a levegő minőségének és a települési környezet védelme), ezért a TrT szerint ösztönözni kell a települések – kiemelten a városok – közvetlen környezetében az erdőterületek növelését. Ennek keretében a következő intézkedéseket javasolja a TrT:

- Az erdőgazdasági térségben új erdőtelepítések, tájfasítások meghatározásánál kiemelt szempont a mezőgazdasági táj ökológiai és környezetvédelmi tagolása, a véderdők és véderdősávok erózió- és defláció elleni védelemnek megfelelő telepítése, a zöldfolyosó-rendszer kiegészítése és a települési környezetvédelmi érdekek érvényesülését szolgáló erdőstruktúra kialakítása.
- A meglévő erdők fenntartása, új erdők telepítése során kiemelt figyelmet kell fordítani a védelmi, valamint az egészségügyi-szociális-turisztikai rendeltetés érvényesítésére, elsősorban a nagyobb városi települések és az üdülő funkciójú települések környezetében.
- A védett természeti területeken levő erdők elsődleges védelmi rendeltetése mellett a védettség fokának függvényében törekedni kell az ökoturizmus fejlesztésére.
- A védelem alatt álló erdőterületeken meg kell oldani a fenntartható területhasználat, a biológiai sokféleség védelme, a természetkímélő erdőgazdálkodás szempontjainak összeegyeztetését, törekedni kell az őshonos társulások fajösszetételének fenntartására ill. elősegítésére.
- Erdőtelepítésre kijelölendő területek meghatározásánál a táji - termőhelyi adottságokat, a mezőgazdálkodásra való területalkalmasságot, a természetvédelmi és gazdasági igényeket is szükséges mérlegelni.
- Erdőtelepítést a tájvédelmi szempontok figyelembevételével, a tájkarakter megőrzésének biztosításával javasolt végezni.
- Az ártereken levő erdőterületek fenntartásánál és tervezésénél figyelembe kell venni a vízgazdálkodási és természetvédelmi érdekeket is, a nem őshonos fafaj-összetételű erdőállományok átalakítására programot célszerű kidolgozni.
- Összehangolt támogatási rendszerek alkalmazásával indokolt a megyei erdősítési programmegvalósításának elősegítése és befolyásolása az alábbi irányelvek figyelembevételével:
- Az erdősítési program megvalósításához teljes körű állami támogatást és EU-s pénzügyi hozzájárulást javasolt biztosítani.
- A hosszú távú támogatás mértékét a teljes bekerülési összeg figyelembevételével célszerű meghatározni (emelni).

- A célállomány típusonként differenciált támogatási rendszert célszerű kidolgozni és alkalmazni a honos fafajokból álló ültetvények és a természetközeli állományok létrejöttének erőteljes támogatására.
- A tényleges új erdőterületek helyét és nagyságát a támogatási feltételekhez alkalmazkodó földtulajdonosokhatározzák meg.
- Az erdőgazdálkodási térségben elő kell segíteni a szénhidrogén kutatás-termelés visszamaradt fúráspontjainak, illetve a felhagyott és a működő kavics- és homokbányák rekultivációját és az ehhez kapcsolódó tájrehabilitációs feladatok elvégzését.

Mezőgazdasági térség

A mezőgazdasági térség országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben megállapított területfelhasználási kategória, amelyben elsősorban mezőgazdasági művelés alatt álló területek találhatók. A terv leszögezi, hogy a megyében a termőhelyi adottságok a mezőgazdasági árutermelés szempontjából az országos átlagnál kedvezőtlenebbek, és ahhoz, hogy a tájgazdálkodásában a mezőgazdaságnak a jövőben is kiemelt szerepe legyen, a meglévő termőföldek védelmét biztosítani kell. Azt a következő eszközökkel kívánják elérni:

- A termőföld rendeltetésétől eltérő igénybevétel csak a legszükségesebb mértékben és elsősorban a jelenleg beépített területtel határos gyengébb termőhelyi adottságú területeken javasolható. Az átlagosnál jobb adottságú földterület beépítésére szánt területté csak kivételesen indokolt esetben jelölhető ki, amennyiben a művelés alóli kivonás közérdekű – a kevésbé értékes földterület nem áll rendelkezésre.
- A mezőgazdasági térség területfelhasználása során - a mindenkori terület potenciálja és a művelési ág együttes figyelembevételével - ösztönözni kell a gazdaságos árutermelésre alkalmas birtokméretek kialakítását. Törekedni a tájjelegnek és termesztési hagyományoknak megfelelő birtokstruktúra fenntartására, szükség szerint fokozatos átalakítására. Ahol a birtokméret az adott művelési ághoz viszonyítva megfelelő és táji természetvédelmi érdekeket nem sért, lehetővé kell tenni a gazdálkodással való együttműködést, a családi gazdálkodás, más területeken a rekreációs kertgazdálkodás (hobbikertészkedés) lehetőségeinek biztosítását.
- A termőterületek védelme érdekében külterületen településrendezési tervekben az OTÉKban megengedett telekminimumnál nagyobb, illetve az ott megengedett beépítési %-nál kisebb értékeket célszerű meghatározni a beépíthetőség feltételeként, továbbá ajánlott a termesztési hagyományoknak megfelelő mező- és kertgazdasági övezetek meghatározása a *településrendezési eszközökben*.
- A mezőgazdasági térségben elő kell segíteni az agrár-térszerkezetet előnyösen formáló mozaikos védő erdősávok, fasorok telepítését, egyben biztosítani kell a meglévő mezsgyék, erdősávok védelmét. A területeken meg kell akadályozni a talaj fizikai, kémiai és biológiai degradációját, az eróziós károsodást.
- A mezőgazdasági térségben elő kell segíteni a szénhidrogén kutatás-termelés visszamaradt fúráspontjainak, illetve a felhagyott és a működő kavics- és homokbányák rekultivációját és az ehhez kapcsolódó tájrehabilitációs feladatok elvégzését.
- A mezőgazdasági térséghez tartozó területek hagyományosan kialakult állapothoz képest való további felaprózódását a településrendezés eszközeivel is gátolni kell.

- *A térség vízgazdálkodása az ökológiai elvek szerint tartandó fenn. A rendelkezésre álló vízkészlet megőrzendő és helyben, lehetőleg többcélúan hasznosítandó, a felszíni vizeket mesterségesen elvezetni, a talajvíz csökkenését eredményező tevékenységet végezni – vészhelyzetet, illetve potenciális vészélyhelyzetet kivéve – tilos.*

Vegyes területfelhasználású térség

A vegyes területfelhasználású térség országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben megállapított területfelhasználási kategória, amelybe mozaikos szerkezetű erdőgazdálkodási, mezőgazdasági és települési térségek tartoznak. Ezekben a területeken a mezőgazdasági célú hasznosítás mellett az erdőgazdálkodásnak is jelentős szerepe van, vagy ilyen szerepet kellene betöltenie. Ennek megfelelően itt az erdőterületek arányának növelése az ökológiai hálózat fejlesztése, a vízminőség-védelem, a tájkép változatosabbá tétele, a hullámterek természetkímélő hasznosítása szempontjából egyaránt fontos; az építmények kialakítása során pedig fokozott hangsúlyt kell helyezni a tájba illesztésre.

A vegyes területfelhasználású térség által érintett területeken a racionális földhasználat elvének alkalmazásával cél a kedvezőtlen termőhelyi adottságú területek erdő, illetve gyepterületként való használata.

A térségben beépítésre szánt területet csak jóváhagyott településfejlesztési koncepció által meghatározott funkcióra, a takarékos területhasználat szempontjai figyelembevételével ajánlott.

A vegyes területfelhasználású térség által érintett területeken is törekedni kell a történetileg kialakult kompakt településszerkezet megőrzésére és továbbfejlesztésére. Ennek érdekében új beépítésre szánt területek kijelölésére a kialakult településszerkezethez szervesen kapcsolódó - beépítésre alkalmas területen - kerüljön sor.

A vegyes területfelhasználású térség által érintett területeken települési térségen kívüli - ahhoz szervesen nem kapcsolódó - zöldmezős beruházások településrendezési tervbe illesztése előtt tájterhelhetőségi vizsgálatot és területrendezési tanulmányt stratégiai környezeti hatásvizsgálatot kell készíteni (a tervezett fejlesztés hatásainak komplex vizsgálatára), ha a tervezett területfelhasználás kiterjedése meghaladja a 10 hektárt, vagy az egymással funkcionális kapcsolatban lévő, de egymáshoz nem kapcsolódó területfelhasználások együttes kiterjedése meghaladja a 15 hektárt.

Vízgazdálkodási térség

A vízgazdálkodási térség országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben megállapított területfelhasználási kategória, amelybe egyes folyóvizek, egyes állóvizek, egyes vízfolyások és egyes csatornák medre és parti sávja tartozik.

A TrT szerint az árterületeken a többcélú vízgazdálkodás megteremtésével ösztönözni javasolt az ártéri tájgazdálkodás kialakítását. A folyók és állóvizek mentén javasolt elősegíteni a vízi turizmus fejlesztését, az ezekkel összefüggő létesítmények (pl. kikötők) elhelyezhetőségéhez szükséges jogszabályi háttér biztosításával.

A települések településrendezési tervében rögzített távlati területhasznosítás figyelembe vételével - a vízgyűjtő szintű térségi komplex vízgyűjtő-gazdálkodási tervhez kapcsolódva - el kell készíteni a települések csapadékvíz elvezetési tervét. Abban le kell határolni a zárt csapadékvíz elvezetésű és a nyílt árkos vízvezetésű területeket. Meg kell határozni a vízgyűjtők várható távlati terhelését.

A többletvíz elvezetése mellett a térségi vízgazdálkodási tervekben foglalkozni kell a vízvisszatartás és hordalékfogás kérdéseivel is, a lehullott csapadék ésszerű hasznosításával.

A természetes partvonalak csak kivételesen, a *Vízügyi Felügyelőség* engedélyével, környezeti hatásvizsgálat alapján változtathatók meg, a természetes vízfelületek pedig nem csökkenthetők.

A folyókat, élővizet övező ökológiai, illetve zöldfolyosó hálózatok megtartása és fejlesztése (rehabilitációja) kiemelt feladat. Az ehhez szükséges területeket a településrendezési tervek területfelhasználást meghatározó szerkezeti és szabályozási munkarészeiben biztosítani kell, az ajánlott besorolás lehet vízgazdálkodási, mezőgazdasági vagy erdőterület. A vízgazdálkodási térségben támogatni szükséges a mellékág-rehabilitációs, vizes élőhely rekonstrukciós törekvéseket.

A településrendezési tervekben az építésügyi előírások megfogalmazása során körültekintő szabályozás indokolt e területek „elépítésének” megakadályozása és a környezetszennyezés mérséklése érdekében.

A környezeti terhelés mérséklése érdekében szükséges kijelölni a vízparti táborozásra alkalmas helyeket, ott biztosítani a zavarásmentes tartózkodáshoz szükséges szolgáltatásokat (WC, hulladéktárolás és elszállítás, hajó kivételi lehetőség, kijelölt tisztálkodó helyek és főzőhelyek, tűzifa vételezési lehetőségek, stb.)

Települési térség

A települési térség országos területrendezési tervben megállapított területfelhasználási kategória, amelybe a települési területek közül a település belterülete, valamint az ahhoz csatlakozó beépítésre szánt területek tartoznak.

Városias települési térség: kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben megállapított területfelhasználási kategória, amelybe a városok települési területe, továbbá azok a települési területek tartoznak, ahol a belterületi laksűrűség 15 fő/ha fölötti.

Hagyományosan vidéki települési térség: kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított területfelhasználási kategória, amelybe - ide nem értve a városokat - a 15 fő/ha-nál nem nagyobb belterületi laksűrűségű települések települési területei tartoznak.

A településrendezési tervekben - a területhasználat és a beépítés jellemzőinek figyelembevételével - fokozott figyelmet kell fordítani a települési karakternek és a tervben támogatni kívánt funkcionális célnak egyaránt megfelelő területfelhasználási kategóriák megválasztására és a kategóriákhoz tartozó területhasználati, építési és környezethasználati szabályok differenciált meghatározására.

A településrendezési tervek készítése során fokozott figyelmet kell fordítani a településszerkezet javítását szolgáló tervezési megoldások alkalmazására, de a kulturális örökség és a természeti környezet szempontjából érzékeny területeken el kell kerülni a településrészek hagyományos szerkezetének és jellegének megváltoztatását.

A települési területek alakítása, bővítése során - a sokoldalúan vizsgálandó területi alkalmasságon túlmenően - figyelembe kell venni a tájszerkezeti, településszerkezeti szempontokat is.

Törekedni kell a tagolt települési szerkezet kialakítására. A térszerkezet tagolásának egyik legfontosabb eszköze (a térségi zöldhálózatok rendszerébe illeszkedő) települési zöldfelületi rendszer kialakítása, a meglévő zöldterületek megőrzése, a táji környezetet is figyelembe vevő méretezéssel új funkcionális zöldterületek tervezése, a zöldterületi (és zöldfelületi) egységek funkcionális és ökológiai hálózatot képező rendszerbe szervezése, a települési szegélyek megfelelő kialakítása.

A települési területeken a településszerkezet alakításával, a helyi építési szabályozással segíteni kell a lakó és intézményi funkciókat zavaró tevékenységek megszüntetését, újabb zavaró tevékenységek távoltartását elősegítő országos hatókörű szabályok érvényesülését.

A települési térségekben törekedni kell a történetileg kialakult kompakt településszerkezet megőrzésére és továbbfejlesztésére. Ennek érdekében új beépítésre szánt területek kijelölésére a kialakult településszerkezethez szervesen kapcsolódó - beépítésre alkalmas területen - kerüljön sor.

Városi települési térségekben preferálni indokolt a meglévő lakóterületek intenzívebb hasznosítását.

Elsősorban a városi települési térségekben javasolt a zöldterületek és zöldfelületek kiterjedésének növelése, az alulhasznosított területek biológiai aktivitásának növelése.

Minden települési térségben indokolt azonban olyan közterületszabályozás érvényesítése, amely a közlekedés biztosításán és a közművek elvezetésének biztosításán túl lehetővé teszi legalább egyoldali fasor telepítését is.

A települések beépítésre szánt területei és a mellettük meglévő - vagy tervezett - főutak, elkerülő utak között – a zaj- és rezgés, illetve a közlekedésből eredő légszennyezés elleni védelemre is alkalmas - védő, takaró zöldsávok létesítése indokolt. A lakó és a gazdasági funkciójú területek között a környezetvédelmi és településesztétikai követelmények együttes teljesítése érdekében védő takaró zöldsávok tervezése indokolt.

A hagyományosan vidéki települési térségekben meg kell előzni a települési területek olyan mértékű sűrítését (a területhasználat és a beépítés intenzitásának túlzott növelését), amely kedvezőtlen irányba befolyásolja a lakókörnyezet és a környezetminőség alakulását, és rontja a falusias életmód feltételeit.

A beépítésre nem szánt területek beépítésre szánt területté való átminősítése és tényleges igénybevétele során követelmény, hogy bebizonyosodjon: adott településben a jóváhagyott településfejlesztési koncepcióban előirányzott funkció elhelyezésére sem a beépített (műszakilag már korábban igénybe vett) területek helyreállításával (rehabilitálásával), sem a jóváhagyott településrendezési tervekben a beépítésre szánt területként szabályozott területek hasznosításával nincs lehetőség.

Törekedni kell a funkcióját veszített, üres létesítmények (és területeik) újrahasznosítására.

A városközpontok és a nagyközségek, községek központjainak megújítása során egyszerre kell érvényesíteni az értékőrzés, a karakterfejlesztés, a funkcióbővítés, a biológiai aktivitásérték növelés, valamint a közterületi minőség javításának szempontjait. A fejlesztésnél kiemelt figyelmet kell fordítani az érintett lakosság elvárásaira és a helyi gazdaság fejlesztésének szempontjaira.

A településrendezési beavatkozások megalapozására el kell készíteni a települések értékvédelmi kataszterét úgy a régészeti örökség, mint az épített örökség, illetve a táji örökség (az egyedi tájértékek) vonatkozásában.

A településközpontok rehabilitációja, valamint a településfejlesztési dokumentumokban kijelölt akcióterületek fejlesztése és rendezése során kiemelt figyelmet kell fordítani az értékek védelmére, a helyi sajátosságok felmutatására, valamint a környezeti minőség általános emelésére, a településképet zavaró elemek kiküszöbölésére.

Építmények által igénybe vett térség

Az építmények által igénybe vett térség: az országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben megállapított területfelhasználási kategória, amelybe a műszaki infrastruktúra, valamint a nem települési területekhez és települési funkciókhoz kapcsolódó egyedi építmények területe és szükséges védőterületük tartoznak.

Az építmények által igénybe vett térség területén elsősorban a gyengébb termőképességű talajok igénybevételel kell megvalósítani a fejlesztéseket, a természetvédelem érdekeinek szem előtt tartásával.

1.4 A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai

A szomszédos települések hatályos településszerkezeti tervei Letenye város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának vonatkozásában nem tartalmaznak releváns megállapítást.

1.5 Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

1.5.1 A hatályos fejlesztési koncepció vonatkozó megállapításai

Letenye településfejlesztési koncepcióját a 26/2009. (III. 31.) sz. határozatban fogadta el a város képviselő testülete.

Letenye városának hosszú távú városfejlesztési jövőképe:

„Letenye városa meglévő adottságainál fogva a délnyugat-zalai térség egyik legperspektivikusabb települése. A település közösségének elsődleges érdeke, hogy a közigazgatási határon hatásaival túlnyúló fejlesztési elképzelések megvalósulásával a város népességmegtartó ereje növekedjen. A városban megtalálható helyi értékek fennmaradása érdekében azonban erőteljesen munkálkodni kell, hogy a globálisan terjedő életmódok idomuljanak a helyi kulturális miliőhöz.”

A város jövőképe elérését meghatározó fejlesztési irányok:

- A település lakóinak komfortérzetét biztosító infrastrukturális hálózatok, valamintellátó rendszerek további fejlesztése, bővítése, új munkahelyek létesítése, ezutóbbi elsősorban kis- és középvállalkozásokra alapozva.

- A meglévő intézményi rendszer megtartása és működtetése, a jelenleg hiányosfeltételek felszámolása érdekében fejlesztések, beruházások indítása, azok segítése.
- A település-identitás erősödése érdekében a táji és település környezet szebbé alakítása, közösségformáló programok rendszeres indítása.
- A Dél-Zala Murahíd járásban már eddig is betöltött szerepkör erősítése, kiteljesítése.
- Az idegenforgalom (termál- és borturizmus, vendéglátás, kereskedelem, szolgáltatás, aktív turisztikai ágazat) fejlesztése, helyi egyedi attrakció létrehozása.
- A település minden gazdasági ágazatára koncepciók és tervek kidolgozása, illetve ezek végrehajtása. Meghatározni a város kis-, közép- és hosszú távú fejlődésstratégiáját.

1.5.2 Az Integrált Városfejlesztési Stratégia vonatkozó megállapításai

Letenye Integrált Városfejlesztési Stratégiáját az 1/2010. (I. 8.) sz. határozatban fogadta el a város képviselő testülete.

Az IVS-ben megfogalmazott jövőkép Letenye- funkcionális kapcsolatban lévő környezetével együtt értelmezett - hosszú távon (15-20 év alatt) elérendő céljait határozza meg. Ez egyrészt demográfiai jellegű, másrészt a város vonzáskörzetébe tartozó települések feladatmegosztására vonatkozik (különös tekintettel a járási feladatok ellátásának koordinációjára, mekkora gazdasági potenciálbővülésre számítanak a városban, milyen szektorban, és mely városi területeken, mely városi térségüket neveznék válságtérségnek, és miért, hogyan kívánják átalakítani a közszolgáltatási rendszerüket, városi környezet, életminőség, kultúra stb.)

A települések ma egyre inkább igyekeznek kihasználni a helyi és helyzeti energiájukban rejlő, a természeti, települési és építészeti értékekből is fakadó lehetőségeket. Letenye politikai és közlekedés-földrajzi helyzete szerencsésnek mondható. Kedves, sajátos hangulata van a város központjának, az értékek közül is kiemelendő a volt Andrassy kastély és környezete, a Béci patak menti zöldterületek, az ősközség szerkezete, utcarendszere, a lakóházak építészeti értékei.

Letenye településszerkezetében az elmúlt közel tíz évben történt fejlesztések alapvető módosulást nem eredményeztek. A jelenleg hatályos településrendezési terv már tartalmazta a város életére ma már jelentős befolyással bíró – 2008-ban megvalósult – autópálya fejlesztéseket, a nyomvonalak, csomóponti kialakítások kis mértékben módosultak, pontosítottak.

Az autópályában, a határátkelőben, a városon áthaladó 7-es út megváltozott szerepkörében ma már a város vezetői, a befektetők és a város polgárai új városfejlesztési forrásokat fedeztek fel, ezen újlehetőségek feltárása jelenti a településfejlesztés és településrendezés célját, feladatát.

Jövőkép

A város fejlesztési koncepciója Letenye évszázados települési hagyományainak megőrzését alapul véve elsődlegesen a települési minőség javítására, a városi polgárok komfortérzetét biztosító fejlesztésekre, a város népességmegtartó képességének, a térségi központi és az idegenforgalmi szerepkör növelésére helyezte a hangsúlyt.

Célok, programok

Közép- és hosszútávon várható, illetve szükséges fejlesztések:

- ipari park fejlesztése, további iparterületek kijelölése az M7 és M70 –es csomópont és a határátkelő közelében

- logisztikai bázis létrehozása az autópálya csomópontnál
- téglagyár és lefojtott termálkút hasznosítása
- munkahelyteremtéssel járó beruházások elősegítése mellet a munkahelymegtartó képesség növelése
- az élelmiszeripar, feldolgozás fejlesztése (gyümölcsfeldolgozás, szárítás, aszalás, léalma feldolgozás, borpalackozás),
- a mezőgazdaságban az újszerű együttműködési formák (integráció, termékpályás szövetkezesek) eredményeként a termelés hatékonysága és a megtermelt termékek piacképessége jelentősen javulhat,
- megújuló energiaforrások kialakítása (biomassza, energia erdők) a mezőgazdasági termelés szempontjából gyengén hasznosítható területeken, illetve a termálenergia hasznosítása
- kihasználatlan Önkormányzati vagyon értékesítése, illetve funkcióval történő megtöltéssel kihasználtság növelése.
- a határmenti fekvésből eredő körülmények, lehetőségek kiaknázása, a településmarketing megteremtése.
- Önkormányzati vagyoni helyzet stabilitásának megteremtése, intézményi rendszer racionalizálása, vállalkozó szellemű önkormányzat létrehozása
- Önkormányzati Kft rentábilis gazdálkodásának feltételeinek megteremtése erdőtelepítés, erdő és vadgazdálkodás a Zalaerdő ZRT fejlesztési programja alapján folyamatos, idegenforgalom növelésének lehetősége érdekében
  - új termálkút fúrása, városi strand és termálfürdő, illetve a kemping fejlesztése,
  - aktív turisztikai ágazatok fejlesztése
  - a kereskedelem és szolgáltatás mennyiségi és minőségi fejlesztése.

1.6 A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata

1.6.1 A hatályban lévő településrendezési eszközök

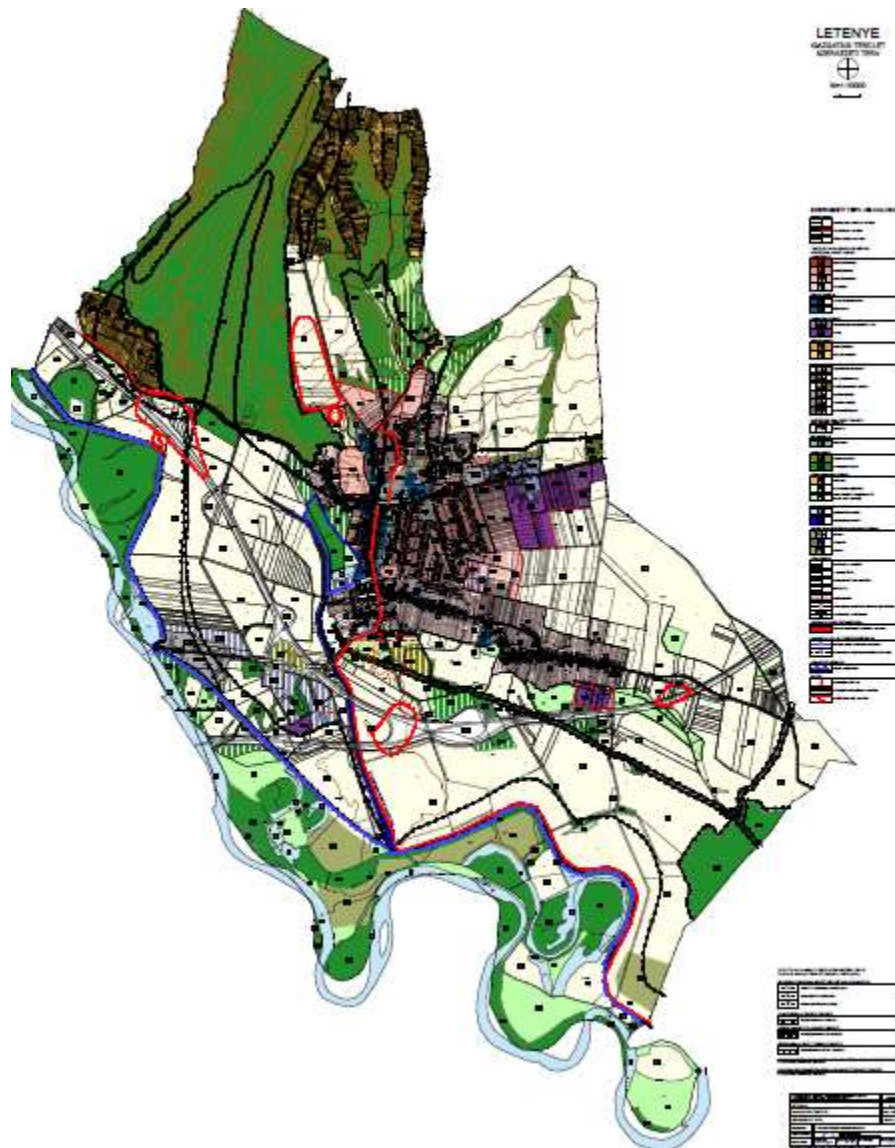
Letenye e város Településszerkezeti tervét a 20/2011. (III. 17.) sz. Helyi építési szabályzatát pedig a 5/2011. (III. 17.) határozatban fogadta el a város képviselő testülete.

Mivel Letenye város településrendezési eszközei a városfejlesztési koncepciójával és integrált városfejlesztési stratégiájával teljes összhangban készültek, ezért megfelelő alapot biztosítanak a városfejlesztési akciók megvalósításához. A szerkezeti terv nagy gondot fektet a város egyedi adottságainak, értékeinek (mind a táji, mind az épített környezeti értékek) gondos kezelésére, megóvására az egyedi területfelhasználási kategóriák és előírások alkalmazásával.

1.6.2 A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

1.6.2.1 A hatályos településszerkezeti terv megállapításai

3. ábra: Településszerkezeti Terv

A településszerkezeti terv – összhangban az országos és a térségi, járási szintű tervekkel – hosszú távra meghatározza Letenye fejlődésének térbeli irányait, lehetőségeit, korlátait, kialakítja a településszerkezet fejlesztésének újabb elemeit.

Az igazgatási területen tervezett fejlesztések, változások:

– Közúthálózat fejlesztése: a térség arculatát jelentősen megváltoztató M7 és M70-es számú gyorsforgalmi utak megvalósultak. A településszerkezeti terv ábrázolja a kialakult nyomvonalakat, csomópontokat, a főutak szabályozási szélességét és védősávját. Jelölésre került a meglévő és tervezett utak kapcsolatrendszere (alul- és felüljárók).

– A Mura menti tájvédelmi körzet, mely az országhatár és a Mura töltés között valósult meg. Jelen terv ezen erdő- és gyepfelületekkel, szántóföldekkel és külszíni fejtésekkel (kavicsbányákkal) átszótt térségben fejlesztéseket nem irányoz elő. E terület egységben a tájvédelem szempontjainak kell prioritással rendelkezniük. A térségben beépítésre nem szánt különleges területként (nyersanyaglelőhely) jelölésre került a kavicsbányák területe.

– A mezőgazdasági területek rendezése: a növénytermesztés, szántóföldi művelés és gyep területeit a terv ábrázolja. A térség mezőgazdaságának fejlesztési lehetőségeit a koncepciók elemezték, értékelték. A termőterületek mezőgazdasági célú hasznosítása a jövőben is alapvető szempont lesz, azonban a művelési ágak kérdésében, azok jelenlegi arányának megváltoztatásában a földtulajdonosoknak, a mindenkori piaci viszonyoknak, a termelést segítő, vagy gátló pénzügyi szabályozási rendszereknek meghatározó szerepük lehet. A város tájszerkezetében a mezőgazdasági területek távlatban is meghatározóak maradnak.

– A táj karakterének megőrzése, fejlesztése érdekében a terv a kialakult területfelhasználások változtatására, közjóléti és védőerdők, valamint újabb erdőfelületek kialakításra, a dűlőutakat kísérő fasorok létesítésére, a tájértékek (pl. keresztek) megőrzésére, a tájjelleg szempontjából elsődlegesen védendő területek kijelölésére tesz javaslatot. Letenye északi részén a Béci patak mentén tervezett tó elsődlegesen a város turisztikai, rekreációs kínálatát bővíteni hivatott.

Belterületek rendezése

A város fejlesztési koncepciója Letenye évszázados települési hagyományainak megőrzését alapul véve elsődlegesen a települési minőség javítására, a városi polgárok komfortérzetét biztosító fejlesztésekre, a város népességmegtartó képességének, a térségi központi és az idegenforgalmi szerepkör növelésére helyezte a hangsúlyt. Letenye jelenlegi településszerkezete a 7-es, a 753-as, a 75147-es, a 6835-ös számú országos jelentőségű fő- és mellékutak találkozásánál alakult ki. E 8,5 km hosszú útvonalakat két oldalról kísérő területsáv a település legnagyobb részét lefedi, e mentén található a város intézményei, legjelentősebb lakóterületei, ipari területei, zöldfelületei. E történelmileg kialakult szerkezet az utóbbi ötven évben fejlődött tovább, elsődlegesen szabályos utcarendszerrel megvalósított lakóterületek kialakításával. A városszerkezet kiemelkedő, hangsúlyos eleme a Béci-patak és az azt kísérő zöldfelületek, valamint az Andrásy kastély és körülötte kialakult park. A fejlesztési koncepció fenti kialakult településszerkezet (valamennyi területfelhasználási elem) továbbfejlesztését hangsúlyozta.

Beépítésre szánt területek

– A lakóterületek rendezése (**Ln, Lk, Lke, Lf**):

A terv Letenye lakóterületeit a nagyvárosias, a kisvárosias, a kertvárosias és a falusias területfelhasználási kategóriába sorolta. E területek zömmel kialakultak, akár a teleknagyságot, a telekhasználatot, akár a beépítési módokat elemezzük.

A beépítési mód jellemzője a tömbtelkes szabadon álló, illetve a zömmel telkes előkert nélküli, illetve előkertes északi, vagy keleti oldalhatáron álló fésűs, illetve hajlított házas forma. A telkes lakóterületen igen egységesnek minősíthető a telekhasználat, mely szerint a lakóépületek környezetében gyep, díszkert található, ezt követi a gazdasági épületek zónája, majd a szántóföldi művelés területe.

A lakóépületek sokfélesége híven tükrözi a lakással, lakóépülettel kapcsolatos történeti fejlődést, mind a hosszházas (utcavonalra merőleges), mind a hajlított házas (utcával párhuzamosan befordított), valamint sátor-és nyeregtetős „kockaházás” lakóépület típus megtalálható.

A beépítést tarkítja a melléképületek igen változatos, főként oldalhatár menti, valamint a ritkán kétsoros elhelyezése.

A város szerepkörének, idegenforgalmi jelentőségének növekedése eredményezheti a lakosság szám kismértékű emelkedését is.

A terv 5300-5500 fő számára javasolja a lakóterületek kialakítását, elsősorban a kertvárosias beépítési mód bővítését.

A Rendezési Terv a lakóterületek rendezése vonatkozásában az alábbiakat irányozza elő:

- miután a lakások jelentős része 1950 előtt épült, azok megújítása, komfortosítása elengedhetetlenül szükséges. A folyamatban alapvető szempontnak kell lennie a települési és építészeti értékek megőrzésének,
- a városban jelenleg az egy lakásra jutó fők szám 3,0, e mutató várható csökkenése (2,6 fő/lakás) a népesség növekedése mellett ugyancsak szükségessé teszi a lakóterületek bővítését.
- A becsült lakásszám $5500 \text{ fő} / 2,6 = 2000-2100 \text{ db}$, mely a jelenlegi 1600 lakáson felül 400-500 db új lakás, elsődlegesen teljes családi házas ingatlanok kialakítását indokolja.

A kialakult telekstruktúra szükségessé teszi a lakóterületen belüli övezetek kialakítását is, melyek szabályozási előírásait a HÉSZ-ben kell rögzíteni. A tervezett lakóterületeket a szerkezeti terv jelöli, e területek elsődlegesen a város északi részén a Zajki út környezetében, a 7-es és a 6835-ös számú utakat összekötendő, a meglévő családi házas lakóterületektől keletre helyezkedik el. A terv a városközpont térségében javasolja a kisvárosias lakóterületek bővítését, új kertvárosias lakóterületet javasol a Kárpáti és József Attila utcák által határolt tömbben, tervezi a nagyméretű tömbök megosztását.

Településközpont vegyes területek rendezése (Vt)

Letenye főutcája (Kossuth u.) nemcsak a lakófunkciónak, hanem egyre inkább a település és térsége ellátását, kiszolgálását biztosító intézmények elhelyezkedésének is a területe. A város igazgatási, vallási, egészségügyi, oktatási, művelődési, kereskedelmi, szolgáltatási és vendéglátási intézményeinek legnagyobb része itt található. Az intézmények nagyrészt megfelelő kapacitással rendelkeznek, esetenkénti bővítésük, minőségük javítása azonban folyamatosan szükséges. Az intézmények szükséges nagyságrendjére a továbbiakban is hatással lesz a járási együttműködés, az országhatár közelsége, az idegenforgalom fejlődése. Az intézmények kulturált működésének feltétele a parkolás kérdésének megoldása.

Üdülőterületek rendezése (Üü, Üh)

- üdülőházas területek (Üü): a 7-es számú főközlekedési úttól északra, illetve a Béci pataktól keletre tervezett üdülőterület, melyen szálloda, panzió – a túlnyomóan változó üdülői kör

hosszabb tartózkodására szolgáló – épületek elhelyezését javasoltuk. Tervezett kapacitás 250-300 fő,

- hétvégi házas területek (Üh): a Béci-pataktól keletre tömbfeltárással kialakított teljes üdülőterület. Tervezett kapacitás 170-200 fő.

Különleges területek rendezése (K)

A strand, termálfürdő és sportterület (K-st) a Kárpáti J. – Platánfa utcáktól keletre a Béci patak mindkét oldalán helyezkedik el, és három zónára osztható:

- az észak-déli irányú főgyalogúttól nyugatra található jelenleg szociális otthon és környéke távlatban a „csendes” zóna, a termálfürdő, vízgyógyászat (megfelelő vízminőség esetén) területe (0,9 ha). Tervezett beépítettség maximum 40%, a legkisebb zöldfelület minimum 40%.
- a főgyalogút és Béci-patak közötti terület a strand elhelyezésére szolgál (területe 3,05 ha). Tervezett beépítettség maximum 30%, a legkisebb zöldfelület minimum 50%.
- Sportterület: a fürdő, az általános iskola, valamint a városi igények kielégítését szolgáló térség (területe 1,8 ha). Tervezett beépítettség maximum 40%. A terület a strandhoz közvetlenül gyalogos híddal kapcsolódik, ugyanakkor önállóan is üzemeltethető együttes.

városi sportterület (K-sp): a terv a meglévő (Bajcsy-Zsilinszky u.) sportterület északi és keleti irányú bővítését, komfortosítását irányozza elő.

temető (K-t): a terv jelöli a Szent Imre herceg utcai, valamint Petőfi utcai temető területeket, mindkét helyen még jelentős szabad területek vannak. A város igényét a temetési szokások jelentősen befolyásolhatják, ezért az egyeztetések során felvetődött új temető helyének kijelölése is. E célra a József hegyi u. részén jelöl ki a terv területet.

Gazdasági területek rendezése (Gksz, Gip):

A kereskedelmi – szolgáltató gazdasági területek: e terület-felhasználási egységbe jelenleg a 7-es számú út mentén jelentősebb területek tartoznak, ezek bővítését, kiterjesztését, ill. az adottságok miatti pontosítását javasolja a terv a Bajcsy Zsilinszky, József A. és Uzsoki utcák térségében.

Ipari gazdasági terület: Letenye meglévő ipari területei a Kárpáti utcában (téglagyár és környéke), illetve a Bajcsy-Zsilinszky utcában található.

A terv a téglagyári terület rekultivációja után gazdasági területet nem irányoz elő.

A város legjelentősebb ipari területe a Bajcsy-Zsilinszky utca déli oldalán alakul ki, ez magába foglalja az Ipari park térségét is. A cca. 42 ha kiterjedésű terület a tervezett utcahálózatával, illetve továbbfejlesztési lehetőségével hosszú távon is biztosítani tudja a város igényeit.

Letenye gazdaságfejlesztésének új lehetőségét teremtette meg közlekedés-földrajzi helyzetének jelentős növekedése az M7 és M70-es autópályákkal és csomópontokkal, a meglévő határátkelőhely funkciójának módosulásával. A terv vizsgálta, elemezte a határátkelő térségének jelenlegi állapotát, a kialakult terület-felhasználásokat, a közlekedési lehetőségeket, a fennálló korlátozásokat. A 7-es úton létesült körforgalom mind a város, mind a határátkelő, mind az M70-es főutak felé kapcsolatot biztosít, és lehetőséget ad további, a 7-es út északi és déli oldalán gazdasági területek kialakítására. A 31,5 ha-os új terület mezőgazdasági terület megszüntetésével és jelentős infrastruktúra-fejlesztéssel jár, megvalósítása csakis az igények függvényében, ütemezetten történhet. A terv javaslatot tesz a csomópontok „hulladék” területeinek hasznosítására is.

A város kertvárosias és falusias lakóterülete – a történeti hagyományoknak megfelelően – lehetővé teszi, hogy azon a terület rendeltetésszerű használatát nem zavaró mező- és erdőgazdasági, valamint

kézműipari építmény is elhelyezhető legyen. E tevékenységek háttérét biztosíthatják a nagy méretű, zömmel jó állapotban lévő istállók, melléképületek.

1.6.2.2 A hatályos településszerkezeti terv megvalósult elemei

Letenye egyik legmarkánsabb fejlesztési programja az idegenforgalom, a rekreáció fogadását tűzte ki célul. A város ma csupán egy kis befogadóképességű kempinggel és néhány panzióval rendelkezik.

Letenye város önkormányzata 1998-ban döntött egy korábban már megfogalmazott fejlesztési cél újraélesztéséről, a kastélypark környezetében megvalósítandó strand kialakításáról, e program településrendezési terveinek elkészítéséről. E program legjelentősebb létesítménye, a fürdő megépült. E programra alapozottan jelen terv a város két térségében javasolja üdülőterületek kialakítását.

A térség arculatát jelentősen megváltoztató M7 és M70-es számú gyorsforgalmi utak megvalósultak. A településszerkezeti terv ábrázolja a kialakult nyomvonalakat, csomópontokat, a főutak szabályozási szélességét és védősávját. Jelölésre került a meglévő és tervezett utak kapcsolatrendszere (alul- és felüljárók).

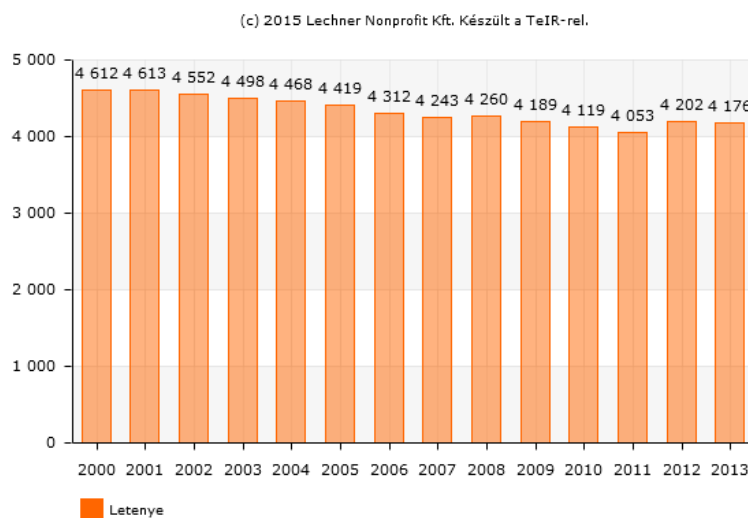
1.7 A település társadalma

1.7.1 Demográfia, népesesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

1.7.1.1 Demográfia, népesesség

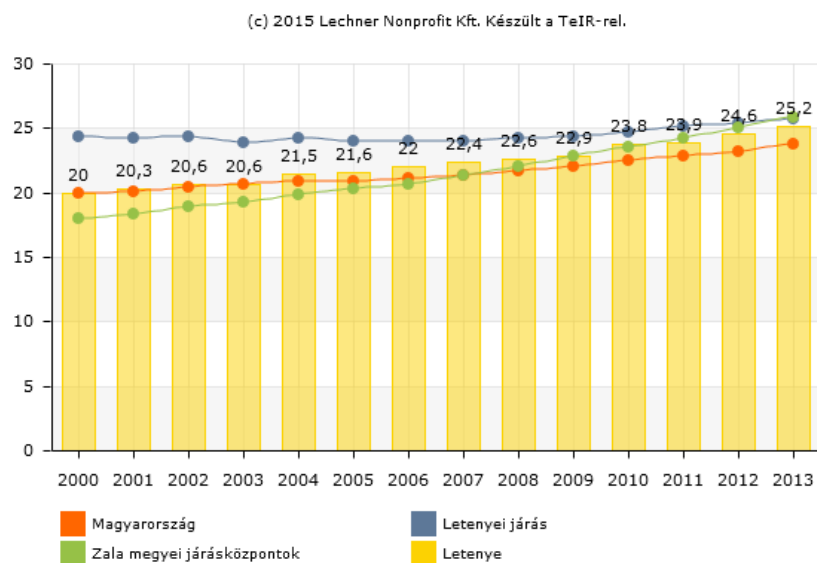
Demográfiai jellemzők

Letenye városának lakossága jelenlegi lakosainak a száma 4176 Fő (2013-as adat). A népsűrűsége 99.42 fő/km². A legnagyobb népesége a településnek az 1950-es évek elején volt, amikor a lakosság meghaladta a 7000-et. A tízévenkénti népszámlálások arról tanúskodnak, hogy a népességcsökkenés mértéke a '70-es, '80-as években volt a legnagyobb, mára kissé mérséklődött.

4. ábra: Lakónépesesség száma az év végén (fő) (Forrás: TeIR 2015)

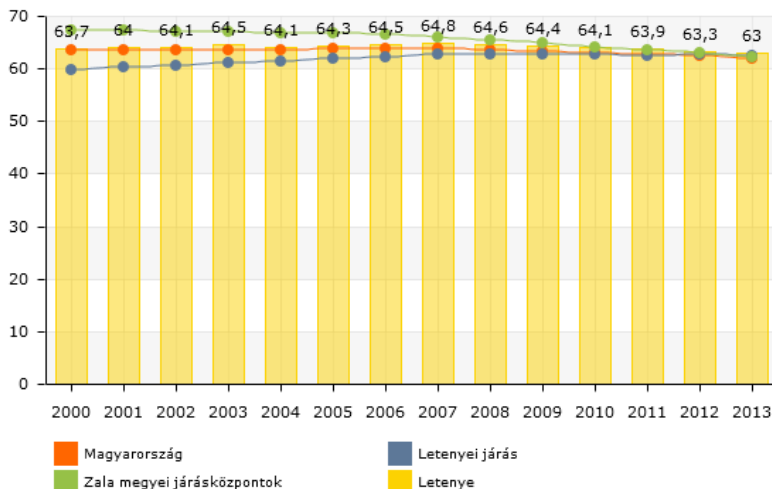
Ez azért következett be, mert a mobil, vállalkozó szellemű társadalmi rétegek száma ekkora már jelentősen lecsökkent, s elsősorban az előregedésből adódó népességfogyás az, ami miatt folyamatosan csökken a települések lélekszáma. 2000 és 2013 között a Letenyei statisztikai város népességének fogyása csaknem 10% volt, mely magasan meghaladta a megyei (1,5%), az országos (1,6%) és a régiós (2%) szintet. A fogyás nem a vándorlási egyenleg negatív jellegéből adódik, hanem a természetes szaporodás indexének rendkívül kedvezőtlen alakulásából. A migráció már évekkorábban megszédte a maga vámját, jószerével mindenki elment, aki tehetette, így a helyi társadalom erőteljesen előregedett. A város népességének demográfiai szerkezete országos átlagban is igen rossznak nevezhető. Erősen matulus népességről van szó, melyet alátámaszt többek között az, hogy 2013-ban a Letenyén a 60 éves vagy ennél idősebb lakosság aránya 25,2%, ami országos szinten a tizedik legkedvezőtlenebb érték a városok között.

5. ábra: Állandó népességben belül a 60-x évesek aránya (%) (Forrás: TeIR 2015)

A foglalkoztatási szempontból aktív réteg nagysága a teljes népességhez mérten régiós átlagnak megfelelő, a lakosság 63,00 %. A Nyugat-dunántúli régióban az átlag hasonló az arány. A régiós átlagot a nagy és fejlett városok jelentősen emelik, míg az aprófalvas területek rontják a statisztikát.

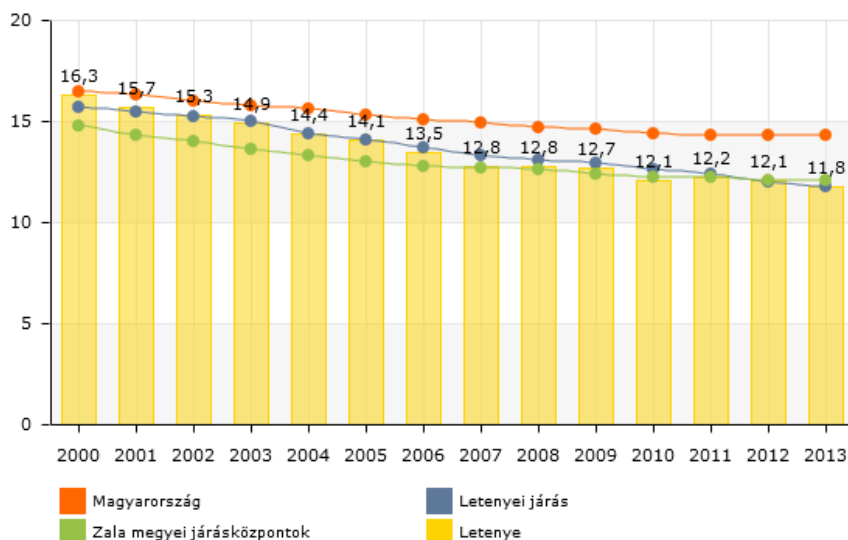
(c) 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

6. ábra: Állandó népességben belül a 15-59 évesek aránya (%) (Forrás: TeIR 2015)

A 0-14 éves korosztály aránya alapján a város helyzete nem mondható kedvezőtlennek (11,8%), a régió középmezőnyében foglal helyet. Ez a relatíve kedvező érték azonban csak átmeneti állapotot tükröz, e korosztály nagy része a későbbiek során elhagyja a járást, valamint a gyermekszám jelentős része hátrányos helyzetű családban nevelkedik, így nem várható, hogy aktív kereső legyen. Ez azért következett be, mert a mobil, vállalkozó szellemű társadalmi rétegek száma ekkora már jelentősen lecsökkent, s elsősorban az előregedésből adódónépességfogyás az, ami miatt folyamatosan csökken a települések lélekszáma.

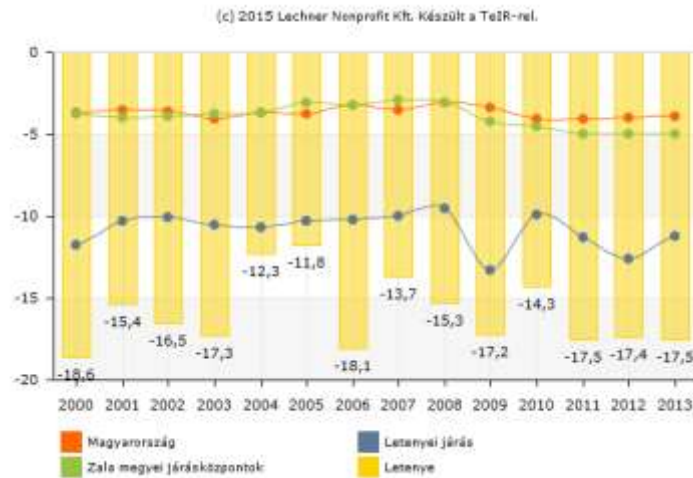
(c) 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

7. ábra: Állandó népességben belül a 0-14 évesek aránya (%) (Forrás: TeIR 2015)

A természetes szaporodás/fogyás tekintetében Letenye 2000-2013 között folyamatosan romló mutatókkal rendelkezett. Ez a tendencia megegyezik az országos és a megyei szintű tendenciákkal,

azonban látható, hogy – bár a tendencia hasonló – a számok Letenye tekintetében nagymértékben meghaladják az átlagot mind országos, mind megyei összehasonlításban.

8. ábra: Természetes szaporodás, fogyás (Forrás: TeIR 2015)

A vándorlási egyenleg a településre beköltözők és a kiköltözők különbségét jelenti. Az odavándorlás tekintetében Letenye erős ingadozást mutat a vizsgált időszakban.

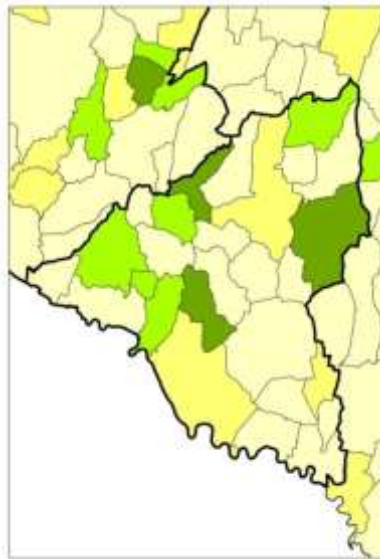
1.7.1.2 Háztartás, család

Letenye népessége majdnem minden szempontból – életkor, családösszetétel, iskolázottsági szint, szakképzettség – torzult, csonka, és romló tendenciát mutat. A kritikus demográfiai helyzet olyan negatív, egymást erősítő társadalmi folyamatokat indukál, mint például a lakásállomány leromlása, a társadalmilag leszakadó néprétegek fokozódó térnyerése és ezzel együtt a szociális problémák eszkalálódása, az etnikai arányok átrendeződése, a kultúrtáj leromlása stb. Ennek jelei határozottan felismerhetők.

1.7.1.3 Nemzetiségek

Letenye számottevő, növekvő arányú roma lakossággal bír. A 2011. évi népszámlálás alkalmával a népesség közel 10%-a vallotta magát romának. Ez a szám mind az országos, mind a régiós, mind a megyei átlagot jelentősen meghaladja. Az magukat nem romának valló nemzetiségi lakosság aránya nem éri el az 1%-ot. A helyi roma népesség többszörösen hátrányos helyzete a település egyik legkomolyabb társadalmi problémája.

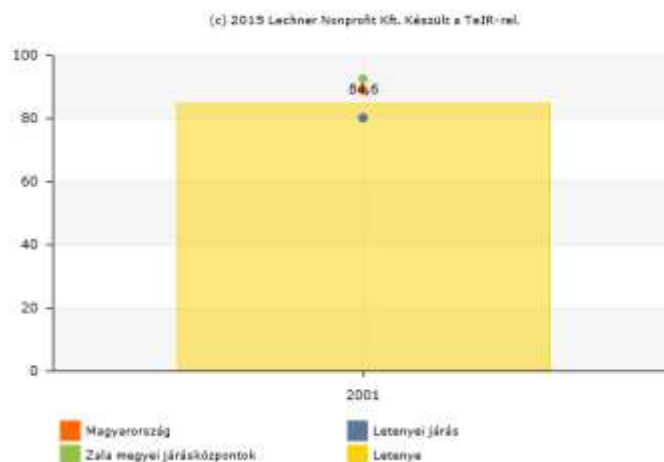

9. ábra: A cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya (%) – 2011 (Forrás: TeIR 2015)

1.7.1.4 Iskolai végzettség

A település- és a torz demográfiai szerkezet rányomja bélyegét a térség humán erőforrásainak milyenségére. Iskolázottsági mutatók is rosszak. Letenyén csak alapfokú oktatási intézmény található. Középfokú oktatási intézmény hiányában a továbbtanuló diákok középiskolába Nagykanizsára és Lentibe ingáznak. A Nagykanizsa felé történő ingázás a járásba tartozó települések esetében is megfigyelhető. A legtehetségesebb fiatalokat a felsőoktatás végleg kiemeli a településről, közülük szinte senki sem tér már vissza. E folyamatok konzerválják a humánerőforrásbeli elmaradottságot.

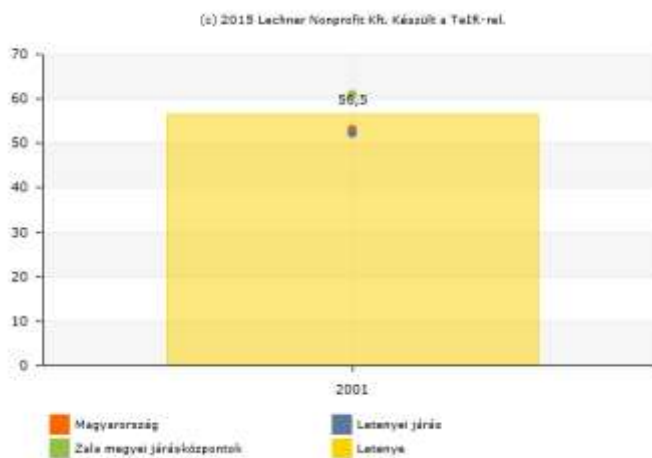
Az iskolázottsági színvonalra a 2001. évi népszámlálás adataiból tudunk következtetni. Az általános iskolát be nem fejezett népesség aránya a Lengyeltóti mellett a Letenyei statisztikai járásban a legmagasabb az egész Dunántúlon. Ez az arány Letenyére is elmondható Letenyén az érettségivel a lakosság mindössze 12,2 ezreléke rendelkezett, ami a régió legrosszabb mutatója, s nincs ez másként a felsőfokú végzettséggel rendelkezők tekintetében sem (19,9 ezrelék). A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül eléri a 80%-ot.

10. ábra: Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül - Népszámlálás 2011 (Forrás: TeIR 2015)

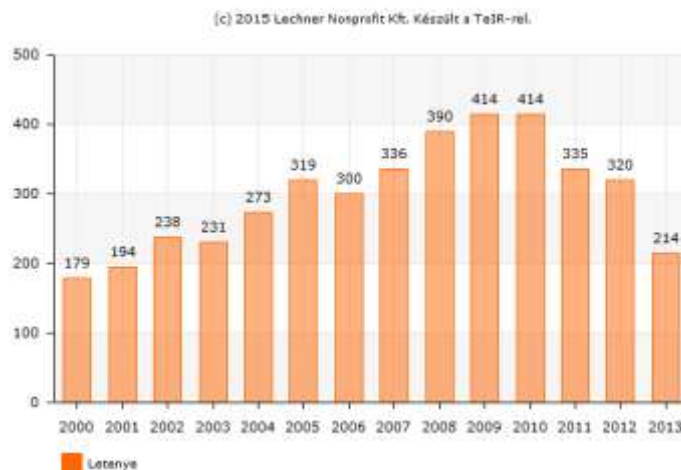
1.7.1.5 Foglalkoztatottság

Az ország népessége gazdaságilag aktív (foglalkoztatott és munkanélküli), valamint gazdaságilag nem aktív (inaktív kereső, eltartott) népességből tevődik össze. A gazdaságilag aktív népesség aránya a 2011-es népszámlálási adatok alapján országos szinten 9,86 százalékponttal nőtt 2001 hasonló adataihoz képest, míg a gazdaságilag nem aktív népesség ugyan ezen időszak alatt közel 11 százalékponttal csökkent a teljes népességhez viszonyítva. Ez a tendencia érvényes mind a Nyugat-Dunántúli Régióra, mind pedig Zala megyére. Letenyén a foglalkoztatottak és munkanélküliek teljes lakosságon belüli hányada 2011-ben megegyezett a 10 évvel korábbi nagysággal.

11. ábra: Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül (%) – 2011 (Forrás: TeIR 2015)

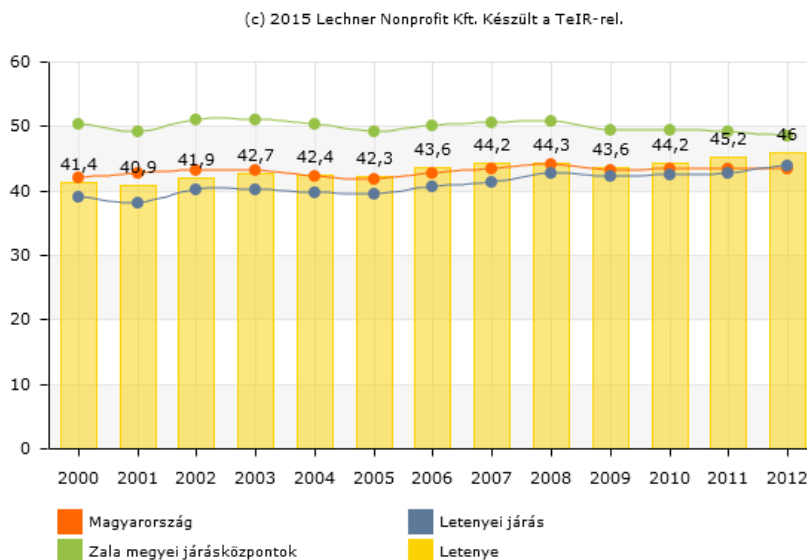
Ha a foglalkoztatottak számának változását vizsgáljuk, megállapítható, hogy Letenyén közel annyi foglalkoztatottat regisztráltak a 2011-es népszámláláskor, mint a tíz évvel korábban. Ennél valamivel kedvezőbb a tendencia Zala megyében, valamint a régióban. A változások azt eredményezték, hogy 2011-ben Letenyén a foglalkoztatottak aránya a teljes népesség 54%-át teszi ki. Ha a foglalkoztatottak nemek közötti megoszlását is megvizsgáljuk, akkor látható, hogy nagyobb hányadukat a férfiak teszik ki (53,8%). Ez a tendencia lelhető fel országos és régiós távlatban is, ugyanakkor járási szinten jelentős egyenlőtlenséget tapasztalhatunk a nők hátrányára (43,78% szemben a férfiak 56,22%-val). A munkanélküliségi adatok a 2007-es időszakot követően jelentősen megemelkedtek, de 2013-ra elmondható, hogy a regisztrált munkanélküliek száma visszaesett a válság előtti szintre. Árnyalja a képet, hogy Letenyén szinte minden harmadik nyilvántartott álláskereső (63,55%, azaz 136 fő) tartós munkanélkülinek számít, vagyis több mint 365 napja nem rendelkezik állással. Ez az arány jóval kedvezőtlenebb, mint a járásközpont városok hasonló adata és messze kedvezőtlenebb a megyei átlagnál is.

12. ábra: Regisztrált munkanélküliek száma (fő)(Forrás: TeIR 2015)

1.7.1.6 Jövedelmi viszonyok

A Letenyén élő emberek, különösképpen a leszakadó társadalmi rétegek anyagi viszonyai kedvezőtlenek, sok esetben kimondottan rosszak. Az alacsony jövedelemszint az oka annak, hogy a járás adófizetőinek aránya a régió belül a legalacsonyabb értéket mutatta 2013-ban (70%, az aktív keresők számához viszonyítva). A rendszeres és egyéb szociális segélyben részesülők számát tekintve jelentős nagyságrendet képvisel.

13. ábra: Száz lakosra jutó adófizetők száma (fő)(Forrás: TeIR 2015)

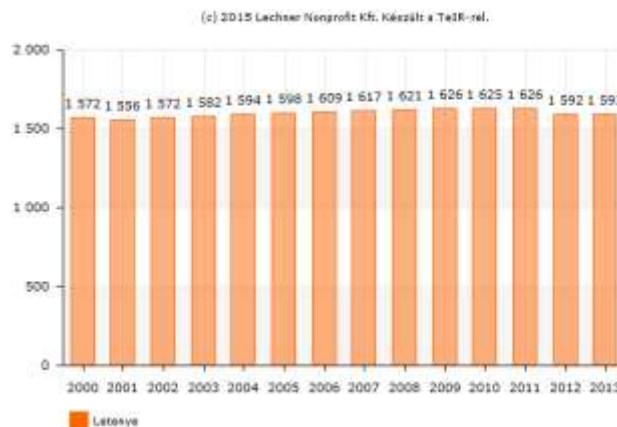
Az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem szintén az országos és megyei átlagok alatt marad.

14. ábra: Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft)(Forrás: TeIR 2015)

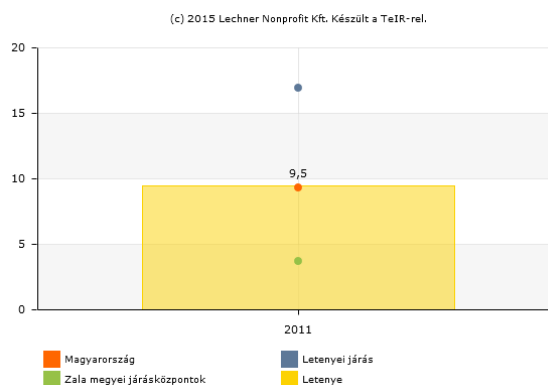
1.1.1.7 Életminőség

Letenyén a lakásállomány a 2000-es évek eleje óta gyakorlatilag változatlan szinten mozog, a vizsgált időszak 1572 darabos számához viszonyítva 2013-ban 1593 lakást tartottak nyilván.

15. ábra: Lakásállomány (db)(Forrás: TeIR 2015)

Az új lakások aránya 2002-ben érte el a csúcst, ez mintegy 1.21%-os növekményt jelent. 2012-ben nem épült új lakás a településen, 2013-ban viszont minimális emelkedés volt megfigyelhető. Az országos átlaggal megegyezően, mintegy 9.5% az alacsony komfortfokozatú lakások aránya. Ez jóval magasabb, mint a régiós átlag, vagy a Zala megyei járásközpontok átlaga.

16. ábra: Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (félkomfortos, komfort nélküli, szükségglakás) (%) – 2011 (Forrás: TeIR 2015)

1.7.2 Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Letenye Város Önkormányzata 2013-ban a 63/2013. (VI. 27.) sz. határozatban elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi programja alapján a legnagyobb konfliktust a település életében a magas munkanélküliség, és ennek velejárói jelentik. A térségben jelentősebb ipar nem települt, nagyobb számú munkavállalót foglalkoztató vállalkozások: OWI Zala Bt, Müller Magyarország Drogéria Bt., OWI Zala Bt, Zalaerdő Zrt, Ékköv Kft, Antal Kft, Hork-Acél Kft, Délzalai Víz- és Csatornamű Zrt., Kossuth Mg. Kft., MOL Nyrt, rendészeti szervek segítik a településen élők foglalkoztatását. Letenyén élők foglalkoztatási helyzete viszonylag kedvező, de így is sokan járnak a közeli városokba, elsősorban Nagykanizsára, Zalaegerszegre, Lentibe megélhetésük biztosítása érdekében. Letenye átlagos népességcsökkenése mellett, kiugróan lecsökkent 2009. évben a 15-64 év közötti férfiak száma, majd 2010. évben ismét visszaemelkedik a 2008-as szintre. A nyilvántartott álláskereső számában csökkenő tendenciát láthatunk, arányosítva a 15-64 év közötti lakónépességhez, szintén csökkenés tapasztalunk, azonban ezzel párhuzamosan emelkedik a közfoglalkoztatásban foglalkoztatottak aránya. Csupán a 41-45 év közötti nyilvántartott álláskereső száma tekintetében tapasztalható csökkenés, a többi korcsoport esetében változó a tendencia. A nyilvántartott/regisztrált munkanélküli férfiak száma jóval meghaladja a nők létszámát, de a tartós munkanélküliek esetében a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek esetében nem tapasztalható akkora különbség. A 2011-es évben a közmunkaprogramnak köszönhetően csökkent a tartós munkanélküliek száma, a férfiak esetében jelentős a csökkenés mértéke. A fiatal pályakezdők esetében hasonló a férfiak és a nők száma, úgy látszik, hogy kicsivel a nők nehezebben tudnak elhelyezkedni. A jelentős álláskereső csökkenést a 18-29 éves pályakezdő álláskereső esetében nem tapasztaljuk. A mélyszegénységben élőket és a romákat elsősorban a közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatja az Önkormányzat. A kedvezőtlen munkanélküliségi adatokból következően Letenyén és térségében a régiós átlaghoz képest magasnak mondható a vagyon elleni bűncselekmények száma, amelynek során elsősorban a lopások száma (24 db) volt magas 2014-ben. Szintén sok közrend elleni bűncselekmény történik, ami a lakosság komfortérzetét jelentősen rontja. A közrend elleni bűncselekmények között nagyon magas a kábítószerrel való visszaélés (14 db), az egyéb közbizalom elleni bűncselekmények (12 db) száma. Ezen kívül különös gondot jelent a rongálás, amelynek kiemelten veszélyeztetett célpontja a természetvédelmi oltalom alatt álló Andrassy Kastélypark.

1.7.3 Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)

A negatív demográfiai, gazdasági és társadalmi helyzet a kulturális színvonalra is kedvezőtlenül hat. A kialakult közművelődési hálózat, a rendszerváltás okozta társadalmi értékválság közepette ellehetetlenült. A helyi társadalom azon rétegei, akik elhivatottak voltak a hagyományok ápolásában és a kulturális értékek és vívmányok tovább adásában, fejlesztésében, nagy részben elvándoroltak. A kulturális igény szint általában jelentősen csökkent. Ezek a folyamatok a Letenyén is végbementek.

A közösségi élet szinterei mindazonáltal sokrétűek: ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, vallási közösségek, civil szervezetek. A helyi közösségi együttélés fő jellemzője a társadalmi szolidaritás, ami megnyilvánul a városban élő idősek és gyermekek irányába.

Letenyén a kulturális ágazat is hozzájárul a város kiegyensúlyozott közösségi életéhez. A Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár a programjait a lakossági igényekre és a civil szervezetek kezdeményezéseire tekintettel alakítja. Jelentősek a Művelődési Ház szabadtéri nyilvános nagyrendezvényei is: Hóvirág Fesztivál, Majális, Muramenti Napok rendezvénysorozat, Fúvós-fesztivál, Hídi Vásár.

A helyi közéleti szerep növekedésének ösztönzésére a helyi média szolgál. Városi kábeltévé hirdetései, műsorai, az Önkormányzat, a Letenye Média és rendezvényszervezők honlapjai, plakátok és a havonta megjelenő Dél-Zala Murahíd térségi havilap.

Számos civil szervezet önkéntes munkájával és adományok közvetítésével enyhíti a hátrányos helyzetű családok mindennapjait. A szolidaritás és felelősség mind magánemberekben, mind a városban működő gazdasági szervezetekben jelen van.

A város civil szerveződései:

Letenyei Fafaragó Műhely Egyesület, Szőlő- és Gyümölcstermesztők Egyesülete, Letenyei Könyvtárpártoló Alapítvány, Cukorbeteg Egyesülete, Sporthorgász Egyesület, Tűzoltók Egyesülete, Polgárőrség, Letenyéért Közéleti Egyesület.

Letenyén közfeladatot ellátó egyházi és civil szervezetek:

- Kolping Otthon Letenye
- Szombathelyi Egyházmegye Karitász
- Önkéntes Tűzoltó Egyesület
- Letenyei Polgárőr Egyesület
- Derű Zeneegyesület
- Letenyei Gyermekekért Alapítvány
- Letenyei Óvodákért „Kincsesládikó” Alapítvány
- Könyvtárpártoló Alapítvány

A civil szervezetek aktívak, sokszínű tevékenységeikkel hozzájárulnak a város fejlődéséhez.

1.8 A település humán infrastruktúrája

1.8.1 Humán közszolgáltatások

A településen lakó emberek életminőségét jelentős mértékben meghatározza az elérhető humán közszolgáltatások (oktatás, szociális ellátás, egészségügy, kultúra, sport, stb.) elérhetősége és azok minősége.

1.8.1.1 Oktatás

A letenyei tankerülethez 6 általános és 1 zeneiskola tartozik, melyek közül 3 iskolának egy-egy tagintézménye is van. 3 intézményben horvát nemzetiségi, 2 intézményben pedig etnikai oktatás zajlik. Valamennyi iskola integrációt folytat.

Letenye város az összes intézményét működteti, az Általános Iskolában és a Művészeti Iskolában a KLIK a pedagógusok szakmai irányítója, fenntartója.

A tankerületbe Bánokszentgyörgy Pusztamagyaród Letenye, Becsehely, Bázakerettye, Muraszemenye, Tótszerdahely, Tótszentmárton és Borsfa települések köznevelési intézményei tartoznak.

Letenyei óvodák: Letenyei Hóvirág óvoda, Eötvös utcai tagóvoda.

Általános iskola: Letenyei Andrassy Gyula Általános Iskola.

További köznevelési intézmény (2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről alapján): Letenyei Alapfokú Művészeti Iskola.

Óvodai feladatellátás:

A városban egy óvoda: Letenyei Hóvirág óvoda (Eötvös utcai tagóvoda,) működik egy tagóvodával, ennek megfelelően a feladat ellátási helyek száma 2.

Az óvoda ellátási területe: Letenye, Murarátka, Zajk és Kistolmács települések.

év	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat-ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma
2008	6	150	2	136
2009	6	150	2	136
2010	6	150	2	136

2011	6	150	2	136
2012	6	150	2	136
2013	6	150	2	136
2014	6	150	2	133

A gyermekek száma Letenye, Murarátka, Zajk és Kistolmács települések összesített adata. Az óvodai férőhely elegendő a 4 település gyermeklétszámára vonatkoztatottan.

A város központi részén helyezkedik el a Bajcsy-Zs. utcai óvoda, elhelyezkedése miatt ez a népszerűbb a szülők körében. Az Eötvös utcai óvoda épülete 1978-ban iskolából került átalakításra. A város központjától távol esik, ezen a telephelyen két óvodai csoport működik. Nyáron nem üzemel, az óvodások a székhely intézményben kapnak ellátást.

Az óvodában 2002-től folyik a sajátos nevelési igényű óvodások integrált nevelése, oktatása. 2002. szeptemberétől nevelésben részesült már hallássérült, középsúlyos és enyhe értelmi, beszéd fogyatékos, autista és mozgássérült gyermek.

A gyermekek fejlesztéséhez szükséges szakembereket megbízási szerződés alapján biztosítjuk. A logopédus és a pszichológus minden év elején felméri a gyermekek képességeit, majd az év folyamán a rászorulóknak foglalkozásokat tartanak.

SNI gyerekek száma 2014-ben: 2fő.

Általános iskolai feladatellátás:

A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) fenntartásában a Letenyei Andrássy Gyula Általános Iskola (székhely: 8868 Letenye, Bajcsy-Zsilinszky u. 2., ellátási hely: székhellyel megegyező). A „KLIK: Intézmények listája tankerületi bontásban 2014” adatszolgáltatása alapján a település tankerületébe Bánokszentgyörgy, Pusztamagyaród, Letenye, Becsehely, Bázakerettye, Muraszemenye, Tótszerdahely, Tótszentmárton és Borsfa települések köznevelési intézményei tartoznak.

Az iskola ellátási területe: Letenye, Murarátka, Zajk és Kistolmács települések.

Jelenleg az iskola tanulói létszáma 305 fő, ebből ellátási körzeten kívüli 10 fő. Sajátos nevelési igényű gyermek: 11 fő. 16 osztállyal, minden évfolyamon 2 párhuzamos osztállyal működik az iskola

A településen működik a Letenyei Alapfokú Művészeti Iskola is.

A művészeti iskola ellátási területe a letenyei járás. A tanulói létszám 150 fő, ebből 2 fő ellátási körzeten kívüli. Zenei tagozaton 5, tánc tagozaton 6 osztály van.

1.8.1.2 Egészségügy

A helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. Törvény 13. § (4) határozza meg, hogy az egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások kötelezően ellátandó feladata az önkormányzatnak. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. Törvény 152. §-a értelmében a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- 2 háziorvosi,
- házi gyermekorvosi ellátásról
- 2 fogorvosi alapellátásról
- alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról
- védőnői ellátásról
- iskola-egészségügyi ellátásról

Az egészségügyi ellátás helyben a háziorvosi praxisokon keresztül valósul meg. A háziorvosi szolgálatot a Megyei Egészségbiztosítási Pénztár finanszírozza. Az ellátás a lakosságszámtól függő fix finanszírozás, amit kiegészít a kártyával bejelentkezett betegek utáni teljesítménydíjazás.

A két felnőtt és egy gyermekorvos elegendő Letenye, Murarátka, Kistolmács és Zajk települések háziorvosi ellátásához. Ugyancsak két fogorvos látja el a fent felsorolt települések fogorvosi alapellátásait is.

Az önkormányzattal kötött szerződés alapján a gyermekorvos és a fogorvosok az iskolaorvosi, iskolafogászati feladatokat is ellátják. Az iskolafogászati rendelésen szinte minden tanuló megjelenik a szűrővizsgálaton.

A betegek Letenyén vehetik igénybe a nagykanizsai Kanizsai Dorottya Kórház által helyben nyújtott járó beteg szakellátásait az Egészségügyi Központban (8868 Letenye, Kárpáti u. 3.).

A fekvőbeteg ellátás a 22 km-re található Nagykanizsán, illetve a 60 km-re található Zalaegerszegen valósul meg.

Mentőállomás működik Letenyén 2 gépkocsival, amelyek a sürgős esetekben gyors segítséget tudnak nyújtani.

A városban egy gyógyszertár található.

A városban nem működik kórház.

Letenyén nem működik bölcsőde, legközelebb Nagykanizsán és Lentiben nyújtanak bölcsődei ellátást.

A családi napközi 2010-ben nyílt Letenyén, kezdetben 7 férőhellyel, majd 2012-től 5 férőhellyel működik. Számos egyéb gyermekprogramot, gyermektábort, szülőknek ismeretterjesztő előadásokat szerveznek a szolgáltatás keretében.

A családi napköziben – a saját, napközbeni ellátást máshol igénybe nem vevő gyermeket is beszámítva – legfeljebb öt gyermek gondozható. Ha családi napköziben egy fogyatékos gyermeket is gondoznak, akkor a gondozható gyermekek száma legfeljebb négy fő. Ha a családi napköziben gondozott valamennyi gyermek fogyatékos, akkor a gondozható gyermekek száma legfeljebb három fő. Az öt főn túl még két gyermek, ha fogyatékos gyermekről van szó, még egy gyermek gondozható a családi napköziben, feltéve, hogy az ellátást nyújtónak állandó segítője van.

1.8.1.3 Szociális ellátás

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 92. § (3) bekezdése alapján a legalább 2000 lakosú települési önkormányzat, illetve a megyei önkormányzat a településen, illetve a megyében, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít.

Letenye Város Önkormányzata intézményfenntartó társulási formában a Muramenti Családsegítő Központ és Gyermekjóléti Szolgálattal látatja el a gyermekjóléti szolgálat feladatait. A gyermekjóléti szolgálat ellátása nem tartozik a szociális alapellátások közé, azonban a gyermekjóléti, gyermekvédelmi problémák nagy része szociális jellegű. A gyermekjóléti szolgáltatás célja és feladata hozzájárulni a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermekek családból történő kiemelésének megelőzéséhez. A Gyermekjóléti Szolgálat észlelő-jelzőrendszert működtet, összehangolja a gyermekekkel dolgozó intézmények és dolgozók munkáját.

A helyi közszolgáltatások terén az idősekkel való foglalkozás jónak mondható. Az egészségügyi, szociális és a közművelődési szolgáltatások a település minden lakója számára biztosítottak, egy részük a kor alapján az időskorúak részére szerveződik.

Az idősellátás és a szociális gondoskodás területén az utóbbi években egyre jelentősebb szerep jutott a civil szektornak. A korábban megyei és városi fenntartású szociális intézmények működését a Kolping Oktatási és Szociális Intézményfenntartó Szervezet fenntartásában működő Kolping Idősek Ápoló-Gondozó Otthonával, (rövidített neve: Kolping Otthon Letenye) vette át és látatja el a településen kötelezően biztosítandó szociális alapszolgáltatásokat.

A Kolping Otthon Letenye a településen kötelezően ellátandó szociális alapszolgáltatásokat a Kolping Otthon Alapszolgáltatási Központban (Letenye, Bajcsy-Zs. u. 2.) nyújtja Letenye lakosságának (étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi gondozás, nappali ellátás, támogató szolgáltatás).

1.8.1.4 Kultúra

A város nem rendelkezik kulturális koncepcióval.

Kulturális intézmények: Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár (fenntartó: Önkormányzat).

A városban mozi, színház nem működik.

Rendszeres városi fesztiválok, rendezvények „Letenyei Majális” („Majáliskupa” – kispályás labdarúgó torna, Diesel kerékpár ügyességi verseny, Kastélyparki Majális, „Virágos Letenyéért” akció

meghirdetése), Múzeumok éjszakája a Fáva Házánál, Drámatábor, Játsszótárs tábor, Diesel kerékpártúra, Mura Menti Napok, Muramenti Hídi Vásár, Szent Márton-napi lámpásjárás tartoznak (Önkormányzati adatszolgáltatás).

A városban számos civil szervezet és egyesület működik:

Letenyéért Közéleti Egyesület

Az egyesület 2002-ben alakult, a 17 alapító tag akkor a közéleti klubformát választotta. Szándékuk szerint az összejöveteleken, rendezvényeken megbeszélnek a környezetükben, településükön tapasztalt problémákat, próbálnak az előrelépésre javaslatokat tenni, s az összegzett véleményüket továbbítják azokhoz az érintettekhez, akiktől a megoldást várják. A Letenyéért Közéleti Klub három éves eredményes közéleti tevékenység után 2005 februárjában egyesületté alakult, taglétszáma 50 fő körül mozog. Az egyesület kulturális és művelődési feladatokat ellátó, ismeretterjesztő tevékenységet végző szervezet. Az LKE létrehozta és működteti, programokkal tölti meg a helyi népi, népművészeti és néprajzi értékeket bemutató Fáva Házát.

Céljai közt szerepel – többek között - hátrányos helyzetű csoportok, közösségek segítése, társadalomba való beilleszkedésének elősegítése. Az ifjúság nevelése, tájékoztatása, közösséggé való formálása. Ifjúsági önszerveződés segítése, koordináció.

Derús Évek Nyugdíjasklub

A Derús Évek Nyugdíjasklub 1989-ben alakult a Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár keretében.

Szőlő- és Gyümölcsstermesztők Egyesülete

A Szőlő- és Gyümölcsstermesztők Egyesülete - az 1970-es évektől működő Kertbarát Kör jogutódjaként - 1996-ban alakult. Célkitűzésük az volt, hogy szakmai előadások, tapasztalatcserék szervezésével minőségi javulást érjenek el a térségben a szőlő és borkezelés területén. Az egyesület eredményes munkája is hozzájárult, hogy a térség 1998-ban borvidéki besorolást kapott.

Könyvtárpártoló Alapítvány Letenye

Célja a Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár szolgáltatásainak és társadalmi kapcsolatainak fejlesztése, támogatása, mint tartós közérdekű kulturális cél.

Letenyei Gyermekekért Alapítvány

A "Letenyei Gyermekekért Alapítvány" 1993 óta működik az Andrássy Gyula Általános Iskolában.

Az Alapítvány által támogatott jelentősebb rendezvények: tanulmányi kirándulások, túrák, színházlátogatások, sportrendezvények, tanulmányi versenyek, stb.

Az Alapítvány által nyújtott támogatás formái: játékok, sporteszközök vásárlása, vetélkedők, versenyek jutalmazása, stb.

Letenyei Óvodákért "Kincsesládikó" Alapítvány

Az Alapítvány célja az óvodások élményvilágának kiszélesítése, játékprogramok, játékok fejlesztése, melynek érdekében anyagi támogatást nyújt az óvodában folyó munkához.

Körzeti Tűzoltó Egyesület

A Hivatásos Önkormányzati Tűzoltó Parancsnokság megalakulása óta jelentősen fejlődött az egyesület, hiszen a mindenkori parancsnok gondot fordított az újjáalakulására. A felnőtt és ifjúsági csapatok előkelő helyezéseket értek el a megyei, városi versenyeken. 2002. évben az ausztriai Prinzesdorf testvérvárostól egy STEYR típusú tűzoltóautót kapott az egyesület. Az egyesület alapszabályának megfelelően gyermek és ifjúsági kört működtet.

Letenye és Vonzáskörzete Cukorbeteg Egyesülete

Az Egyesület 1998-ban alakult 45 fővel alakult. Tevékenységük a Letenyéhez tartozó településekre (Zajk, Kistolmács, Murarátka) is kiterjed. Céljuk a cukorbeteg érdekvédelmének elősegítése. Kapcsolatot tartanak a megyei és országos cukorbeteg civil szervezetekkel is. Különösen fontosnak tartják, hogy felkutathassák azokat a cukorbetegeket, akik még nem tagjai az egyesületnek. Foglalkozásainkat havi rendszerességgel tartják, ilyenkor ingyenes cukor- és vérnyomásmérésre is van lehetőség. Minden alkalommal más- más szakorvos, diabetikus tart előadást, tanácsadást.

1.8.1.5 Sport

Letenye sportélete jelentősnek mondható. A helyi civil szervezeteknek és sportegyesületeknek jelentős térségi vonzása van, csakúgy, mint a településen megrendezésre kerülő éves szabadidős- és sportprogramoknak. A településre 2009-2014. közötti időszakra készült sportkoncepció, amit a képviselő testület a 38/2009. (IV. 23.) számú határozatban fogadott el.

Sportlétesítmények Letenyén:

Sportlétesítmény:	Üzemeltető:
Sport utcai Sporttelep (labdarúgó-, kézilabda-, atlétika pálya)	Letenye Sportegyesület
Lőtér (Sport utca)	használaton kívül
Tornaterem (Bajcsy utca, 200 m ²)	Andrássy Gyula
Iskolai sportpálya (Bajcsy utca) (atlétika-, kézilabda pálya, műfüves pálya)	Általános Iskola
Termálfürdő (strandkézilabda, strandröplabda pálya)	ÉKKÖV Kft.

Letenyén működő sportszervezetek:

Sportszervezet neve:	Címe:
Letenye Sportegyesület	Letenye, Sport u. 2.
Letenye Kézilabda Sportegyesület	Letenye, Sport u. 2.
Letenye Strandkézilabda Sportegyesület	Letenye, Szabadság tér 15.
Diákspor Kör	Letenye, Bajcsy-Zs. u. 2.
Letenyei Sporthorgászok Egyesülete	Letenye, Bajcsy-Zs. u. 37.

A Letenye életében legnagyobb szerepet játszó sportegyesületek a következők:

Kézilabda Sportegyesület

Az egyesület 1995-ben jött létre. A sportegyesület célja a rendszeres sportolás, a versenyzés, testedzés, felüdülés biztosítása.

Letenye Sportegyesület

A Letenye Sportegyesület 1926-ban alakult, hivatalos színe azóta a piros-fehér. Célja a rendszeres sportolás és versenyzés, a testedzés, a felüdülés biztosítása, a sportolás iránti igény felkeltése, valamint az egyesület tagjainak nevelése az egészséges életmódra.

Letenye Város Önkormányzatának kiemelt sportrendezvényei

1. „Majáliskupa” kispályás labdarúgó torna.
2. „Diesel” kerékpár ügyességi verseny általános iskolásoknak.
3. „Táj-ék” vízi-, vagy gyalogtúra
4. „Termálkupa” Nemzetközi Strandkézilabda Torna
5. „Diesel” Kerékpártúra

1.8.2 Esélyegyenlőség biztosítása

Letenye Város Önkormányzata és intézményei munkája során érvényesül az esélyegyenlőség. Az egyenlő bánásmód érvényesítése érdekében elfogadott esélyegyenlőségi programmal rendelkezik a település. A Képviselő-testület Letenye Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programját 63/2013. (VI.27.) határozatával fogadta el. Az esélyegyenlőségi programban rögzítésre kerültek az esélyegyenlőség megvalósulása érdekében elvégzendő feladatok.

1.9 A település gazdasága

1.9.1 A település gazdasági súlya, szerepköre

A térség gazdasági struktúrája kedvezőtlen, sok tekintetben elmaradott. A Kormány 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelete a kedvezményezett járások besorolásáról a Letenyei statisztikai járást a társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott, fejlesztendő és kedvezményezett térségek közé sorolta. A helyi gazdaságon belül a primer szektor komoly és hosszantartó válsággal küzd, a szekunder szektor fejletlen, gyenge, a terciér szektor pedig strukturális átalakuláson megy át, jövője több tekintetben bizonytalan. A térségben jelentősebb ipar továbbra sem települt, nagyobb számú munkavállalót foglalkoztató vállalkozások: OWI Zala Bt., MOL Rt., ZALAERDŐ Rt., ÉKKÖV, Antal Kft., Müller Drogéria Magyarország Bt., néhány építőipari vállalkozás, Dél-Zalai Víz-, és Csatornamű Zrt., Határrendészeti szervek (határátkelő). Fentiekén kívül a legtöbb munkavállalót a kereskedelem, a közintézmények (óvoda, iskola, stb., mintegy - 110 fő) és a helyi közigazgatás (földhivatal, foglalkoztatási hivatal, polgármesteri hivatal, járási társulás munkaszervezete, - mintegy 50 fő) foglalkoztatja.

Az elmúlt években a település elsősorban pályázati pénzekből, valamint az autópálya, autóút építésből befolyt, és részben fejlesztési célra felhasznált iparűzési adó bevételeknek köszönhetően több jelentős beruházást valósított meg (Ipari Park, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Teleház, Gondozási Központ, 8 db szociális bérlakás megépítése, mentőállomás felújítása és orvosi ügyelet elhelyezése, belterületi és hegyi utak aszfaltozása, felújítása, zártkerti víz és villany). Megtörtént a városközpont kisléptékű felújítása, a Szív utca kiépítése, tan- és ülőmedence építés a fürdőben, apartmanház- és konyha építés a kempingben, csapadékvíz hálózat fejlesztése).2014-ben befejeződött a szennyvíztelep felújítása, az iskolai és óvoda. nyílászárók cseréje és hőszigetelése. Folyamatban van egészségház felújítása.

Az önkormányzatoknak törvény alapján kifizetett gázközmű részvények Letenyének mintegy százmillió forintot jelentettek, ebből indította az önkormányzat a termálfürdő programját. A fürdő 2003 nyarán nyílt meg egy nagymedencével és egy gyermekmedencével. A létesítmény 2006. évben elnyert pályázati forrásból kiegészült egy melegvizes ülő- és tanmedencével, és bővült a szomszédos kemping is.

Az autópálya megépítésével régi vágya teljesült a lakosságnak, azonban a településen az átmenő forgalom csökkenésével a kereskedelem és a vendéglátási ágazat jelentősen visszaesett, csökkentve ezáltal a lakosság ebből származó jövedelmét és növelve a munkanélküliek számát.

A régi 7. sz. út mentén kialakított „Mura” ipari park területét teljes egészében megvásárolták. Az egyik legnagyobb, térségi jelentőséggel is bíró beruházás a Müller Drogéria Magyarország Bt. 3 országot ellátó logisztikai központja. A fejlesztések mellett továbbra is keresni kell a lehetséges befektetők körét, és a jövőre tekintettel bővíteni kell az ipari park területét. Napirendeden van a logisztikai park fejlesztése és a határátkelő hasznosítása.

1.9.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

Mezőgazdaság

A térség tradicionálisan rurális jellegű, gazdaságában sokáig a mezőgazdaságnak volt kizárólagos, uralkodó szerepe. A dombvidéki térszíneken a talajminőség kifejezetten gyenge, jelentős az erózió veszély, s a művelési költségek itt jóval magasabbak. A szántóterületek átlagos AK értéke 14.1, ezért az igényesebb kultúrák vetésszerkezeti aránya csökkent az elmúlt évtizedben. A földművelés vezető kultúrnövénye a kukorica, vetésterülete minden másét felülmúlja. A mezőgazdaságilag hasznosítható terület csupán 1/3-a áll művelés alatt. Művelési áganként a földterület a következőképpen oszlik meg: 26.6 %-a szántó, 0.4%- kert, 0.8%-a gyümölcsös, 2%-a szőlő, 15.3%-a gyeperdő, 44.7%-a erdő. A vidék néhány települése (Csörnyeföld, Murarátka, Muraszemenye, Letenye, Zajk) a Balatonmelléke borvidék Muravidéki körzetének része. Ebben a térségben az utóbbi években pozitív változások mentek végbe, jelezve azt, hogy a szőlészeti, borászati még nagy lehetőségeket tartogat.

Jelenleg a földművelésnél sokkal nagyobb válságban van az állattenyésztés. Jószerevével megszűnt a nagyállattartás, holott évszázadokon keresztül ez volt a helyi gazdaság legfontosabb ágazata. A klimatikus, domborzati adottságok ugyanakkor rendkívül kedvező feltételeket biztosítanak az állattartásnak, különösképpen az extenzív típusúnak, de ez ma még nem elégséges a mezőgazdaságot sújtó, negatív nemzetgazdasági folyamatok ellensúlyozására.

A termelősövetkezetek felbomlása után olyan vákuum keletkezett, amelyet azóta sem sikerült betölteni. A KSH 2013. évi adatai alapján csupán öt településen működik mezőgazdasági szövetkezet a térségben. Komoly problémát sejtet, hogy a mezőgazdasági vállalkozók száma megyei és régiós összehasonlításban egyaránt rendkívül alacsony. A helyi mezőgazdaság komoly válsággal küzd, s jelenleg nem látszik a recesszióból kivezető kiút. Vannak azonban olyan ágazatai is, amelyek komoly fejlődési lehetőség előtt állnak: gondolunk itt elsősorban a szőlészetre, borászatra. A mezőgazdasági nagyvállalkozók, mely jelentős területet tulajdonolnak, illetve haszonbérletben művelik a földeket, jelentős fejlődést és erősödést mutatnak. Azonban a munkaerőigényük jelen művelési rendszerben elhanyagolható.

Erdő- és vadgazdálkodás

A Letenyeyi statisztikai járás területének nagy része az erdészeti besorolás szerint a Göcseji Bükk-táj részét képezi. Adottságai az erdőgazdálkodás tekintetében kivételesen jónak mondhatók, melynek egyik oka a magas erdősültség, a kedvező fafaj és korösszetétel, valamint az országos szinten is kimagasló fajlagos fahozam.

Az erdők meghatározó része állami tulajdonban van (Zalaerdő Zrt.), kisebbik része magántulajdonban, erdőbirtokosságok kezelésében áll. Az erdőgazdaság a helyi lakosság számára komoly munkalehetőséget jelent.

A térség vadgazdálkodása magas színvonalú, kitüntetett jelentőségű nagyvadas terület, melynek gímszarvas állománya világhírű. A vadászatnak és vadtenyésztésnek, komoly bevételei ellenére a térség lakossága számára szinte semmiféle hozadéka sincs. A vad állami tulajdonként való megbecsülése rendkívül rossz, s itt több tekintetben mély ellentét feszül az állam nevében eljáró Zalaerdő Zrt. és a helyi lakosság között. Mivel több település közigazgatási területének döntő része (50-60%-a) a Zalaerdő Zrt. kezelésében van, vadászati idényben egyszerűen kitiltanak mindenkit ezekről a területekről, ez pedig a turizmus szempontjából kedvezőtlen körülmény.

A településen működik vadásztársaság is (Adria vadásztársaság), mely vadállomány szempontjából a kedvezőtlenebb területeken (Mura síkság) birtokolja a vadászati jogot. Itt a főprobléma forrás a mezőgazdászok és a vadászok közt feszülő ellentét. Az ágazat munkaerőigénye a rendszerváltás óta folyamatosan csökken, akár csak a helyi fatermék feldolgozóiparáé is.

Kitermelő ipar

A környék legjelentősebb ágazata a szénhidrogén-bányászat. 1937-ben indult meg hazánkban először Budafapusztán a földgáz-, Lispén pedig a kőolajbányászat, melynek központja Bázakerettye lett. Az olajipar átalakította a vidék életét, sok tekintetben pozitív fejlődést indított el. Az ágazat folyamatosan kivonul a térségből. Ma már nem jelentős munkaadó, alig néhány tucat szakembert foglalkoztat. Bár Letenyén kitermelés nem volt, de a lakosság egy része az iparághoz kapcsolódó munkahelyeken dolgozott, valamint a település egy-két vállalkozása bedolgozásra szakosodott. Ennek következtében a szénhidrogén-ipar ilyen mértékű visszaszorulása nagymértékben gyengítette a helyi gazdaságot, tovább növelte az amúgy is magas munkanélküliséget. Ezen kívül több működő a kavics-, homok- és agyagbánya található még a térségben.

Gépipar

A gépipar a térségben a kőolajbányászathoz kapcsolódóan honosodott meg. Sokáig Bázakerettye volt a meghatározó súlypontja, ahol a szénhidrogén-bányászathoz kapcsolódó javítóműhelyek működtek, s kialakult bizonyos szerszámgépgyártás is. A kitermelés csökkenése és a nagyarányú leépítés következtében ez a kapacitás is felmorzsolódott, így ma már csak néhány kis kft. formájában van nyoma. Ma a gépipar elsősorban Letenyén, és a környező településeken (Becsehely, stb.) koncentrálódik, bár elszórtan több községben is jelen van.

Bútor- és faipar

A rendelkezésre álló helyi erőforrások tekintetében a bútor és faipar helyzete kiemelkedően jó, de ennek ellenére nagy bázisai nem jöttek létre. A térség egyik nagyüzeme az OWI-ZALA Bt., mely farostlemezek előállításával és hangfalelemek készítésével foglalkozik. A német tulajdonban álló cég a járás legnagyobb munkaadója. Kisebb fa- és bútorigar vállalkozások is tevékenykednek, de ezek kis volumenben termelnek, s csak néhány munkavállalót foglalkoztatnak. Az itt kitermelt fa döntő része feldolgozatlanul kerül ki a térségből, azt a helyi vállalkozások nem képesek hasznosítani.

Könnyűipar

A könnyűiparon belül a letenyei varroda 2014 végén bezárt. Jelentősége elsősorban a női munkaerő foglalkoztatásában volt, de nem tartozott a meghatározó gazdasági ágazatok közé. Jellemző volt a rendkívül alacsony bérszínvonal, ami részben hozzájárult ahhoz, hogy sok munkavállaló a szomszédos Szlovéniába és Horvátországba kezdett el ingázni. Ez az ipari ágazat Kína világpiaci dömpingje miatt nem csupán Magyarországon van válságban, jövője jelenleg nem látszik biztatónak. Biztató viszont, hogy 2014. májustól egy kárpitos üzem is működik Letenyén, varrónőket, kárpitosokat, asztalosokat és betanított munkásokat foglalkoztatva.

Élelmiszeripar

Az élelmiszeripar gyenge lábakon áll, alig néhány üzemmel képviselteti magát. Vágóhid és feldolgozó működik, valamint mezőgazdasági terményszárító. A pékségen belül működő letenyei tésztagyár bezárt. Több család kecskével és juhokkal is foglalkozik. Helyben csak a tej feldolgozásával foglalkoznak, a húst és a gyapjút csak részben a településen értékesítik, de jelentős részét a

településen kívül adják el, valamint ott is kerül a további feldolgozásra. Különlegességnek említésre méltó, hogy egy mezőgazdasági vállalkozó foglalkozik a mangalica tenyésztéssel és feldolgozással.

Kereskedelem

A rendszerváltást követően Letenyét a gazdasági szerkezetváltás teljes kudarcától a helyi kereskedelem fellendülése „mentette” meg, illetve segített talpon maradnia. A horvát bevásárló turizmus által indukált kereslet következményeképpen számos kiskereskedelmi vállalkozás jött létre. Mára azonban a helyzet megváltozott, a horvát vásárlók száma megcsappant, így sok vállalkozás válaszául elé érkezett, közülük több csődbe ment, megszűnt.

A helyi kereskedelemben a mai napig élelmiszerek, ruházati cikkek forgalmazása a meghatározó. Turisztikai szempontból fontos a vendéglátóipar fejlettsége, szolgáltatási körének nagysága. Letenyén több étterem is található. Mivel a helyi fizetőképes kereslet szűk, ezért kevés az ilyen jellegű szolgáltatás (de ez a helyi igényeket képes kielégíteni).

Turizmus

Letenye térségében az általánosságban kedvező adottságok ellenére a turizmus még csak gyermekcipőben jár, a térség gazdaságában nem bír nagy súllyal. A településen az ágazat eltartó képessége csekély, így leginkább csak a családok kiegészítő tevékenységének számít. A legnagyobb turisztikára épülő beruházás a Radics wellness panzió Egyeduta városrészben. A városi Önkormányzat 2003-ban megépítette termálfürdőjét, felújította kempingjét, mely jelentős vonzerővel bír. 2006-ban új medencével, a kemping részen szálláshelybővítéssel emelte a színvonalat. Jelenleg a fürdőn úszó-, gyermek-, tan- és ülőmedence (élményelemekkel) található. A szezonális fürdő üzemeltetése 15 milliós veszteséggel jár együtt, mely jelentősen megterheli a város gazdálkodását. Egyre nagyobb teret kap a térségben a természetbarát és aktív turisztika, melynek szinte csak az alapfeltételei, a környezete van jelen. Mivel az adottságok jók, ugyanakkor az ágazat egyre divatosabb, ki kell használni a benne rejlő lehetőségeket. A szálláshelyek és az étkezési és szórakozási lehetőségek területén rendkívül kedvezőtlen a helyzet. Szálloda nemcsak Letenyén, de a kistérségben sem található. A szálláshelykínálat az egész járásban 5 db panzióra, turistaszállásokra, magánházakra, és falusi szálláshelyekre koncentrálódik. A Mura folyó és hullámtere Natura2000 védelem alatt álló flórája és faunája a vonzó turisztikai célpont, nagy arányú az erdősültség a dombos vidéken.

1.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fejlesztési elképzelése

A munkahelyteremtés feltételeinek javítása a településen az eddigieknél is fontosabb feladat, mivel a munkanélküliek aránya meghaladja az országos átlagot, a megszorító kormányzati intézkedések következtében a lakosság egy jelentős részének szegényedése tovább folytatódott. Az elmúlt évek kedvezőtlen makrogazdasági folyamatai a térségben is érvényesültek. Az ipari jellegű tevékenységek, a mezőgazdaság, a vállalkozások fejlődése elmaradt az Unióhoz történő csatlakozást követő várakozásoktól. A város első számú foglalkoztatója továbbra is az OWI Zala Bt. maradt, azonban a foglalkoztatottak száma csökkent. Külföldi befektetők az elmúlt ciklusban az érdeklődés szintjén maradtak. Az Ipari Parkban gépipari ágazatban az Antal Kft. és Benkő Lajos vállalkozása jól prosperált, fejlődött. Pályázati forrásból, üzemcsarnok kialakításával mintegy 40 fő munkaerőt foglalkoztatnak. Női betanított munkást a 2014-ben bezárt COLOR varroda, illetve kisebb vállalkozások igényeltek.

Letenye Város Önkormányzata intézményei révén az egyik legnagyobb foglalkoztatónak minősül a mintegy 76 fős köztisztviselői és közalkalmazotti állományi létszámmal. 2013-tól a járási

kormányhivatal sok embert átvett az önkormányzattól. Továbbá a Gondozási Központ, a Termálfürdő létrehozásával, illetve közmunkaprogramjaival teremtett munkalehetőséget a kevésbé képzett munkaképes korúaknak.

Letenyén és térségében továbbra is meghatározó maradt a mezőgazdasági, erdőgazdasági, faipari tevékenység.

A korábbi évtizedekhez hasonlóan sokan ingáznak, - elsősorban Zalaegerszegre, valamint Nagykanizsa számos munkahelyeire.

A szolgáltató szektor fejlődése folytatódott, (közigazgatás, művészeti oktatás, egészségügyi és szociális ellátó rendszer, sport-, és fürdő szolgáltatás, közbiztonság), ebben az ágazatban további lehetőségek rejlenek, amelynek kibontakoztatása a turizmus és idegenforgalom fejlesztésével a következő évek feladata lesz.

A kereskedelemben és a vendéglátásban érdekelt vállalkozások fejlődése, számának bővülése ugyancsak elsődlegesen az idegenforgalom, a településre látogatók számának függvényében várható.

Közmunkások foglalkoztatása

A közmunka programok előnyt biztosítanak az állás nélküli személynek azáltal, hogy a közmunka ideje munkavégzésnek minősül, másrészt előnyt jelent a foglalkoztatónak is, mivel kedvező anyagi feltételekkel (részben a munkaügyi központ pályázati finanszírozásával illetve részben normatív támogatással) tud ellátni közcélú feladatokat.

Mura Ipari Park

Az Ipari Parkot 1999-ben alapították, Letenye határában, a 7-es főút mellett helyezkedik el. Működtetője Letenye Város Önkormányzata. Hasznos területe 11 ha 8273 m², ami teljes mértékben vállalkozások tulajdonában van. Jelenleg 3 működő vállalkozás van 80 fő dolgozóval. A vállalkozások 2010. évi árbevétele 1210 millió Ft, az exportarány 82 %. A vállalkozások fő tevékenysége: fémforgácsolás és alkatrészgyártás, terménytárolás és szárítás, valamint szintén fémforgácsolás.

A helyi fejlesztések között több gazdasági illetve turisztikai célú elképzelés szerepel:

- Kastély épület felújítása, művelődési kiállítási központ kialakítása (RKTC) külső-belső felújítás, helyreállítás (nyílászárók, burkolatok, festés, kp. Fűtés, villanyvezetékek cseréje)
- Andrassy sétány kialakítása
- Rendezvénytér kialakítás (rendezvényházzal és borházakkal /színpad van/)
- Termálfürdő fejlesztése
- Kempingfejlesztés
- Magán szálláshelyfejlesztés
- Mura Ipari Park és Logisztikai Park bővítése

1.9.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)

A terciér szektor nagy jövő előtt álló ágazata a közlekedés. A Letenyei statisztikai járás közlekedés-földrajzi helyzete az elmúlt években jelentős mértékben felértékelődött. 2007-ben befejeződött a Tornyiszentmiklósig M70-es gyorsforgalmi út és az M7-es autópálya Becsehelyig tartó, majd 2007-ben a Nagykanizsáig tartó szakaszának építése. E fejlesztések révén Letenye hazánk legfontosabb déli

kapujává vált, mely összekötő kapcsot jelent Horvátország, Olaszország és Szlovénia felé. Az M7-es autópálya teljes elkészülte után, illetve az új Mura híd megépültével és a Horvátország Unióhoz való csatlakozásával e pozíció még tovább fog erősödni. Ez a rendkívül jó közlekedés-földrajzi helyzet hosszútávon szinte biztosan lendületet ad majd a helyi gazdaságnak, amennyiben Nagykanizsa versenye ezt nem gátolja meg. Ugyanakkor az autópályák bizonyos veszélyt is rejtenek, mégpedig azt, hogy a településeket elkerülő új utakon az átmenő forgalom – bármilyen nagy is az – egyszerűen csak átvonul, annak gazdasági haszna alig csapódik le. Ennek jelei az elmúlt években már megfigyelhető. A közúti közlekedésen kívül más jelentős közlekedési ágazat nincs jelen a településen. Lenti és Kistolmács között létezik ugyan egy keskeny nyomtávú vasúti pálya (több, innen kiinduló szárnyvonallal), de ez elsősorban erdészeti és turisztikai célokat szolgál, melyhez csatlakozva, 9 km-es bővítéssel Letenyének is szándékában áll csatlakozni. A szállítmányozás területén több magánvállalkozás működik, de ezek csak helyi jelentőséggel bírnak pillanatnyilag.

1.9.5 Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

Lakóingatlanok esetén Letenye (Zala megye) és vidékén a legolcsóbb négyzetméterár 43 ezer Ft., a legdrágább négyzetméterár 156 ezer Ft. A legolcsóbb ingatlant 3.0 millió forintért, míg a legdrágábbat 25.0 millió forintért hirdetik. Átlagosan 133 négyzetméteres ingatlanok vannak Letenye és vidékén. Az átlagos négyzetméterár 107.0 ezer forint. A területen megközelítőleg 16.2 millió forintba kerül egy ingatlan

A kritikus demográfiai helyzet olyan negatív, egymást erősítő társadalmi folyamatokat indukál, mint például a lakásállomány leromlása. Ennek jelei a kereslet-kínálati viszonyokban és a lakások négyzetméteráraiban is felfedezhetők.

Statisztikai adatok (2015.02.)

Átlag m ² -ár (ezer Ft)	Átlag m ² (m ²)	Átlagár (M Ft)	Legolcsóbb m ² (ezer Ft)	Legdrágább m ² (ezer Ft)	Legolcsóbb (M Ft)	Legdrágább (M Ft)
107	133	16.2	43	156	3.0	25.0

A közelmúlt lakásigényeinek ismeretében prognosztizálható, hogy a távlatban elsődlegesen a teljes családi házas építési mód iránt lesz igény, ugyanakkor a fiatalok nem részesítik előnyben a foghíjtelkes beépítést, mivel fiatalabb lakókörnyezetben érzik jobban magukat. Ilyen lakóterület számára elsősorban a város keleti térségében (Bajcsy Zsilinszky úttól délre), illetve a tömbbelső feltárásokkal célszerű területet biztosítani. Természetesen vizsgálni kell a költség hatékonyabb feltárhatósággal rendelkező területeket, így például a meglévő belterületek hasznosítása az elsődleges (északi városrész). Az önkormányzati célkitűzéseknek megfelelően a város támogatni kívánja az építkezni szándékozókot (fiatalok első lakáshoz juttatása). A város lakásállományának jelentős része meghaladja a 40-50 éves életkort, így ezek felújítása, komfortosítása mindenképpen folyamatosan kell, hogy megtörténjen.

1.10 Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

1.10.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

1.10.1.1 Költségvetés

Letenye város előző gazdasági programját a 5/2011. (VI. 2.) sz. határozatában fogadta el a képviselő testület. Az új gazdasági program jelenleg készítés alatt áll, megállapításai jelen anyag felülvizsgálata során kerülhetnek beépítésre.

A 2014. évi költségvetési rendeletet a Letenye Város Önkormányzata Képviselő-testülete az alábbi jogszabályok figyelembe vételével fogadta el:

- Magyarország Alaptörvénye 32. cikk (1) bekezdés a) és f) pontjában,
- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011.évi CLXXXIX. törvény 42. § alapján meghatározott feladatkörében eljárva,
- az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Áht.) 23. § (1)-(4) bekezdésére, valamint
- az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 27.§ (1) és (2) bekezdéseinek rendelkezéseire figyelemmel.

1.10.1.2 Bevételek

A Képviselő-testület Letenye Város Önkormányzata 2014. évi költségvetés bevételi főösszegét 1.278.616 eFt-ban állapítja meg, melynek kiemelt jogcímei:

- a) Működési költségvetés kiemelt bevételi előirányzatát 696.689eFt
  - aa) Intézményi működési bevételek 107.493eFt
  - ab) Közhatalmi és önkormányzatok sajátos működési bevételei 172.420 eFt
  - ac) Önkormányzatok költségvetési támogatása 326.156eFt
  - ad) Működési célú támogatásértékű bevétel 88.865eFt
  - ae) Működési célú átvett pénzeszköz 2.700eFt
  - af) Egyéb bevételek 55 eFt
- b) Felhalmozási költségvetés bevételi előirányzatát 580.927 eFt
  - ba) Felhalmozási és tőkejellegű bevételek 4.900 eFt
  - bb) Felhalmozási célú támogatásértékű bevétel államháztartáson belülről 554.026eFt
  - bc) Felhalmozási célú átvett pénzeszköz államháztartáson kívülről 22.0012 eFt

A Képviselő-testület Letenye Város Önkormányzata 2014. évi költségvetési bevételeiből a

- a) Kötelező önkormányzati feladatok bevételeit 1.127.923 eFt
- b) Önként vállalt feladatok bevételeit 150.693eFt-ban állapítja meg.

A bevételek alakulásáról általánosságban megállapítható, hogy az eredetileg tervezetthez képest az évenkénti tényleges adatok alulteljesítést mutatnak. Letenye város önkormányzatának saját folyó bevételei az elmúlt évtizedben jelentősen csökkentek. Fontos kiemelni, hogy a település

költségvetésben jelentős szerepe van az iparűzési adó bevételnek, melynek összege 2010.óta folyamatosan növekvő tendenciát mutat.

Iparűzési Adó

Dátum	Összeg (Ft)
2007.	
2008.	112.568.000
2009.	
2010.	82.806.775
2011.	106.190.057
2012.	128.521.850
2013.	153.267.972
2014.	151.923.000

Az Idegenforgalmi Adóból befolyó települési bevétel 302.000 Ft volt 2014-ben, ami nem mondható magasnak.

1.10.1.3 Kiadások

A Képviselő-testület Letenye Város Önkormányzata 2014. évi költségvetési kiadási főösszegét 1.434.167 eFt-ban állapítja meg, melynek kiemelt jogcímei:

- a) Működési költségvetés kiadását 760.914 eFt
  - aa) személyi jellegű kiadások 280.051 eFt
  - ab) munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó 64.708 eFt
  - ac) dologi és dologi jellegű kiadások 287.385 eFt
  - ad) önkormányzat által folyósított ellátások 110.480 eFt
  - ae) ellátottak pénzbeli juttatásai 0 eFt
  - af) Működési célú támogatásértékű kiadás 440 eFt
  - ag) Működési célú átadott pénzeszköz 16.850 eFt
  - ah) egyéb működési célú kiadások 1.000 eFt
- b) Felhalmozási költségvetés kiadását 673.253 eFt
  - ba) beruházások 642.368 eFt
  - bb) felújítások 3.000 eFt
  - bc) Felhalmozási célú támogatásértékű kiadás 135 eFt
  - bd) Felhalmozási célú pénzeszköz átadás 27.750eFt

A Képviselő-testület Letenye Város Önkormányzata 2014. évi költségvetési kiadásaiból a

- a) Kötelező önkormányzati feladatok kiadásait 1.063.870 eFt
- b) Önként vállalt feladatok kiadásait 370.297eFt-ban állapítja meg.

1.10.1.4 Gazdasági program

Mivel Letenye város Gazdasági programja az ITS készítése után véglegesedik, ezért a jelen anyagban szereplő megállapítások a 2010-14 közötti gazdasági programból kerültek kivonatalásra. Letenye város előző gazdasági programját a 5/2011. (VI. 2.) sz. határozatában fogadta el a képviselő testület.

Letenye Város Önkormányzata mintegy 1.100 millió forintos költségvetésből gazdálkodik. A települési önkormányzat költségvetése tartalmazza a cigány, horvát, német kisebbségi önkormányzat, valamint az önállóan működő, de nem önállóan gazdálkodó költségvetési szervek – a Városi Óvoda, a Gondozási Központ, a "Fáklya" Művelődési Ház és Könyvtár, Letenye Város Alapfokú Művészetoktatási Intézménye és Letenye Város Önkéntes Tűzoltósága költségvetését is. A Letenyei Közös Önkormányzati Hivatal, mint önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv látja el az Önkormányzat gazdálkodásával kapcsolatos feladatokat. Valamint ellátja Murarátka, Kistolmács, Zajk községek önkormányzatainak, és az ezeken a településeken működő cigány kisebbségi önkormányzatok gazdálkodási, valamint e települések igazgatási feladatait is, így e településekkel Letenye kvázi körjegyzőséget alkot. A letenyei Önkormányzat gondoskodik továbbá a Közös Önkormányzati Hivatal útján letenyei Járás településeinek vonatkozásában a kiemelt I. fokú építéshatósági feladatok ellátásáról is mintegy 16 ezer fős lakosságot érintően.

1.10.2 Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Az Integrált Városfejlesztési Stratégiában megfogalmazott Városfejlesztési Társaság Letenyén nem jött létre.

Az Önkormányzatnak településfejlesztési Bizottsága nincs, Letenye Város Szervezeti és Működési Szabályzata (SzMSz) szerint a város polgármestere a testület döntései szerint és saját önkormányzati jogkörében irányítja a Hivatalt, melynek vezetését a jegyző látja el a Hivatal egyes szervezeti egységein keresztül. A településfejlesztési döntések előkészítésében a Műszaki és Építéshatósági Osztály vesz részt, terjeszti a testület elé. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenységének meghatározó szereplője a Műszaki és Építéshatósági Osztály. Lényegében az Osztály projekt előkészítő, tervező, terveztető és koordináló szerepet tölt be a településfejlesztési kérdésekben, együttműködve a többi illetékes szervezeti egységekkel. A településfejlesztési projektek végrehajtásában, monitoringjában, illetve fenntartásában, üzemeltetésében a Műszaki és Építéshatósági Osztály működik közre.

Az IVS-ben megfogalmazott, megvalósult projektek:

1. Iskola külső felújítás, külsőnyílászáró csere
2. Műfüves sportpálya építése az iskola udvarán
3. Óvoda külső felújítása, tető felújítás és külsőnyílászáró csere
4. Művelődési ház külső felújítása, fszt-en a.m. WCkialakítás
5. Gyógyszertár felújítása magántőkéből

1.10.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység

Általános fejlesztési elképzelések:

- Ipar, gazdaság
- Idegenforgalom
- Infrastruktúra
- Lakóterület fejlesztés
- Munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése

1.10.4 Foglalkoztatáspolitikai

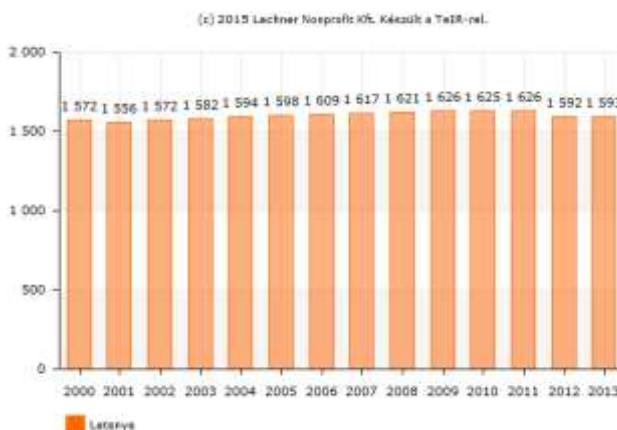
Letenye Város Közfoglalkoztatási tervét a város képviselő-testülete a 6/2010. (II. 15.) számú határozatában fogadta el.

Közfoglalkoztatás/LETENYE

Év	Időtartam	Közmunkaprogram neve	Fő	Óraszám
2010.	január 1. – december 31.		29	8
2011.	február 1. – szeptember 30.		26	4
	február 1. – december 31.		9	8
2012.	március 1. – december 31.		60	8
2013.	február 1. – december 31.	START	52	8
	november 1. – december 31.	Téli képzéses	66	6+2
	december 1. – december 31.	Téli képzéses	11	6+2
2014.	január 1. – április 30.	Téli képzéses	77	6+2
	január 1. – április 30.	Téli	15	6+2
	május 15. – szeptember 30.	Hosszabb időtartamú	18	8
	június 1. – július 31.	Hosszabb időtartamú	17	8
	augusztus 1. – december 31.	START	40	8
	november 1. – december 31.	Hosszabb időtartamú	19	8
	október 6. – november 5.		10	8

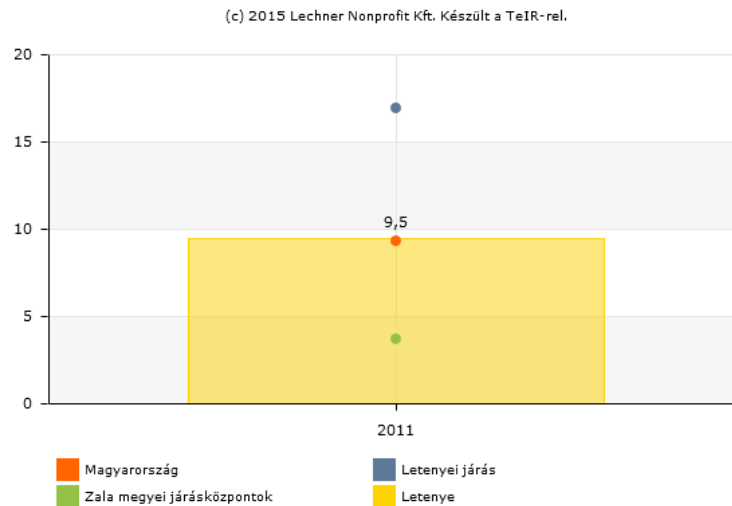
1.10.5 Lakás- és helyiséggazdálkodás

Letenyén a lakásállomány a 2000-es évek eleje óta gyakorlatilag változatlan szinten mozog, a vizsgált időszak 1572 darabos számához viszonyítva 2013-ban 1593 lakást tartottak nyilván.

17. ábra: Lakásállomány (db)(Forrás: TeIR 2015)

Az új lakások aránya 2002-ben érte el a csúcst, ez mintegy 1.21%-os növekményt jelent. 2012-ben nem épült új lakás a településen, 2013-ban viszont minimális emelkedés volt megfigyelhető. Az országos átlaggal megegyezően, mintegy 9.5% az alacsony komfortfokozatú lakások aránya. Ez jóval magasabb, mint a régiós átlag, vagy a Zala megyei járásközpontok átlaga.

18. ábra: Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (félkomfortos, komfort nélküli, szükséglakás) (%) – 2011 (Forrás: TeIR 2015)

Letenyén a családi ház az uralkodó lakástípus. Az önkormányzat 26 db lakással és 9 db nem lakás célú, többségében üzlethelyiség céljára bérbeadott helyiséggel gazdálkodik. A 26 lakásból 18 összkomfortos, 8 komfortos.

Bevételek:

- Lakásbérlet: 6.501 eFt
- Egyéb bérlet: 18.565 eFt
- Lakás értékesítés: 5.344 eFt

1.10.6 Intézményfenntartás

Az önkormányzati intézmények köre az elmúlt években alapos átalakuláson ment át. Legfontosabb változások, hogy bár az önkormányzati fenntartás megmaradt, állami működtetésbe került egy jelentős intézményi kör.

A Köznevelési tv.(2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről) 74. § (1) bekezdése alapján 2013. január 1. napjától az állam gondoskodik – az óvodai nevelés, a nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése, a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése kivételével – a köznevelési alapfeladatok ellátásáról.

A. tv. 74. § (4) bekezdése alapján a 3000 főt meghaladó lakosságszámú települési önkormányzat gondoskodik – a szakképző iskola kivételével – az illetékességi területén lévő összes, saját tulajdonában álló, az állami intézményfenntartó központ által fenntartott köznevelési intézmény feladatainak ellátását szolgáló ingó és ingatlan vagyon működtetéséről.

A hivatkozott jogszabályi rendelkezések alapján tehát 2013. január 1-jétől a Letenyén lévő nevelési-
oktatási intézmények közül az alábbiakban felsorolt intézmények állami fenntartásba kerültek,
működtetésük az alábbiak szerint alakul:

A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) az oktatásért felelős miniszter irányítása alatt
működő központi hivatal, amely országos illetékességgel látja el a fenntartói feladatokat. A KLIK járási
tankerületei az illetékességi területükön működő általános iskolák, alapfokú művészeti iskolák és
gimnáziumok fenntartásával kapcsolatosan ellátják a KLIK szervezeti ésműködési szabályzatában
számára meghatározott egyes fenntartói feladatokat.

Önkormányzat fenntartásába tartozó Intézmények:

- Letenyei Közös Önkormányzati Hivatal
- Letenyei Hóvirág Óvoda
- Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár

Állami működtetésbe került intézmények:

- Andrássy Gyula Általános Iskola
- Letenye Város Alapfokú Művészetoktatási Intézménye

1.10.7 Energiagazdálkodás

Letenyén nincs kiépült távfűtési rendszer. A lakások, intézmények túlnyomó többsége közvetlenül a
földgáz-hálózatra kapcsolódik, vagy szilárd tüzelésű egyedi rendszer biztosítja a fűtést. Az
önkormányzat energiagazdálkodási lehetőségei e tekintetben leszűkülnek, hiszen lényegében nincs
hatásköre az energiaszolgáltatással összefüggésben, azokat az arra jogosult cégek végzik.

Önkormányzati fenntartású intézmények energiafogyasztása:

Önkormányzati fenntartású intézmények energiafogyasztása, 2013					
Önkormányzati fenntartású intézmény neve	Nettó alapterület	Gáz		Villany	
	m ²	fogy., m ³	kts, eFT	fogy., kWh	kts, eFT
Letenye Város Alapfokú Művészetoktatási Intézménye	212	2.856	409	2.253	42
Egészségügyi Központ	587	15.224	2.273	14.284	256
Védőnői szolgálat	127	915	101	871	14
Közös Önkormányzati Hivatal	1491	11.662	1.736	51.744	931
Andrássy Gyula Általános Iskola	3874	47.691	12.382	56.984	1.237
Óvoda (Bajcsy u.)	580	11.446	1.703	9.212	149
Óvoda (Eötvös u.)	290	5.136	751	4.509	82
Művelődési ház	1.104	7.896	1.168	9.777	176
Könyvtár	437	6.885	1.015	7.689	139
Kossuth L. u. 32.	219	4.981	728	6.977	126

Ez intézmények elmúlt egy évi fogyasztása az elszámoló számlák alapján. A fogyasztások az elmúlt 7 év folyamán hasonlóan alakultak.

Közvilágítás:

Év	A közvilágítás éves fogyasztása (kWh)	A fényforrások száma (db)	A fényforrások beépített teljesítménye (kW)
2008	197.311		
2009	201.559		
2010	196.938	566	
2011	241.745	566	
2012	185.255	566	
2013	172.639	566	
2014		566	

Az önkormányzat részéről az energiaracionalizálás célként fogalmazódhat meg, azaz a működési költségek csökkentése az önkormányzati fenntartású intézményekben az energiafelhasználás csökkentése révén.

Ehhez kapcsolódóan az iskola és óvoda felújítás intézményfejlesztési, EU támogatott projekt valósult meg a városban, melynek eredményeképp energia megtakarítás is elérhető lesz. Elindult az Egészségház korszerűsítése és az Önkormányzati Hivatal épületére napelemes rendszer kiépítésére támogatást nyert az önkormányzat, melyekkel a két épület energiafelhasználása fog a jövőben csökkenni. A jövőben újabb az energiagazdálkodással összefüggő fejlesztéseket (pl. közvilágítás korszerűsítés) szükséges megvalósítani, melyek révén tovább csökkenthetővé válnak az önkormányzatot terhelő fenntartási költségek, miközben a megújuló energiaforrások felhasználása, alkalmazás által a város a fenntartható fejlődés letéteményesévé válik.

1.11 Településüzemeltetési szolgáltatások

A kialakult gyakorlat alapján – a meglévő szolgáltatási szerződésekre alapozva, illetve közbeszerzési eljárást követő új szerződésekkel – biztosítja az önkormányzat a városüzemeltetési feladatok ellátását. A városüzemeltetési feladataink fő elemei az alábbiakban foglalhatók össze:

Vízellátás, szennyvíztisztítás

A Dél-zalai Víz és Csatornamű Zrt. mely részben a letenyei önkormányzat tulajdona, üzemelteti az önkormányzati vagyont. A városi vízmű megfelelő kapacitással rendelkezik, ezért a városfejlesztési koncepcióban előirányzott létesítmények ellátását biztosítani tudja. 5 kút látja el ivóvízzel Letenyét. A vízbázis sérülékeny. A szennyvízelvezető rendszer elavult, felújítása indokolt. Természetesen újabb területek bekapcsolása esetén a vezetékhálózat bővítése szükséges. A tisztított szennyvíz közvetlen befogadója a fejlesztés után a Mura folyó. A hálózat bővítése az igényeknek megfelelően végrehajtható, gravitációs vezetékrendszerrel, illetve újabb átemelők létesítésével.

Szemétszállítás, személtelhelyezés

A kommunális hulladéklerakó telep elavult, bezárásra került. 2008. évben megvalósult a telep rekultivációjának I. üteme, melyet éven belül folytatni kellett a II. ütemmel, mely a teljes rekultivációt jelenti. A település tagja a Zalaispa konzorciumnak, így a hulladékgyűjtés hosszú távon is megoldott a településen. Megtörtént a szelektív hulladékgyűjtés beindítása a településen, mely során 5 hulladékgyűjtő sziget kerül kihelyezésre, és 2012-től házhoz menő zsákos szelektívgyűjtés (papír és műanyag+fém) van a településen. A szelektív hulladékgyűjtésről a lakosságot informálni kell, illetve végrehajtásra ösztönözni szükséges.

Temetkezési tevékenység

A településen a temetkezéshez szükséges feltételrendszer biztosított. A jelenlegi 2 temető területe, befogadóképessége, elhelyezkedése, gondozottsága adottságnak tekintendő. A belső utak, parkoló, víz és áramellátottság, a sírok és növényzet gondozása megfelelő.

A ravatalozó épületek felújításra és bővítésre szorulnak, mivel a jogszabályokban előírt helyiségigényt nem képesek kielégíteni, ugyanakkor állaguk sem méltó a funkcióhoz.

A temetők üzemeltetését az egyszemélyes önkormányzati tulajdonban lévő ÉKKÖV Kft. látja el.

Vagyon, település fenntartás:

Az önkormányzat a város közterületeit, közparkjait, illetve a határátkelőt nagyrészt közmunkásokkal tartja fenn. A határ és városközpont fenntartását az ÉKKÖV kft látja el. Hóeltakarítás és jelentősebb javítások esetén külsős vállalkozók kerülnek bevonásra. A település területén nagy az átmenő forgalom, ezáltal a fenntartási költségek jelentősek.

1.12 A táji és természeti adottságok vizsgálata

1.12.1 Természeti adottságok

A Letenye városa hazánk DNY-i részén, Zala megyében, Horvátország szomszédságában terül el. Területe természetföldrajzi szempontból két, egymástól jól elkülöníthető egységre bontható. Az egyik a Murának és mellékvizeinek (Béci patak, stb.) fluvialis, akkumulációs síksága, másik pedig a tőle északra elhelyezkedő Zalai dombság. Magyarország tájainak rendszertani felosztása szerint a járás települései az alábbi kistájakhoz köthetők, mely a Mura-balparti sík és az Egerszeg Letenye dombság.

1.12.1.1 Geológia és domborzat, talaj

Geomorfológiai értelemben Letenye közigazgatási területe a Pelsoi (Magyar középhegységi) nagyszerkezeti egységhez tartozik, ezen belül pedig az Igali (Dunántúli középhegységi) alegységhez. Alapját paleozoós (földtörténeti óidei) kristályos kőzetek képezik. Erre a nagy mértékű süllyedés miatt néhol 4000-5000 méter vastagságú neogén (döntően miocén és pannon) üledékek fedték be.

A Dél-zalai medence mezozoós és paleogén fejlődéstörténete több ponton még mindig homályos, tisztázatlan. Annyi bizonyos, hogy a paleogén végére az egész táj szárazulattá alakult, s erősen tönkösödött. Az alpi-pacifikus orogenezis óstájer fázisában a trópusi tönkfelszín törésvonalak mentén feldarabolódott. A középső miocénben a terület differenciál módon süllyedni kezdett, különösen a Dél-zalai medence. A leginkább megsüllyedő térszíneket előntötte a miocén tenger, így kialakult egy tipikus trópusi szigettenger. A pliocénben folytatódott a neogén medence süllyedése, ami a Pannon-tenger kialakulásához vezetett. A Pannon-tenger a felsőpannonra szétforgácsolódott a folyók feltöltő hatása miatt. Az alpi-pacifikus orogenezis azonban tovább folytatódott és fokozatosan kiemelkedett a

medence körüli hegységperem. Megjelent a térségben az Ős-Duna, Ős-Rába és Ős-Mura. A fluviális akkumuláció a pleisztocénben is tovább tartott. Míg a szerkezeti mozgások következtében a Kárpátok hegykoszorúja fokozatosan kiemelkedett, addig a Kisalföld és a Mura völgye süllyedni kezdett. E két tájat a Zalai-dombság választotta el, melynek emelkedése ekkorra datálható. A pleisztocén meghozta a földtörténet legnagyobb eljegesedéseit, melynek következtében a vidék periglaciális helyzetbe került. Ekkor alakultak ki a vidék dombhátaiban ma is kimutatható vályogok és áttelepített deluviális löszök. A pleisztocén végére a vidék döntően már eróziós deráziós dombsági táj képét mutatta, mint ma. A holocénban komolyabb morfológiai értelemben jelentős változás nem történt, de ekkor alakult ki a talajtakaró.

Talajok

Az egyes talajtípusok kialakulását geomorfológiai, éghajlati, domborzati és növényföldrajzi viszonyok determinálják. A tagolt domborzatú területeken, legelterjedtebb talajtípus a savanyú pszeudoglejes barna erdőtalaj, az agyagbemosódásos barna erdőtalaj és a barnaföld. Az előbbi kettő rossz vízgazdálkodású, gyenge vagy közepes termőképességű, erodált talajtípus, míg az utóbbi már jóval kedvezőbb paraméterekkel rendelkezik, de szerepe a vizsgált területen csak harmadlagos.

A kisebb-nagyobb völgyek az areális leöblítés közvetett hatásaként, a lineáris és fluviális erózió következtében feltöltődő allúviumokként definiálhatók, melyeknek jellegzetes talajai a réti és láptalajok, lejtő hordaléktalajok, illetve a nyers öntéstalajok (pld. Mura-völgy). A völgyek talajtakaróinak termőképessége sok esetben gyenge (a nyers öntéstalajok esetében mindenképpen az), vízháztartása szélsőséges, gyakran vizenyősek, láposak, mások viszont kedvező tulajdonságokkal rendelkeznek.

1.12.1.2 Vízrajz

Letenye város a Mura vízgyűjtőterületéhez tartozik. A teljes Zalai-dombság vízfeleslegének 60%-a a Mura felé talál lefolyást. Mivel a térség a Zalai-dombság egyik legmagasabbra kiemelt része, ezért, illetve a bőséges csapadék miatt igen sűrű völgyhálózat alakult ki.

Letenye térségének és egyben Zala megyének a legjelentősebb folyója a Mura. Hazánkban a folyó már középszakasz jellegű, de még így is a legnagyobb esésű hazai élővizek közé tartozik. Vízjárása két maximumot mutat: az elsődleges május-júniusban van, a másodlagos pedig novemberben. Sajnos a természetes vízjárást ma már jelentősen befolyásolják a folyó ausztriai és horvátországi szakaszán épített víztározók, ennek pedig negatív ökológiai következményei nálunk is érzékelhetők.

A település további jelentős állandó vízfolyása a Béci patak, mely a település belterületi szakaszát is kettészeli. A természetes állóvizek egyedüli képviselői a Mura mellett sorakozó morotvatavak (pld. a Hosszú-víz). A település közigazgatási területén található tavak nagy része működő, vagy már felhagyott művelésű bányatavak.

A felszínalatti vizek csoportjába a földrajztudomány a rétegvizet, a talajvizet és a termálvizet sorolja. A rétegvizek előfordulása domborzati és geológiai tényezők függvénye. A Letenyei térségének vízáadó képességük nem nagy, mert a felszínt a sűrű völgyhálózat szabdalja, s ez nem kedvez a nagykiterjedésű felszín alatti vízgyűjtők kialakulásának. Hasonló a helyzet a talajvizek esetében is, melyek elsősorban a völgytalpakban, illetve a Mura árterén érhetők nyomon.

A térség területén, így a város közigazgatási területén is a felszín alatt jelentős termálvagyontalálható, mely a szénhidrogén-bányászat által jól feltérképezett. Kiaknázása azonban ma még gyerekcipőben jár, hiszen a termálvizet csak a letenyei Termálfürdő hasznosítja. A termálvíz csak fürdőzést szolgál, komplex hasznosítása – mely ma már elengedhetetlen követelmény új beruházások esetében – eddig még nem valósult meg.

1.12.1.3 Klimatikus viszonyok

A város és környezetének éghajlatára az Atlanti-óceánhoz és az Adriához való relatív közelség van markáns hatással. A klíma mérsékelten meleg, nedves, enyhe telű kontinentális.

Ez a vidék az ország egyik legborultabb területe, ami különösen nyáron szembetűnő. Az évi átlagos felhőzettség 62-64%, míg az évi átlagos napfénytartam csupán 1800-1900 óra, ennél kisebb értékekkel csak az Alpokalja rendelkezik. A Mura síkjának sajátossága a gyakori téli ködképződés.

A viszonylag enyhe tél és a relatíve hűvös nyár következtében az évi közepes hőingás a magyarországi értékek közül itt a legalacsonyabb. A januári középhőmérséklet -1 és -2C° körüli, a júliusi pedig 20C° alatti értékeket mutat. A kemény téli fagyok és a nyári hőségnapok gyakorisága országos szinthez képest csekély.

Az uralkodó szélirány az É-D-i dombhátak módosító hatása következtében É-i, másodsorban D-i. A Keleti-Alpok szélárnyékoló hatása miatt nem jellemző itt a nagy szélerősség.

A vidék hazánk legcsapadékosabb területeinek egyike, a csapadék évi összege 800mm felett van. A nyári csapadék (mely gyakran zivatar és felhőszakadás formájában jelentkezik) bőséges, átlagosan 80-90 mm.

A havas napok száma országos viszonylatban magasnak tekinthető. A bőségesebb téli csapadék következtében a hó vastagság átlagos maximuma 30-40 cm-t is elérheti (ez a Zalai-dombságon belül a legmagasabb érték).

A térség vízháztartása pozitív előjelű, azaz humidus területről van szó. Ennek következtében sok forrás, kis patak, ér található a vidéken.

Összességében elmondható, hogy a település és környezete éghajlati szempontból kiemelkedően jó adottságokkal rendelkezik. A hőmérséklet kiegyenlített, kevés a szélsőség. A csapadék bőséges, így a táj általában mindig vonzó képet fest.

1.12.1.4 Élővilág

Dél-Zala ezen része növényföldrajzi besorolás szerint a Saladiense (zalai) flórajáráshoz köthető, de bizonyos alpi és balkáni hatásokat is mutat.

A település területén nagy kiterjedésű zonális bükkösöket találhatunk, melyek unikálisak a tekintetben, hogy ilyen kis tengerszint feletti magasságon hasonló erdőtársulások Európában sehol sem találhatóak. A vidék növényvilágának gazdagságát jelzi, hogy ilyen kis területen a bükkösök mellett gyertyános-tölgyesek, a völgyekben éger-ligeterdők, a Mura mentén pedig ártéri galériaerdők is fellelhetők.

A galériaerők fő fafajai a fűzek, nyárok és kőris ligeterdők. A zártkerti ingatlanoknál nagy területek beerdősültek. Itt alakultak ki az egyre nagyobb területeket elhódító akácok.

A táj erdősültsége messze az országos átlag felett van, ez az egyik erőssége. Számos védett növények termőhelye e táj: pld. tavaszi tőzike (*Leucojum vernum*), kakasmandikó (*Erythronium dens-canis*), gímpáfrány (*Phyllitis scolopendrium*), tarka kosbor (*Orchis tridentata*), erdei ciklámen (*Cyclamen purpurascens*), számtalan kankalin (*Primula vulgaris*) stb.

Turisztikai szempontból a növényföldrajzi adottságok kiemelkedően jók, sőt az ország számos kistrégiójához képest komparatív előnyöket mutatnak.

Hasonló a helyzet az állatvilág gazdagsága tekintetében is. A térség egésze a Praeillyricum faunajáráshoz tartozik. Nemzetközi és hazai hírét elsősorban nagyvadállományának köszönheti, ami miatt a vadászat komoly tradíciókkal bír. Különösen gímszarvas, vaddisznó és őz állománya jelentős. A táj madár- és rovarvilága kimondottan gazdag, s számos védett hulló és kétéltű is fellelhető itt: fekete gólya, vörös kánya, darázsölyv, karvaly, héja, egerészölyv, vörös vércse, örvös- és kék galamb, kakukk, gyöngybagoly, erdei fülesbagoly, macskabagoly, kis és nagy fakopáncs, zöld küllő, balkáni fakopáncs, fekete harkály, szén- és kékcinke, őzszapó, gyurgyalag, énekes-, fekete-, sárga- és léprigó, számos poszáta-féle, szajkó, a rovarok közül a szarvasbogár, cincér- és lepkefélék, a hullók közül a zöld gyík, az erdei sikló, a kétéltűek csoportjából pedig számos béka faj. A város területén lévő Mura folyó, patakok, kavicsbányák, holtágak jelentős halállománnyal rendelkeznek, így mint a folyami, mint az édesvízi halak nagy része a településen megtalálható. Fő horgászható halfajok a harcsa, csuka, süllő, ponty, márna, kecsege, keszeg félék, amur. Védett halfajokban populációban élen járnak a csíkhalak és a bucó fajták.

A vidék állatföldrajzi értelemben kimondottan jó adottságokkal rendelkezik, hazánk több más területéhez képest komparatív előnyökkel bír.

1.12.2 Tájhasználat, tájszerkezet

1.12.2.1 Tájérténeti vizsgálat

A város szerkezetének kialakulásában a természetföldrajzi adottságok – északon a szőlőhegyek, valamint az észak-dél irányú Béci patak – és a közlekedési útvonalak egyaránt alapvető szerepet játszanak. E tényezők alakították ki a halmazos szerkezetű településközpontot, melynek domináns eleme az egykori Andrássy kastély és az azt körülvevő kastélypark. A környék településeibe vezető utak mentén – különösen Tótszerdahely irányában (Egyeduta) – alakult ki elsődlegesen a nagytelkes lakóterület, mely azután a központtól délkeleti irányban, valamint a 7-es számú út mentén sűrűsödött, illetve kiterjedt, szabályos derékszögű utcarendszert alkotva. Az 1970-es, 80-as évek eredménye a Béci patak menti többszintes lakóterület, mely tovább színesítette a lakásválasztékot. Letenye központjának fejlesztése különösen az utóbbi 20 évben volt jelentős, mind az alapfokú, mind a környező térséget is kiszolgáló intézmények jöttek létre, melyek mennyiségi és minőségi szempontból is jelentős előrelépést biztosítottak a településnek a városiasodás útján. A Letenye városa hazánk DNy-i részén, Zala megyében, Horvátország szomszédságában terül el. Területe természetföldrajzi szempontból két, egymástól jól elkülöníthető egységre bontható. Az egyik a Murának és mellékvízeinek (Béci patak, stb.) fluviális, akkumulációs síksága, másik pedig a tőle északra elhelyezkedő Zalai dombság.

1.12.2.2 Tájhasználat értékelése

A vidék nagy részén érintetlen (vagy annak tűnő) a környezet, a táj változatos, tagolt, természeti értékekben gazdag. A klíma kedvező, nem szélsőséges. A település bővelkedik védett természeti értékekben, s ezek közül jó néhány a közeljövőben országos védelem alá kerül. A természeti értékek ilyen koncentráltága és sokfélesége a turizmus szempontjából pozitív jelentőséggel bír.

1.12.3 Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

1.12.3.1 Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Tájképvédelem szempontjából két kategória szerint emelik ki a védendő területeket. Vannak „országos jelentőségű”, valamint „térégi jelentőségű” tájképvédelmi területek. Zala megye területrendezési terve tájképvédelem szempontjából még két kategória „országos jelentőségű”, valamint „térégi jelentőségű” szerint emelik ki a védendő területeket, amelyből az előbbi kategóriában vannak besorolva letenyei területek közül a Balaton-felvidéki Nemzeti Parkhoz-hoz és a Mura hullámteréhez tartozó területek. Az OTrT felülvizsgálatakor született döntés értelmében a módosított országos terv a kétszintű lehatárolást megszünteti, és egy egységes, országos övezetként meghatározott tájképvédelmi területi lehatárolást vezet be.

1.12.3.2 Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

A településen jelenleg a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatósága alá tartozik a természetvédelem területén. Az igazgatóság szakemberei folyamatosan járőröznek a településen, tekintve az itt nagy számban előforduló védett növényekre és az állatokra.

A Mura hullámtere, valamint néhány ingatlan a gátakon kívül is megkapta 2007-ben az európai ökológiai hálózat elemei, az úgynevezett Natura 2000. besorolást. Azon belül is a legmagasabb védeltséget, mivel a megjelölés „közösségi jelentőségű”. Kisebb védeltségűek az „országos jelentőségű”, valamint a „helyi védeltségű” területek.

A természetvédőknek régi álma, hogy ezen területek további védelembe részesüljenek, valamint létrehozzák a Mura-Dráva Nemzeti Parkot. Az előzetes előkészületeknek nekiálltak, több tanulmány készült, és lakossági, hatósági fórumok is kerültek megtartásra. Jelenleg a szaktárca bírálatára vár. Amennyiben megalakul a Nemzeti Park, abban az esetben új természetvédelmi igazgatóság fog alakulni. A helyi politikának azon kell igyekezni, hogy ennek az új szervezetnek a központja Letenyén legyen.

A településen található további országos védeltségű területek is, melyeket jogszabály alapján automatikusan védettek, így például a Csitári forrás, vagy a mocsarak.

Helyi védeltséget élvez a 1463/3 hrsz-ú kastélypark 1,8 ha-os része.

Természetesen meg kell említeni a rengeteg védett állat (pld. feketególya, parlagi sas, nyuszt), hal (pld. kerti csík, selymes durbincs, német búció) és növényfajtát is (pld. tőzike, kikerics, hóvirág) melyeknek a jogszabályi háttér szerint az élőhelye is védett. Így a virágzás, ívás, párzási időben mindennemű gazdasági tevékenység automatikusan letiltásra kerül. Így többek között a sóder kitermelés, vagy a favágás az adott területeken.

Fontos megemlíteni a város közvetlen közelébe található védett területeket, melyek már most is jelentős természetbarátot vonz, így a Vétyemi Ósbükkös, valamint a Budafai Alborétum.

Védett területek

Natura 2000-es területek

275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet (az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről) alapján a Letenye város területén a Kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési

területnek kijelölt 100-as térképi azonosítójú, HUBF20043 területkódú Mura-mente nevű területbe több terület került kijelölésre:

A besorolás célja az Európai Közösségek Natura 2000 hálózatába tartozó, a rendelet által kihirdetett, illetőleg kijelölt területeken kiemelt jelentőségű közösségi élőhely típusok, valamint vadon élő növény- és állatfajok élőhelyének megőrzése.

Egyéb országos jelentőségű védett természeti területek

Külön jogszabállyal védetté nyilvánított természeti terület: nemzeti park, tájvédelmi körzet, országos jelentőségű természetvédelmi terület nem található a településen. (Értelemszerűen nincs tudományos rezervátum és bioszféra rezervátum sem.)

Az 1996 évi LIII. Törvény által védetté nyilvánított természetvédelmi terület:

- ex lege védett láp: a 8005/2001. (MK 156.) KöM tájékoztató: a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény erejénél fogva védett lápok jegyzékéről listáiban Letenye község nem szerepel.
- ex lege védett szikes tó A 8006/2001. (MK 156.) KöM tájékoztató, a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény erejénél fogva védett szikes tavak jegyzékéről listáiban Letenye község nem szerepel.

A település területén külön jogszabállyal védetté nyilvánított természeti emlékek

- ex lege védett kunhalom és védőterülete
- ex lege védett földvár és védőterülete
- ex lege védett víznyelő és védőterülete előfordulásáról nincs tudomásunk.

Országos jelentőségű védett természeti emlék az 1996. évi LIII. Törvény 23§ (2) alapján a település területén előforduló valamennyi forrás és védőterülete (ha vízhozama tartósan meghaladja az 5 l/percet). Korlátozó tényezők források esetében, a források igénybevétele esetén minden esetben ki kell kérni a területileg illetékes természetvédelmi hatóság engedélyét.

- 1996. évi LIII. Törvény 38. § (1) c) Védett természeti területen a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges különösen: a terület helyreállításához, jellegének, használatának megváltoztatásához;

Helyi jelentőségű természetvédelmi területek

A védett érték neve: LETENYEI KASTÉLYPARK. A védetté nyilvánító rendelet száma:

Letenye Város Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2013. (XI. 14.) önkormányzati rendelete a helyi jelentőségű természeti területek és értékek védetté nyilvánításáról.

Az önkormányzati rendelet 5. §-a szerint 1463/3 hrsz-ú közpark (2,7 ha) egy része (1,8 ha) védett.

Letenye központjába a 7 sz. főközlekedési úton beérve a központi kereszteződésben található a kastélyparkot. A kastélyt a XVIII. század közepén Szapáry család építette, majd 1820-ban klasszicista stílusban átalakították. Később az Andrássy család tulajdonába került. Az eklektikus stílusban átalakított műemlék jellegű épület körül ősfás park helyezkedik el. E parkban kapott helyet a városi könyvtár impozáns épülete is, melyet Makovecz Imre tervezett. A parkban látható az 1894-ben emelt Kossuth emlékoszlop. A park élőfa gyűjteménye jelentős annak ellenére, hogy a háborús időkben komoly veszteséget szenvedett. Kiemelkedő értéke a kastély mögött elhelyezkedő 550 cm törzskörméretű és mintegy 30 m-es koronaátmérővel rendelkező gigantikus méretű platánfája. Tőle nem messze a két terebélyes bokorra nőtt tiszafa, és az északkeleti részén elhelyezkedő szintén hatalmas méretű kocsányostölgyek melyek az egykori park napjainkra megmaradt matuzsálemei. Megcsodálhatjuk itt a két közepes méretű, de szép fejlődésű vérbükköt, vagy a lombfakadás előtt fehér-lila virágdíszben pompázó trombitafákat. Érdekessége a parknak a gyertyánlugasa, mely az idejében végzett szakszerű nyesések elmaradása miatt eredeti szépségéből sokat veszített. A közel száz fajból álló lomb és tűlevelű fa és cserjegyűjteményben a teljesség igénye nélkül a következőket láthatjuk. A fenyők közül előfordul a lúcs-, fekete-, jegenye- és douglaszfenyő az oregon ciprusok számos faja, és az 1690-ben Japánban E.Kempfer holland orvos által felfedezett, lámaista buddhisták által rendkívül nagy tekintélynek örvendő legősibb ma élő fenyő, a páfrányfenyő. A lombfák közül a piramistölgy, a tulipánfa, kislevelű hárs, mezei-, ezüst-, hegyi-, zöld- és tatárjuhar mellett a kevésbé ismert japán juhar, a dió, feketedió, magaskőrís, szomorúfűz, vadgesztenye, nyír, szürkenyár, zselnicemeggy, cseresznye, a mirabolánszilva, stb. fordul elő. A cserjék közül említést érdemelnek a magas díszítő értékű madárbirs fajok, a magnóliák, nyári orgonák, gyöngyvesszők, hóbogyó, labdarózsa, kökény, orgona, mogyoró, mogyorós hólyagfa, mályvarózsa, aranyribizke stb..

A park a település egyik kedvelt pihenőparkja, épületeinek jellegénél fogva pedig Letenye kulturális centruma is.

1.12.3.3 Ökológiai hálózat

Az ökológiai hálózat elemeit az Országos Területrendezési Terv egységesen jeleníti meg, míg az övezeti három kategóriáját (magterület, ökológiai folyosó, pufferterület) a megyei rendezés terv vonatkozó melléklete jelöli. Letenyén magterület és ökológiai folyosó található területe a védett területek (országos, Natura2000) egybeesnek.

A magterületek természetességüket, ökológiai funkciójukat tekintve az ökológiai hálózat természetvédelmi szempontból legfontosabb elemei. Az ökológiai folyosó övezetébe olyan területek tartoznak, amelyek döntő részben természetes eredetűek, és alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek (magterületek, puffer területek) közötti biológiai kapcsolatok biztosítására.

1.12.4 Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

A település rendelkezik olyan tájképi és természeti adottságokkal melyek fokozott figyelmet és védelmet igényelnek. Ennek jelentősége nem csak településképi szempontból, hanem természet, környezetvédelmi, idegenforgalmi, kulturális örökség szempontjából is fontosak. Védett a kastélyhoz tartozó kastély-park. Helyi védelemre is mindenképpen indokoltak, a településen található régi, jellegzetes parasztházak a település nyugati részén elhelyezkedő hegyhátak, melyek táji és természeti értékeinek felmérése, és helyi intézkedések megtétele azok gondozására és értékeinek megóvásaira fontos feladat. A község értékeinek megőrzése érdekében a lakosság által is elfogadott védelmet az Önkormányzat fontosnak ítéli meg.

Tájsebek

Letenyén kavics és agyagbányákat is találunk, melyek jelentősége az autópálya építés időszakában felértékelődött, kitermelésük megnőtt. Bár a bányák rekultivációját az engedélyezés során a hatóságok előírták, ezek megvalósítására még nem került sor. Így a működő bányák mellett a már felhagyott, vagy csak részlegesen üzemelő bányák rekultivációja is időszerű feladat. A kavics – és agyagbányászat sajnálatos velejárói a bányagödrök, tájsebek kavicsbányászat esetén a bányatavak kialakulása. Jelenleg egy cég üzemeltet kavicsbányát.

Az agyagbányászat következtébe nyílt tájsebek keletkeznek. A bányagödör mélységétől függően összegyűlhet bennük a talajvíz. Ezek a bányatelkek a rekultiváció során zöldfelületté alakítandók. A rekultivált területen igény esetén közjóléti funkciók (sportpálya, véderdő, stb.) is teret kaphatnak.

A hasonló környezeti hatások miatt egy agyag és egy kavicsbánya jellemzőit ismertetjük:

Volt téglagyári agyagbánya:

Érintett helyrajzi számok: Letenye 1456/1-2., 0469/2.

Földtani viszonyok: A Letenyei-dombság pannon üledékeit fedő lemosott agyag és iszap, glaciális vályog adja a téglagyár haszon- anyagát. Felszíne talajosodott. A kiemelt domboldalban a várható összefüggő talajvíz 10 - 15 m mélységű lehet. A közel vízzáró agyagrétegekben korlátozott hozamú lebegő vizek előfordulhatnak. A felszíni vizeket a településen keresztül folyó Béci-patak vezeti el. A Kelet-Zalai-dombság Letenyei-dombság kistája déli szélén, a Mura-medence magaspartján a pannon üledékösszletre települ a pleisztocén lemosott agyagból, iszaptól álló glaciális vályog üledék. A magaspart oldalban a kőzetlisztes agyagos üledék vastagsága meghaladja a 8 m-t. A kimosott agyag mészmentes, jó minőségű nyersanyag. A felszín a haszonanyaggal azonos talajosodott változatával fedett.

Bunya és Tisztapart nevű kavicsbánya

Érintett helyrajzi számok: Letenye 0139. 0140. 0142-0145, 0161., 0166-0169.

A bányát a letenyei "Kossuth" Mgtsz üzemeltette először homokbányaként (Komlósi bánya). 1973-ban elvégzett kutatás vette számba az ártér kavicsvagyonát is. A szövetkezet által elkezdett kavicsbányászat jogát a DRÁVA Kavics- és Beton Kft (Pécs) vette át. Az ásványvagyon szerepelt az országos nyilvántartásban. A bányatelki "Letenye I. (Bunya és Tisztapart) - kavics" védnevű. A

kavicsbánya-gödör a Mura árterében helyezkedik el. A bányató vízszintjét a Mura mindenkori vízállása határozza meg. Rendszeres az árvízi elöntés. A vízjárás elérheti az 5 m-es különbséget is.

A kavicsbánya tágabb környezete a Mura alacsony ártere (morotvákcal és mellékágakkal körülvett), mely 0,6 - 4,5 m vastag friss öntésiszappal fedett. Nagyobb vastagságú iszapfedő a feltöltődött morotvák helyén fordulhat elő. Alatta a Mura holocén - fiatal-pleisztocén homokos kavics-takarója települt, általában 4,4 m mélységig. A kavicsösszlet fekjét felső-pleisztocén agyagos, kőzetlisztes színt képviseli, mely mélyebben a felső- pannóniai homokos, kőzetlisztes és agyagos nagy vastagságú összletbe megy át.

A kavicsbányák kitermelése főleg az autópálya építés miatt növekedett meg. Azt a tényt, hogy a kavicsra szükség van, senki nem vitatja. Ugyanakkor környezetvédelmi szempontból az EU normáknak megfelelően NATURA 2000-es területnek nyilvánított Mura árterén, egy előkészítés alatt álló Mura-menti Tájvédelmi Körzetben, a kavicsbányászat hatása inkább negatívnak mondható. Hosszútávon élőhelyeket szüntet meg, a talajvízszintet elszívja a környező holtágakból, kistavakból veszélyeztetve azok élővilágát.

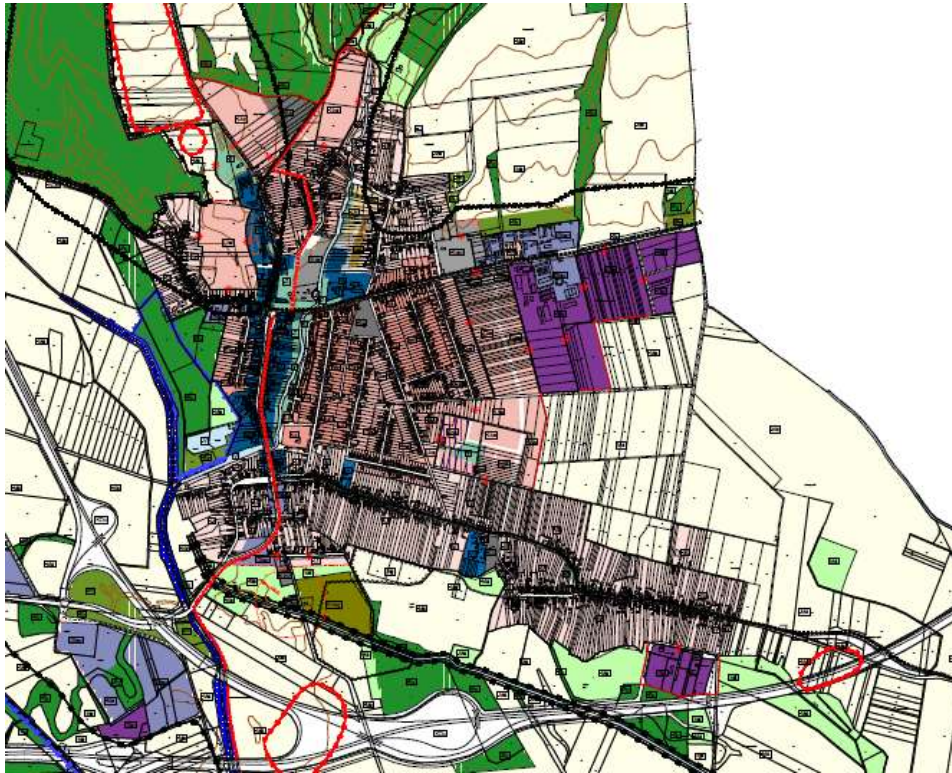
A kavicsbányatavak rekultivációja többcélú lehet. A Natura 2000-es területen található bányák rekultivációjának elsődleges céljának a természetközeli élőhelyek visszaállítása kell, hogy legyen. Amennyiben a természetvédelmi érdekekkel összehangolható, úgy a közjóléti funkciók – horgászat, fürdés, üdülés, rekreációs tevékenységek – is szerepet kell, hogy kapjanak.

1.13 Zöldfelületi rendszer vizsgálata

1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

Letenye zöldfelületi rendszere elfogadhatónak mondható. Kedves, sajátos hangulata van a város központjának, az értékek közül is kiemelendő a volt Andrássy kastély és környezete, a Béci patak menti zöldterületek, az ősközség szerkezete, utcarendszere, a lakóházak építészeti értékei. A település zöldfelületi rendszerének elemei a közterületen kialakított közparkok, közkertek a jelentős zöldfelületű létesítmények kertjei (pl. különleges területek – temető, sport- és rekreációs területek; oktatási- és egészségügyi létesítmények kertjei), lakókertek, erdő- és mezőgazdasági területek (kiskertek), vonalas zöldfelületi elemek (utakat, vízfolyásokat kísérő gyepes, illetve fásított zöldsávok, fasorok).

1.13.1.1 Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

19. ábra: Településszerkezeti Terv

A város zöldterületi rendszere kialakult, de e területen a fejlesztés mindenképpen indokolt. A település főterét (Szabadság tér) esztétikailag kedvezőbben, kertépítészeti tervezés keretében kell kialakítani. A település parkjainak száma és kiterjedése a lakónépeség arányához képest megfelelő nagyságú, azonban minőségük folyamatosan javítandó. Az utcaképek javításában az eddigi fásítási programok kedvező eredménnyel jártak, e tevékenységet lehetőség szerint valamennyi utcára ki kell terjeszteni. A város külön értéke az Andrassy kastély körüli őspark, melynek rehabilitációja a közeljövő feladatának tekintendő. A park közvetlen környezetében található a városi strand- és termálfürdő, így a térség kiváló adottságú rekreációs területet eredményez, a helyi közösség kikapcsolódását segíti, sportolásra és szórakozásra nyújt lehetőséget.

1.13.1.2 Zöldfelületi ellátottság értékelése

A város zöldterületi rendszere kialakult, de e területen a fejlesztés mindenképpen indokolt. A település főterét (Szabadság tér) esztétikailag kedvezőbben, kertépítészeti tervezés keretében kell kialakítani. A település parkjainak száma és kiterjedése a lakónépeség arányához képest megfelelő nagyságú, azonban minőségük folyamatosan javítandó. Az utcaképek javításában az eddigi fásítási programok kedvező eredménnyel jártak, e tevékenységet lehetőség szerint valamennyi utcára ki kell

terjeszteni. A város külön értéke az Andrássy kastély körüli őspark, melynek rehabilitációja a közeljövő feladatának tekintendő. A park közvetlen környezetében található a városi strand- és termálfürdő, így a térség kiváló adottságú rekreációs területet eredményez, a helyi közösség kikapcsolódását segíti, sportolásra és szórakozásra nyújt lehetőséget.

1.13.2 A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

A településen megfogalmazható zöldfelületekkel kapcsolatos problémák és konfliktusok a következőkben összegezhetők:

A jelenlegi zöldfelületi rendszer még nem teljes. A zöldfelületekben gazdag erdőterületeket összekötő zöld folyosó zöldfelületi rendszerré fejlesztésére nem történtek lépések (HÉSZ-ben javaslatok megjelennek). Ez abból adódóan, hogy a település közigazgatási nagy része szélérozóival veszélyeztetett kategóriába tartozik jelentős és orvosolandó probléma. Konfliktusforrást jelent ugyanakkor, a mezőgazdasági területek művelői, tulajdonosainak ellenérdekeltsége, vagy az út menti fásítás esetén az út fenntartójának érdektelensége, illetve az, hogy az önkormányzat terület híján nem nagyon tud az ilyen célú fejlesztéseket véghezvinni.

Kedvező a magánhasználatú zöldfelületi elemek gondozásában a lakossági általános hozzáállás, ugyanakkor egy-egy elhanyagolt terület (főleg a növekvő allergén növények miatt) konfliktusforrás lehet.

Zöldfelületi szempontból konfliktusforrást jelentenek a fejlesztések. Ezek többsége a zöldfelületi elemek ideiglenes (felvonulási terület) vagy tartós megszüntetésével jár (véglegesen beépített). Sok esetben fakivágással, vagyis csak lassan pótolható zöldfelületi elemek lehet ezeket a beruházásokat megvalósítani. Az önkormányzat és a vonatkozó előírások ennek a problémának a minimalizálására törekuszenek, és az egyéb faültetési akciókkal is lehet egy mértékig pótolni a veszteséget. A tervezett Ipari park fejlesztése esetén több hektárnyi kivágandó erdőterület és az erőműbővítéshez szükséges lakó és felvonuló-területek, vagy az útfejlesztések komoly, rövid idő alatt bekövetkező veszteséget jelenthetnek zöldfelületi szempontból, amelyek kompenzálását /pl. szigorúbb és nagyobb mértékű fásítás előírása/ érdemes a tervezéskor átgondolni.

1.14 Az épített környezet vizsgálata

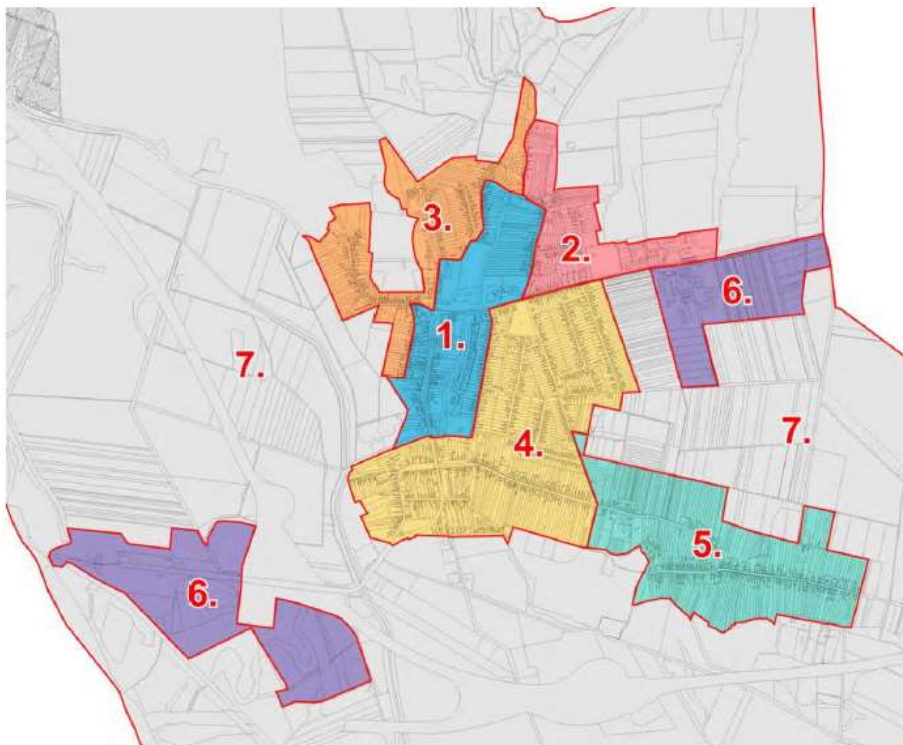
1.14.1 A területfelhasználás vizsgálata

A város szerkezetének kialakulásában a természetföldrajzi adottságok – északon a szőlőhegyek, valamint az észak-dél irányú Béci patak – és a közlekedési útvonalak egyaránt alapvető szerepet játszanak. E tényezők alakították ki a halmazos szerkezetű településközpontot, melynek domináns eleme az egykori Andrássy kastély és az azt körülvevő kastélypark. A környék településeibe vezető utak mentén – különösen Tótszerdahely irányában (Egyeduta) – alakult ki elsődlegesen a nagytelkes lakóterület, mely azután a központtól délkeleti irányban, valamint a 7-es számú út mentén sűrűsödött, illetve kiterjedt, szabályos derékszögű utcarendszert alkotva. Az 1970-es, 80-as évek eredménye a Béci patak menti többszintes lakóterület, mely tovább színesítette a lakásválasztékot.

Letenye központjának fejlesztése különösen az utóbbi 20 évben volt jelentős, mind az alapfokú, mind a környező térséget is kiszolgáló intézmények jöttek létre, melyek mennyiségi és minőségi szempontból is jelentős előrelépést biztosítottak a településnek a városiasodás útján.

1.14.1.1 A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata

A város szerkezete - közlekedési hálózatát, területfelhasználását, épített környezetének karakterét tekintve az alábbi városrészekre tagozódik.

- 1. VÁROSKÖZPONT**
- 2. ÉSZAKI VÁROSRÉSZ (BÉC)**
- 3. NYUGATI VÁROSRÉSZ (BÓBICA)**
- 4. DÉLI VÁROSRÉSZ**
- 5. KELETI VÁROSRÉSZ (EGYEDUTA)**
- 6. IPARI ÖVEZET**
- 7. KÜLTERÜLET**

20. ábra: Városrészek lehatárolása

1. VÁROSKÖZPONT

A város központi területe. Határai: (Fenyő u. - Szabadság tér - Kárpáti u. - Platánfa u. - Csallóköz u. - Béc u. - Bajcsy-Zs. u. - Farkas József u. - névtelen u. – Béci patak - belter. határ)

2. ÉSZAKI VÁROSRÉSZ (BÉC)

A város észak-keleti területén a 7-es úttól északra található városrész. Határai: (Béc u. - belter. határ - sportpálya - belter. határ - Bajcsy-Zs. u.)

3. NYUGATI VÁROSRÉSZ (BÓBICA)

A város észak-nyugati területén található városrész. Határai: (Fenyő u. - belter. határ – Béc u. - Csallóköz u. - Platánfa u. - Kárpáti u. - Szabadság tér - Fenyő u.)

4. DÉLI VÁROSRÉSZ

A város súlypontjában elhelyezkedő területileg legnagyobb városrész. Határai: (Béci patak - belter. határ - Szent Imre herceg u. folytatása a Petőfi S. utcától délre - Szent Imreherceg u. - belter. határ - Bajcsy-Zs. u. - Farkas József u. - névtelen u. - Béci patak)

5. KELETI VÁROSRÉSZ (EGYEDUTA)

A város dél-keleti területén található régi (Egyeduta) városrész. Határai: (Szent Imre herceg u. - Szent Imre herceg u. folytatása a Petőfi S. utcától délre - belter. határ)

6. IPARI ÖVEZET

A város keleti végén a 7-es úttól délre található területek, valamint országhatár és 7- es, M7-es utak környezetében található ipari övezetek

7. KÜLTERÜLET

A város belterülettel, valamint ipari övezeteivel nem érintett igazgatási területe.

A település területének beépítésre szánt területei az építési használatuk általános jellege, valamint sajátos építési használatuk szerint az alábbi terület-felhasználási egységekre tagolódnak:

Lakóterületek alakításának alapelvei

A kisvárosias lakóterület sűrű beépítésű, több önálló rendeltetési egységet magába foglaló, jellemzően 12,5 m-es építménymagasságot meg nem haladó lakóépületek elhelyezésére szolgál.

A kertvárosias lakóterületek elsősorban laza beépítésű, összefüggő nagy kertes, több önálló rendeltetési egységet magába foglaló, 7,5 m –es építménymagasságot meg nem haladó lakóépületek elhelyezésére szolgál.

A falusias lakóterület legfeljebb 5 m-es építménymagasságú lakóépületek, a mező- és erdőgazdasági építmények, továbbá a helyi lakosság ellátását szolgáló, nem zavaró hatású kereskedelmi-, szolgáltató- és kézműipari építmények elhelyezésére szolgál.

Központrendszer, az intézményellátás fejlesztésének alapelvei (vegyes terület):

A településközpont vegyes terület több önálló rendeltetési egységet magába foglaló, lakó és olyan helyi települési szintű igazgatási-, kereskedelmi-, szolgáltató-, vendéglátó-, szálláshely szolgáltató-, egyházi, oktatási-, egészségügyi-, szociális- épületek, valamint sportlétesítmények elhelyezésére szolgál, amelyek alapvetően nincsenek zavaró hatással a lakófunkcióra.

A központi vegyes terület több önálló rendeltetési egységet magába foglaló, elsősorban központi igazgatási, kereskedelmi, szolgáltató gazdasági épületek elhelyezésére szolgál.

A gazdasági területek alakításának alapelvei:

A kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület elsősorban nem jelentős zavaró hatású gazdasági tevékenységi célú épületek elhelyezésére szolgál.

Az ipari gazdasági terület olyan gazdasági célú ipari létesítmények elhelyezésére szolgál, amelyek más beépítésre nem szánt területen nem helyezhetők el.

Különleges területek (turizmus, sport, rekreációs stb.) alakításának alapelvei

A különleges területbe azok a területek tartoznak, amelyek a rajtuk elhelyezendő építmények különlegessége miatt (helyhez kötöttek, jelentős hatást gyakorolnak a környezetükre, vagy a környezetük megengedett külső hatásaitól is védelmet igényelnek) és más beépítésre szánt terület-felhasználású területektől eltérnek.

Letenye területén különleges területek a temető (Kü-T), a sportterület (Kü-S), a termálstrand (Kü-St), a camping (Kü-C), az idegenforgalmi fogadóhelyek (Kü-I), a kommunális hulladékátrakó telep (Kü-H), a szennyvíztisztító-telep (Kü-SZ), a szennyvíziszap-ülepítő (Kü-SZI), és a homokbánya (Kü-B) és a településüzemeltetési telephelyek területe.

A település beépítésre nem szánt területei az alábbi területfelhasználási egységekre tagolódnak:

Közlekedési terület alapelvei:

A közlekedési és közműelhelyezésre szolgáló terület az országos és helyi közutak, a kerékpárutak, a gépjármű várakozóhelyek (parkolók), a járdák és a gyalogutak, mindezek csomópontjai, vízelvezetési rendszere és környezetvédelmi létesítményei, a közforgalmú vasutak, vízi és légi közlekedés, továbbá a közművek és a hírközlés építményeinek elhelyezésére szolgál.

A közlekedési- és közmű területen - a védőtávolságokra is figyelemmel - a közmű- és hírközlési vezetéseket úgy kell kiépíteni, hogy hosszú távon valamennyi közmű- és hírközlési hálózat – a központi belterületen föld alatt – elhelyezhető legyen.

Az utak mentén – külterületen egyoldali, min. 8 m tőtávolsággal – fasorok ültetendőek, a meglévő fasorok, fás bozótok csak engedéllyel vághatóak ki abban az esetben, amennyiben azt a fás növényállomány egészségi állapota indokoltá teszi.

Zöldterület-fejlesztés alapelvei, követelményei:

Letenyén zöldterületi besorolás esetén közlekedési, föld feletti közmű- és hírközlési hálózatok, létesítmények és berendezések – gyalogos és kerékpárutak illetve közvilágítás kivételével – valamint reklámtáblák nem helyezhetők el.

Erdőterület kialakításának alapelvei:

Az erdőterületen meglévő – a tulajdoni lap nyilvántartása szerinti – lakóépületek adottságként kezelendők; az épületek felújíthatók, korszerűsíthetők, egy alkalommal nettó 25 m² –rel bővíthetők

Mezőgazdasági terület:

A mezőgazdasági területen a növénytermesztés, az állattenyésztés és a halászat, továbbá az ezekkel kapcsolatos termékfeldolgozás és –tárolás, valamint turisztikai hasznosítás építményei helyezhetők.

Vízgazdálkodási terület:

Természetes és természet közeli állapotú vízfolyások, vizes élőhelyek partvonalától számított 50 m-en belül, tavak partjától számított 100 m-en belül meglévő épületek, építmények, létesítmények átépítéséhez, átalakításához, vízi létesítmények, kikötők, illetve a halászati célú hasznosítást szolgáló létesítmények létesítéséhez, kivitelezéséhez a természetvédelmi hatóság szakhatósági hozzájárulása szükséges. A tavakon horgászstégek nem helyezhetők el.

A vízfolyások és a tavak karbantartásáról folyamatosan gondoskodni kell. Ennek végrehajthatósága érdekében a vízfolyások mellett 6-6 m, a tavak körül 3 m szélességű parti kezelősáv biztosítandó, melyen belül a fenntartást akadályozó létesítmény és növényzet nem lehet.

A vízfolyások területén fenntartási, fejlesztési munkák abban az esetben engedélyezhetők, amennyiben a terület természet közeli állapotának visszaállítását elősegítik.

1.14.1.2 Funkció vizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatos)

A városközpontban számos közigazgatási, vagy közszolgáltatást nyújtó közintézmény található. A 2009-ben készült előzetes akcióterületi tervben foglaltak szerint a belvárosi akcióterületen megtalálható funkciók a következők:

Közhatalosi funkciók: Polgármesteri Hivatal, Okmányiroda, Földhivatal, Munkaügyi kirendeltség, Járási munkaszervezet

Humánszolgáltatási funkciók: Házi orvosi rendelő, Járóbeteg szakrendelés, Gyógyszertár, Fogászat, Mentőállomás, Szociális intézmények, Óvoda, Általános iskola, Posta

Gazdasági funkciók: Kiskereskedelmi üzletek, Bank, Irodaház, Cukrászda

Közlekedés, közmű funkció: Távolsági buszmegálló, Helyi buszmegálló, Gyalogos övezet, Kerékpárút, Parkoló, Közüzem vízhálózat, Zárt közcatorna hálózat, Gáz és villany hálózat, Távközlési hálózat

Közösségi funkciók: Művelődési ház, Könyvtár

Zöldfelületi funkciók: Kastélypark, Béci patak völgye

A Városközponton kívül eső városrészek jelentős funkcióellátottsággal nem rendelkeznek, többnyire lakó- vagy gazdasági területek.

1.14.1.3 Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

Letenye városában 2 szlömösödött, szegregálódott terület található. A területek jellemzői: Letenye újabb kori településrészei, ahol lakó, gazdasági és különleges területek egyaránt találhatóak. A városrészekben a városi átlagnál magasabb a 0 -14 évesek aránya, míg a többi kategóriában az átlag körül található. Magasabb a városi átlagnál a munkanélküliek aránya, a legmagasabb a városrészek között.

21. ábra: Letenye szegregáltum 01. (Forrás: KSH 2015)

22. ábra: Letenye szegregátum 02. (Forrás: KSH 2015)

1.14.2 A telekstruktúra vizsgálata

1.14.2.1 Telekmorfológia és telekméret vizsgálat

A legtöbb történeti város többféle morfológiai, alaprajzi alaptípus keverékéből áll össze. Bármely település alaki jellemzőit alapvetően meghatározza, hogy létrejötté fokozatos, hosszú történeti folyamat eredménye-e, vagy tudatos – jellemzően dátumhoz, vagy szűk idő-intervallumhoz köthető – alapítási aktushoz kapcsolódik. Előbbi esetben a település szinte kivétel nélkül szabálytalan formakincsrel rendelkezik, míg utóbbi esetben az alapítás időszakában szokásos „mintákat” követnek, mai fogalmaink szerint előzetes „tervek” szerint építkeztek. Letenye – „tervezett és nőtt” – jellegű város. Ezért rá is jellemző, hogy az összes fontos morfológiai elem (utcahálózat, telekfelosztás, a házak telken belüli elrendezése) relatív szabályos.

Letenyén a belső és külső városrészek telekszerkezete is túlnyomórészt tervezettséget és szabályosságot mutat. Utóbbi már egyértelműen szalagszerű rendszert követ, ugyanakkor szabályos téglalap alakú, a mai szabályoknak is megfelelő méretű telkekkel. Ugyancsak mérnöki tervezettséget, illetve térbeli rendezettséget tükröz a keleti városrész alaprajza és telekmorfológiája. A múlt század közepén induló telekosztásukat és beépítésüket az akkori előírások és a központilag szorgalmazott életmód - váltás kötött normái szabták meg. Ezek a 30 - 60 éves struktúrák építésügyi szempontból jellemzően probléma mentesek.

A külső városrészek egyfajta átmenetet mutatnak a mezőgazdasági, illetve kertes jelleg és a falusias lakóterület között. Ez érvényes a telkek méretét és geometriáját illetően is. A terület „átosztása” és funkció váltása viszonylag mérsékelt ütemben, fokozatosan és karbantartott helyi építési szabályok alapján zajlott, zajlik. Az ún. „egyéb belterületek” tudatos tervezés eredményeként, tipikus falusias

lakóterületek, ahol a telekméreteket a háztáji gazdálkodás és állattartás szempontjai határozták meg, azok ma is szellősek, és kellően tágasak.

1.14.3 Az épített környezet értékei

1.14.3.1 Műemlék, műemlékegyüttes

Letenye műemlékben, műemlék- együttesben szegény település. Három országosan védett épülettel rendelkezik. A város értékeinek megőrzése érdekében a lakosság által is elfogadott védelmet az Önkormányzat fontosnak ítéli meg, ezért a helyi értékek védelme érdekében szükséges rendeletek megalkotását e jövőben tervezik.

A védelem alatt álló épületek:

Aranybárány-fogadó

Település központjában, szabadon álló, L alaprajzú, egyemeletes épület. Hosszabbik szárnyán csonka kontyolt, rövidebbik szárnyán kontyolt nyeregtetős. Rövidebb szárnya K-i végéhez, négyzetes alaprajzú, újonnan épült, földszintes toldalék kapcsolódik. Az É-D-i szárny K-i, udvari homlokzatának tengelyében, kosáríves kapu. A hosszabbik szárny földszinti helyiségei boltozottak, a rövidebb szárny síkmennyezetes. Eredetileg egytraktusos, oldalfolyosós elrendezésű, részben átalakítva. Épült 1800 körül.

Római katolikus templom

Szabadon álló, egyhajós, poligonális szentélyzáródású, K-i homlokzati tornyos templom, a szentély felől kontyolt nyeregtetővel, a szentély D-i oldalához csatlakozó emeletes sekrestye-oratóriummal. A K-i homlokzat oldaltengelyeiben lévő félköríves záródású fülkékben az egykor itt lévő apostolszobrok másolatai. Az eredeti szobrok a kastélyban (trs. 6354) találhatóak. Csehsüveg boltozatos hajó, szentély és sekrestye, a hajó bejárati oldalán karzat. Falképek: a hajóban, 1960-as évek (Závory Zoltán). Berendezés: főoltár, oltárkép, 1792; két mellékoltár, az egyikben későbbi Jézus Szíve-szobor, szószék, 18. század második fele. Építtette Szapáry Péter 1765-ben.

Szapáry-Andrássy-kastély

Település központjában, parkban, szabadon álló, téglalap alaprajzú, egyemeletes, kontyolt nyeregtetős épület. D-i homlokzata előtt timpanonnal lezárt középrizalit, előtte oszloppárokra támaszkodó öntöttvas korlátos erkély. Az épület DK-i és DNy-i sarkához négyzetes alaprajzú, földszintes, lapostetős toldalékok csatlakoznak, tetejükön falazott, sarkain vázadíszes mellvédű terasszal. A földszint kéttraktusos, középfolyosós elrendezésű, helyiségei csehsüveg boltozatosak. Az emeleten részben átalakított alaprajzi rendszer, síkmennyezetes terekkel. Az emeletre háromkarú, boltozott főlépcsőház vezet. Falkép: historizáló díszítőfestés maradványai az emeleten, 19. század vége. Építtette Szapáry Péter 1760-as években. 1830 körül házasság révén az Andrássy család birtokába került. Az épületet gróf Andrássy Károly klasszicista stílusban átalakíttatta. A 19. század második felében historizáló stílusban építették át. Jelenleg művelődési ház. Az egykori

kastélyparkban: Kossuth emlékoszlop, 1894; a kastélytól ÉNy-ra, az utcavonalon, téglalap alaprajzú, földszintes, kontyvetős melléképület; a kastélytól ÉK-re tizenkétszög alaprajzú könyvtárépület (1986).

Az országos védelem alatt álló épületek mellett Letenye helyi védelem alatt álló építménnyel jelenleg nem rendelkezik.

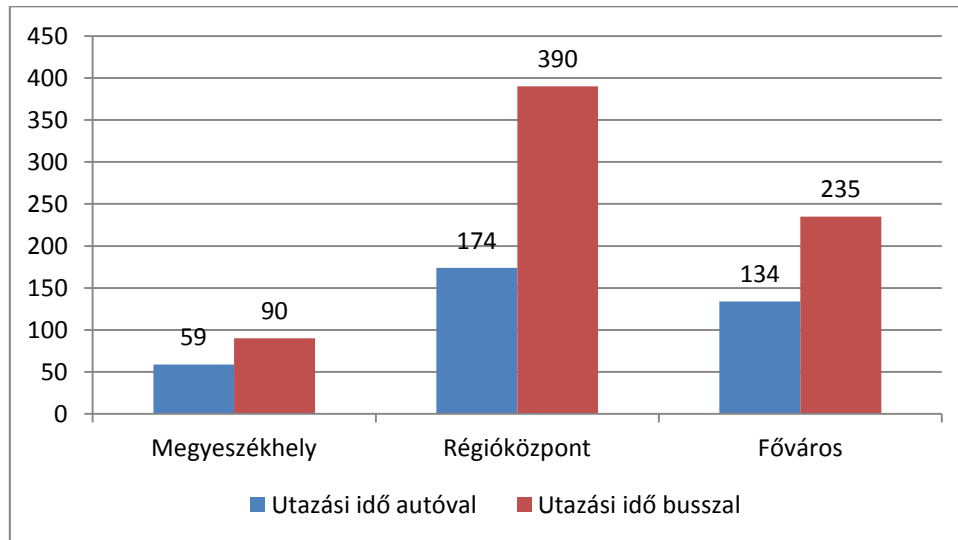
1.15 Közlekedés

1.15.1 Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Letenye térségét a páneurópai közlekedési hálózatba az M7-es autópálya, mint az V/B jelű Helsinki folyosó kapcsolja be. Az országos közlekedési hálózatok erőteljesen Budapest irányúak, kelet-nyugati kapcsolatok gyengébbek. A megyeszékhely és a régióközpont elérhetősége a két település elhelyezkedése miatt lassú és nehézkes. A különböző szintű térségi központok elérhetősége csak közúton lehetséges.

1. táblázat - Különböző szintű térségi központok elérhetősége

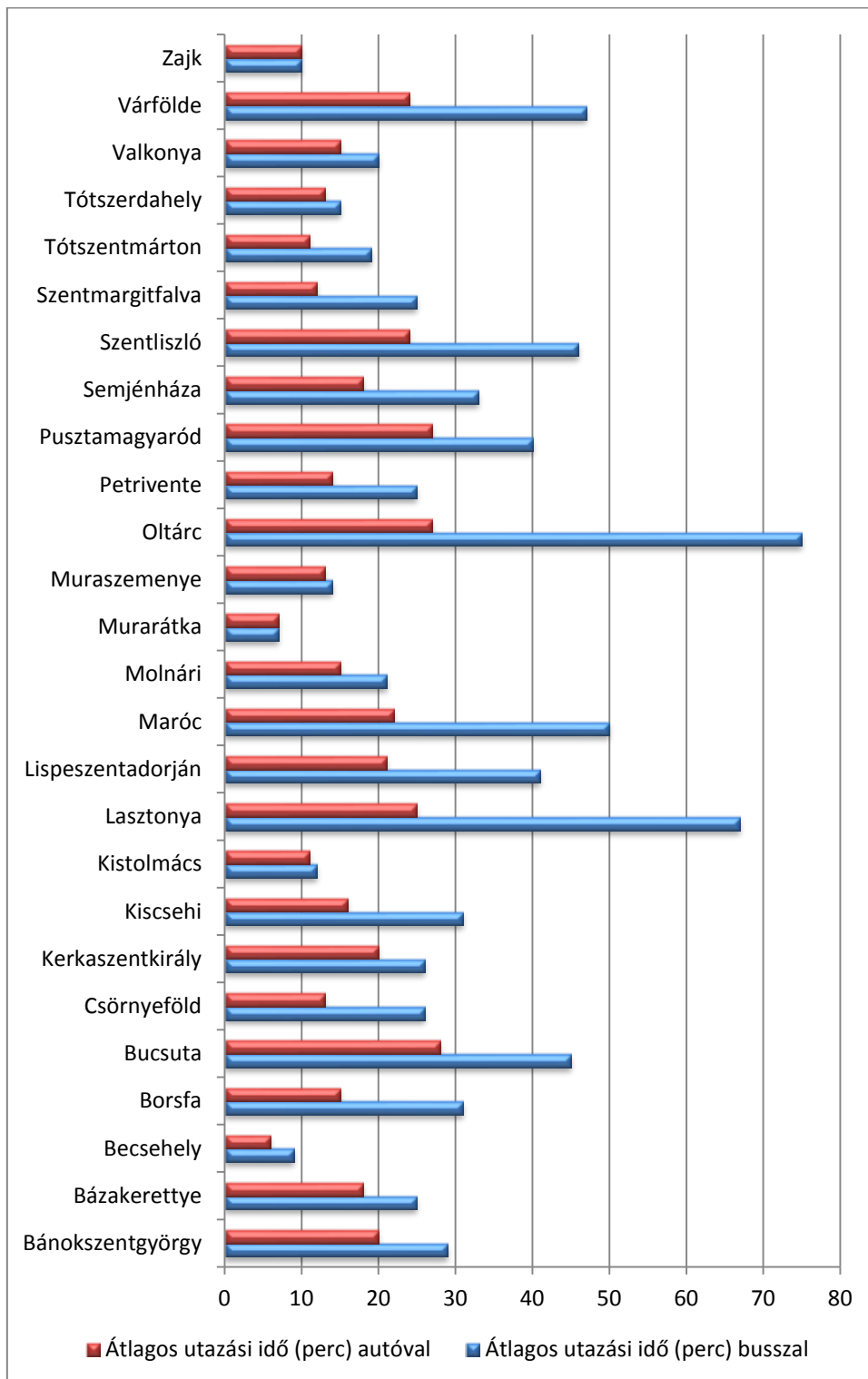
Különböző szintű térségi központok elérhetősége személygépkocsival				
Térségi központok	Útvonal	Távolság (km)	Átlagos utazási idő (perc)	Átlagos utazási sebesség (km/h)
Zalaegerszeg megyeszékhely	7-74	70,5	59	71,7
	75	76,5	71	64,6
Győr régióközpont	74-76-83	206	174	71,0
	M7-82	254	172	82,9
Budapest - főváros	M7	233	134	104,3
Különböző szintű térségi központok elérhetősége távolsági autóbusz járással				
Térségi központok	Távolság	Átlagos utazási idő	Átlagos utazási sebesség	Átlagos napi járatszám (oda-vissza)
Zalaegerszeg - mszh	60	90	40	5-5
Győr - régióközpont	230	390	35,4	2-2
Budapest - főváros	242,2	235	61,8	6-6

23. ábra: Különböző térségi központok elérhetőségének összehasonlítása (perc)

A járási települések átlagos távolsága a járásközponttól 14,4 km. Ennek megtételéhez autóval átlagosan 17,1 percre van szükség. Helyközi autóbusszal ez az érték 30,3 perc.

A különböző települések elérhetőségét az alábbi ábra mutatja be.

24. ábra: A járási települések átlagos elérési ideje a járásközpontból különböző módokon

1.15.2 Közúti közlekedés

A Letenyei járás közlekedés-földrajzi helyzete az elmúlt években jelentős mértékben felértékelődött. 2004-ben befejeződött a Tornyiszentmiklósig M70-es gyorsforgalmi út és az M7-es autópálya Becsehelyig tartó, majd 2007-ben a Nagykanizsáig tartó szakaszának építése. E fejlesztések révén Letenye hazánk legfontosabb déli kapujává vált, mely összekötő kapcsot jelent Horvátország, Olaszország és Szlovénia felé. Az M7-es autópálya teljes elkészültével, az új Mura híd megépültével, valamint Horvátország Unióhoz való csatlakozásával e pozíció még tovább erősödött. Az autópályán létesített új határátkelő megnyitása óta a 7. sz. főúton működő átkelőt csak a környékbeliek használhatják.

Magyarország közlekedési hálózatára alapvetően jellemző a Budapest középpontból kiinduló sugaras I. rendű főút és gyorsforgalmi úthálózat, melyet érintőirányban II. rendű és egyéb közutak kötnek össze. Letenye járás területén a 7. számú főút, valamint az M7-es autópálya, illetve annak M70-es számú nyugati leágazása halad keresztül. Ezen utak egyik irányban kapcsolatot biztosítanak a fővárossal, másik irányban pedig átlépik az országhatárt Horvátország, illetve Szlovénia felé.

A megyeszékhellyel a 7536. számú mellékút Becsehely – Borsfa – Bánokszenyörgy – Pusztamagyaród irányában ad kapcsolatot. A többi települést alacsonyabb rendű utak kötik be a közlekedési hálózatba. Minden település elérhető közúton, a járásközponttól való távolságukat és az eljutási időket a következő táblázat tartalmazza.

2. táblázat - Járásközpont elérhetősége a járási településekről személyautóval

Járási települések	Távolság (km)	Átlagos utazási idő (perc)	Átlagos utazási sebesség (km/h)
Bánokszentgyörgy	18,8	20	56,4
Bázakerettye	12,9	18	43,0
Becsehely	5,6	6	56,0
Borsfa	14,2	15	56,8
Bucsuta	26,5	28	56,8
Csörnyeföld	11,9	13	54,9
Kerkaszentkirály	15,4	20	46,2
Kiscsehi	14,3	16	53,6
Kistolmács	8,4	11	45,8
Lasztonya	17,2	25	41,3
Lispezentadorján	17,2	21	49,1
Maróc	18	22	49,1
Molnári	10,1	15	40,4
Murarátka	6,3	7	54,0
Muraszemenye	11,6	13	53,5
Oltárc	24,1	27	53,6
Petrivente	11,5	14	49,3

Pusztamagyaród	26,5	27	58,9
Semjénháza	12	18	40,0
Szentliszló	23,7	24	59,3
Szentmargitfalva	11	12	55,0
Tótszentmárton	8,9	11	48,5
Tótszerdahely	7,3	13	33,7
Valkonya	13,2	15	52,8
Várfölde	21,2	24	53,0
Zajk	7,4	10	44,4

25. ábra: A letenyei járás közúthálózata

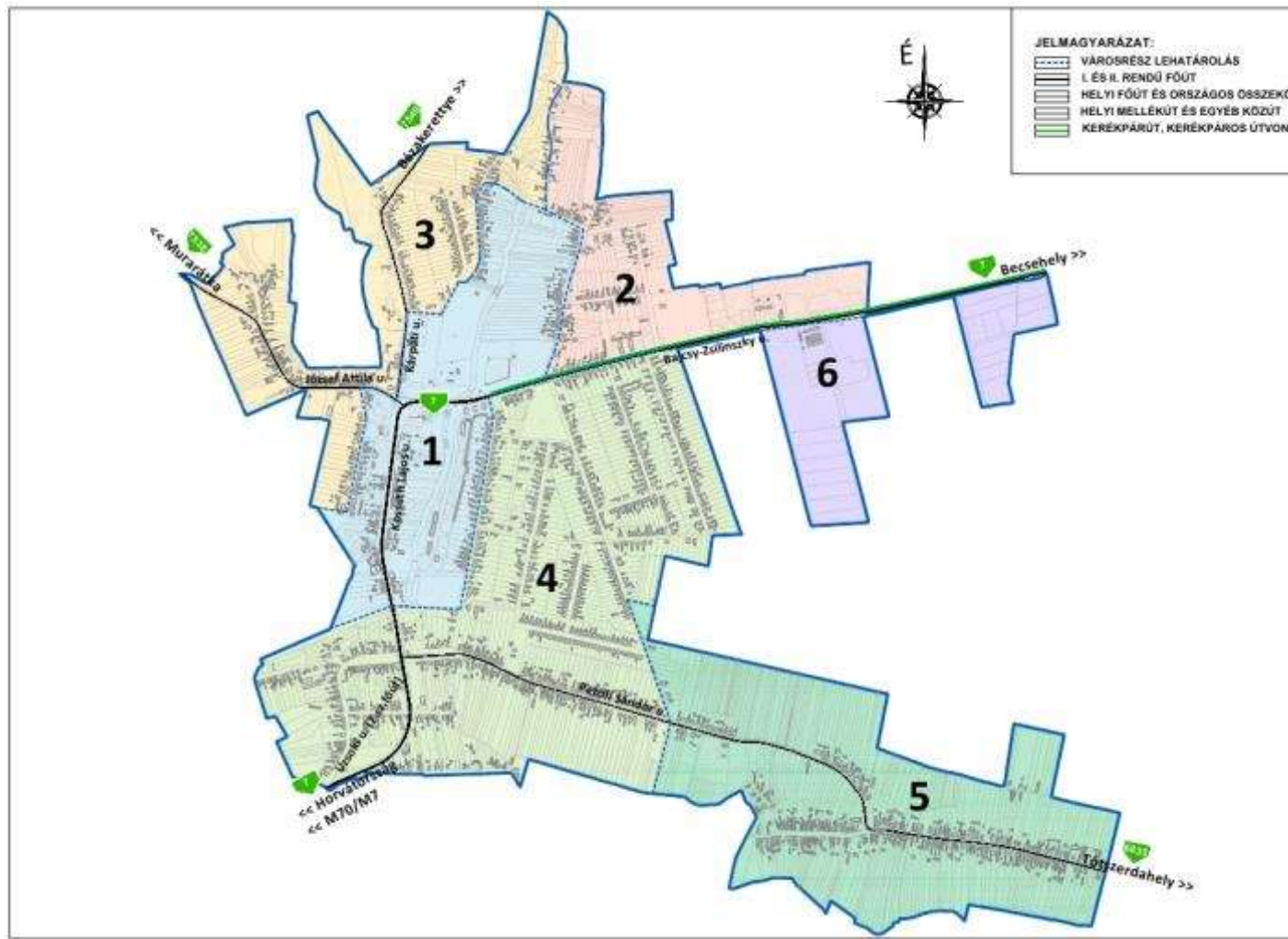

A járáshoz tartozó országos közutak 2x1 forgalmi sávval rendelkeznek, kivéve az M7 és M70 autópályákat.

Az M7-es autópálya utolsó, országhatárig tartó szakaszát 2008-ban adták át a forgalomnak. Az autópálya 2x2 sáv, osztott pályás kialakítású, mindkét forgalmi irányban leálló sávokkal. Részét képezi az V. számú helsinki folyosónak, melynek az a célja, hogy azAdriai-tengerkikötői és akelet-európaiországok között létesítsen közúti kapcsolatot. Az M7-es autópálya Letenyétől nyugatra a 232. kilométerszelvényénél kettéágazik, az M7-es ágon a horvát, míg azM70-es ágon a szlovén határig utazhatunk. Az M70-es ág Jelenleg még nem autópálya, csak kétszer egysávú autót. A szlovén határig 2005 őszen készült el. A 2x1 sávú autót átadását követően számos baleset történt az úton számos személyi sérüléssel és halálessel járó tragédiák oka általában a 2x1 sávú szakaszon történő szabálytalan előzés, vagy forgalmi sáv elhagyása, átlépése, vagy a fáradtságra és pihenőidő be nem tartására vezethető vissza. A forgalom 2011 nyarára elérte a 10 ezer járművet, így indokoltá vált a szakasz autópályává történő fejlesztése. Ennek megvalósulásáig technikai eszközökkel javították a biztonságon. A kétsávú részeket akusztikus és fényjelekkel választották el egymástól, teljes hosszúságban megtiltották az előzést, kivéve a 2x2 sávú szakaszokon, leszerelték a megtévesztő baloldali táblákat, míg másutt egyértelműbbeket helyeztek ki, valamint a magyar mellett szlovén, angol és román nyelvű feliratokat szereltek fel.

3. táblázat - Letenye város főbb útjainak jellemzői

az út jele, neve	kategóriája		tervezési osztálya	legkisebb szabály. szélessége (m)	tervezett övezeti jele
	jelenlegi	távlati			
M7	autópálya		K.I.A	60	KÖu-1
M70	autót	autópálya	K.I.A	60	KÖu-1
7 út, Bajcsy-Zsilinszky, Kossuth L., Úzsoki u.	I. r. főút		K.III.B B.III.b-C	40 29	KÖu-2
6835 út, Petőfi, Eötvös, Rákóczi u.	összekötő út gyűjtőt		K.V.B B.V.c-C	30 15	KÖu-3
7538 út, József A. u.	összekötő út gyűjtőt		K.V.B B.V.c-C	30 16	KÖu-3
7540 út, Kárpáti, Józsefhegyi u.	összekötő út gyűjtőt		K.V.B B.V.c-C	30 15	KÖu-3
Szent Imre herceg u.	lakót	gyűjtőt	B.V.c-C	16	KÖu-3
Bajcsy-Zsilinszky - Eötvös közti út		gyűjtőt	B.V.c-C	22	KÖu-3
meglévő további belterületi utcák	lakót		B.VI.d-C B.VI.d-D	11 8	KÖu-4
tervezett belterületi utcák		lakót	B.VI.d-C	12	KÖu-4
meglévő további külterületi utak	egyéb út		K.VI.C	12	KÖu-4
tervezett külterületi utak		egyéb út	K.VI.C	16	KÖu-4
fürdő menti út	kerékpárút		B.VII.	4	KÖu-5
külterületi önálló kp. út	kerékpárút		K.VII.	4	KÖu-5

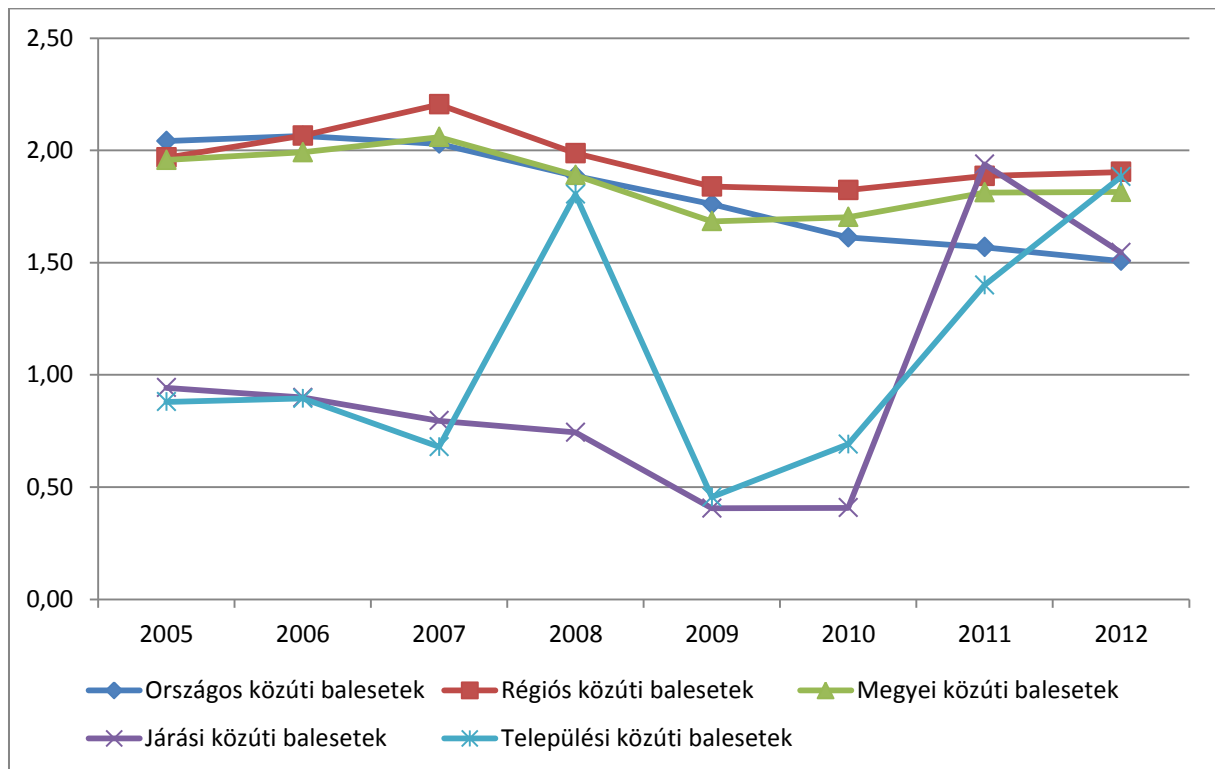
26. ábra: Letenye térképe

Megvalósult fejlesztések:

- 2007 - Elkészül az M7-es autópálya Becsehely és Nagykanizsa közötti szakasza
- 2008 – Az M7-es autópálya megépül a határig

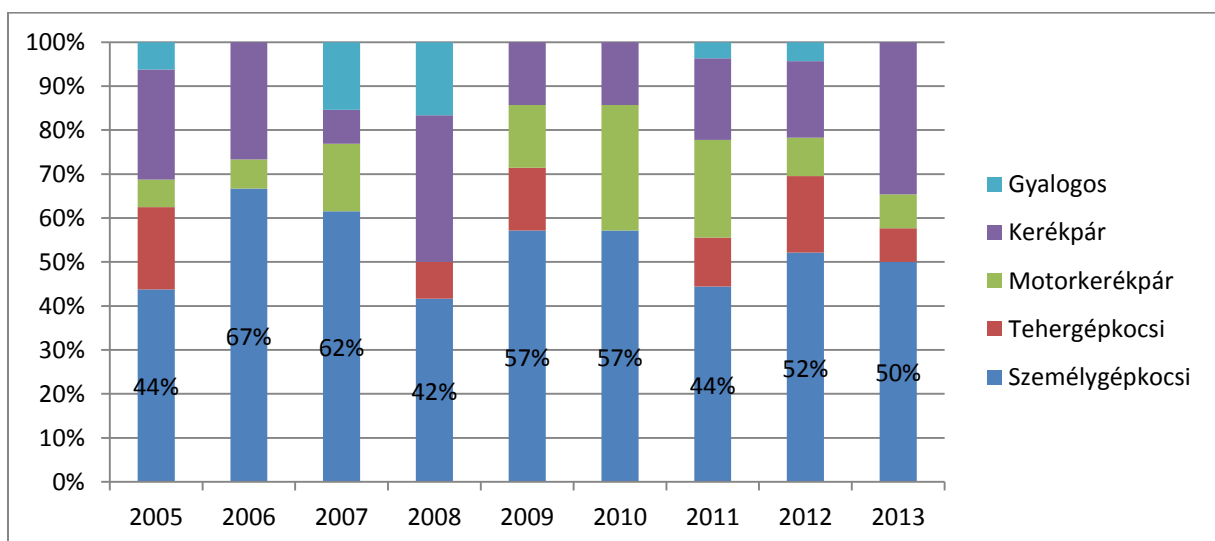
Baleseti mutatók alakulása

A közúti közlekedési balesetek száma az országos átlagot tekintve évről évre csökken. Ezzel szemben a Zala megyei, illetve a Letenyei járásban az utóbbi években ismét lassú növekedést mutat. 2009 óta Letenye városában megháromszorozódott a balesetek száma, ami a hasonló méretű településeket tekintve még így is átlagosnak mondható. Az elmúlt évek személyi sérüléssel járó baleseteit az alábbi ábra mutatja be.

27. ábra: Személyi sérüléssel járó közúti balesetek száma 1000 főre vetítve

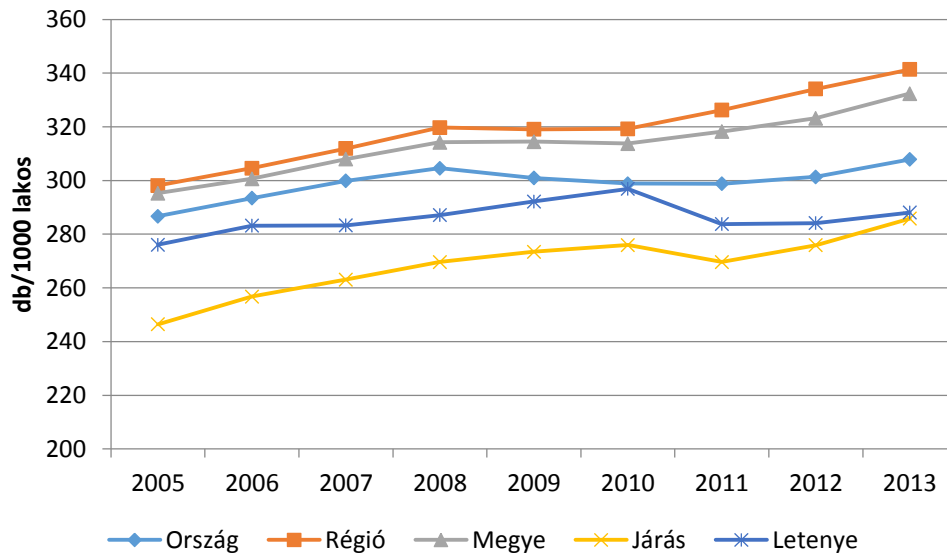
Az alábbi ábra megmutatja, hogy a személyi sérüléssel járó balesetek túlnyomó részét a személyautósok okozzák. Természetesen ebben az is közre játszik, hogy ők vesznek részt legnagyobb számban a közlekedésben.

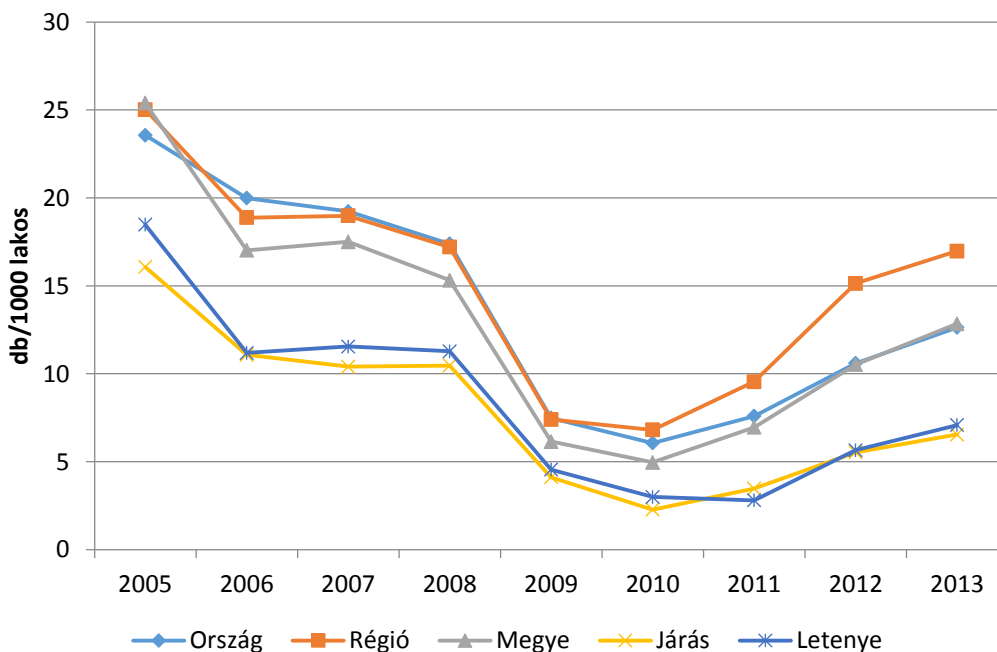
28. ábra: Személyi sérüléssel járó közúti balesetek aránya okozó szerint

Motorizációs mutatók

A település motorizációs mutatói (288 személygépkocsi/1000 fő és 51 tehergépkocsi/1000 fő) az országos, régiós és megyei átlagok alatt mozogtak az elmúlt néhány évben. Az elmúlt évek gazdasági visszaesése visszavetette az évente forgalomba helyezett gépjárművek számát. Ez a visszaesés 2011-re megállt, azóta megfordult és bár a régió messze az országos átlag felett teljesít, Letenye város, csakúgy mint az egész járás elmarad ettől.

29. ábra: 1000 lakosra vetített személygépjárművek száma

30. ábra: Évente forgalomba helyezett gépjárművek száma

1.15.3 Községi közlekedés

A járás községi közlekedése szinte kizárólag a közútra korlátozódik. Nem jellemző sem a vasúti, sem más közlekedési ágazat jelenléte.

1.15.3.1 Közúti

Helyközi autóbusz közlekedés

A megyei fő autóbusz üzemeltető az Északnyugat- magyarországi Közlekedési Központ Zrt. A közutakon nagy a forgalom, fontos távolsági autóbusz járatok közlekednek a Nagykanizsa-Budapest, valamint Lenti és Zalaegerszeg irányába.

Ahogy az

1. táblázat mutatja, a megyeszékhely elérhetősége elfogadható, a régióközpont és a főváros azonban csak nehezen érhető el.

Letenye autóbusz állomásról 13 településre indítanak, valamint 12-ről fogadnak járatokat. A helyközi közlekedés minden járási települést bekapcsol a hálózatba, azonban erősen eltérő szolgáltatási színvonalon. A menetjegy ára (max. 40 km távolságig) 250-745 Ft között változik.

4. táblázat –Letenye elérhetősége a járás településeiről helyközi autóbusz járással

Járási települések	Távolság (km)	Átlagos utazási idő	Átlagos utazási sebesség (km/h)	Átlagos napi járatszám (oda-vissza)
Bánokszentgyörgy	18,8	29	38,9	12-10
Bázakerettye	12,9	25	31,0	10-12
Becsehely	5,6	9	37,3	30-30
Borsfa	14,2	31	27,5	13-13
Bucsuta	26,5	45	35,3	6-6
Csörnyeföld	11,9	26	27,5	17-20
Kerkaszentkirály	15,4	26	35,5	4-7
Kiscsehi	14,3	31	27,7	4-7
Kistolmács	8,4	12	42,0	8-10
Lasztonya	17,2	67	15,4	3-5
Lispesztadorján	17,2	41	25,2	8-11
Maróc	18	50	21,6	5-5
Molnári	10,1	21	28,9	15-13
Murarátka	6,3	7	54,0	19-21
Muraszemenye	11,6	14	49,7	12-11
Oltárc	24,1	75	19,3	5-7
Petrivente	11,5	25	27,6	6-9
Pusztamagyaród	26,5	40	39,8	7-7
Semjénháza	12	33	21,8	17-15
Szentlisló	23,7	46	30,9	9-8
Szentmargitfalva	11	25	26,4	3-5
Tótszentmárton	8,9	19	28,1	9-6

Tótszerdahely	7,3	15	29,2	13-11
Valkonya	13,2	20	39,6	2-5
Várfölde	21,2	47	27,1	5-6
Zajk	7,4	10	44,4	4-6

Helyi autóbusz közlekedés

Letenyén helyi autóbusz közlekedés nincs, a helyi utasok kiszolgálását a helyközi járatok látják el.

1.15.3.2 Kötőtpályás

A városnak vasúti összeköttetése nincs, a legközelebbi vasútállomás 25 km-re, Nagykanizsán található. Lenti és Kistolmács között létezik ugyan egy keskeny nyomtávú vasúti pálya (több, innen kiinduló szárnyvonallal), de ez elsősorban erdészeti és turisztikai célokat szolgál, melyhez csatlakozva, 9 km-es bővítéssel Letenyének is szándékában áll csatlakozni.

1.15.4 Kerékpáros és gyalogos közlekedés

A város területén szinte minden út és járda szilárd burkolatú.

Gyalogutak

Önálló gyalogút csak a strand területén található. Ennek szabályozási szélessége 3,00 m. A gyalogosforgalmi elemek más esetben a közúti keresztzelvényben helyezkednek el.

Kerékpárutak

A város megközelítése Becsehely irányából a 7. sz. főút mellett, valamint Murarátka irányából a 7538 j. összekötő út mellett önálló kerékpárúton is lehetséges. A kerékpárutak szabályozási szélessége 6,00 m.

1.15.5 Parkolás

Letenyén kiépített parkolóhely csupán a városközpontban található, mennyiségét növelni szükséges. Jelentős számú parkolóhely biztosított az intézmények telkén.

1.15.6 Vízi közlekedés

A Mura folyón lehetőség mutatkozik a folyami közlekedésre, de csak turisztikai ún. vadvízi evezésre nyújt lehetőséget, mivel a Mura folyási viszonyai nem teszik alkalmassá a hajózásra.

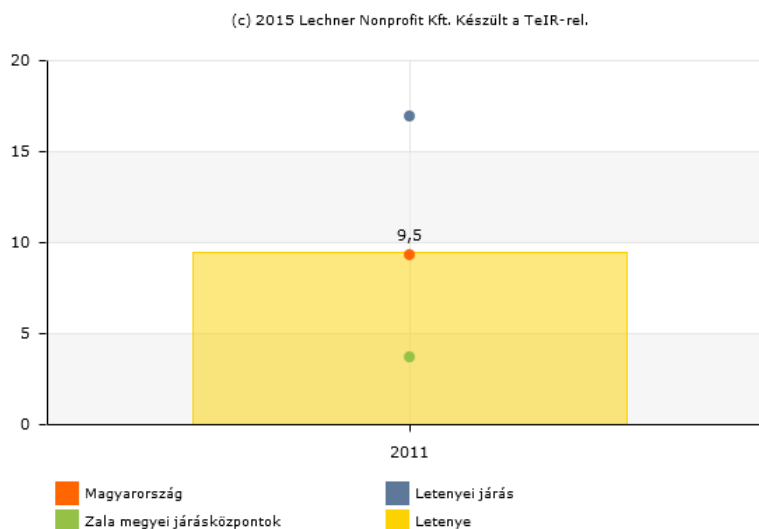
1.16 Közművesítés és elektronikus hírközlés

1.16.1 Víziközművek

1.16.1.1 Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz hasznosítás)

A város közművesítése fokozatosan épült ki. Mára a település belterületén már a teljes közműellátás biztosított.

Az elmúlt 5-10 évben (2005-2011 között) ugyan jelentős közműfejlesztéseket valósítottak meg, amelynek eredményeként nőtt a teljes közművel rendelkező lakások aránya, de az egyes városrészekben még több helyen maradtak alacsony komfortfokozatú, illetve hiányosan közművesített lakások. Az országos átlaggal megegyezően, mintegy 9.5% az alacsony komfortfokozatú lakások aránya. Ez jóval magasabb, mint a régiós átlag, vagy a Zala megyei járásközpontok átlaga. A fő bekötési hiány a Csányi utcai szegregátumban mutatkozik.

31. ábra: Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (félkomfortos, komfort nélküli, szükséglakás) (%) – 2011 (Forrás: TeIR 2015)

A vízvezeték kiépítettsége a belterületen közel teljes körűnek tekinthető. A kiépített hálózatra azonban a hálózat menti érintettek sem csatlakoznak rá teljes körűen.

Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya Letenyén a legutolsó statisztikai adatok alapján 87,7% volt. A közüzemi vízellátásban nem részesülő telkeken élők a vízellátásukra a közfolyókán kívül, házi kutakat is hasznosítanak, de azok vízminősége bizonytalan. Házi kutakat a fenntartási költségeik csökkentésére a közüzemű vízellátásban részesülők is használnak, elsődlegesen locsoló vízként. Nehezen található magyarázat az ellátottsági arány csökkenésére, különösen arra, hogy az épített lakások száma az utóbbi 10 évben némi hullámmal, de évente lényegesen meghaladta az év során a vízellátó közhálózatra csatlakozó lakások számát. Természetesen valószínű nem csak az újonnan épített házak között kell keresni a közhálózatra nem csatlakozó ingatlanokat. Valószínűsíthető, hogy egyéni gazdasági nehézségek miatt kérik egyes ingatlan tulajdonosok az ellátásból való kikötésüket, illetve a fizetési hátralék miatt a szolgáltató zárhatott ki néhány ingatlant

a szolgáltatásból. Természetesen használaton kívüli ingatlanok is hozzájárulhatnak az ellátottsági arány csökkenéséhez.

Tűzivíz ellátás

A település utcáiban haladó vízelosztó hálózatra az előírások szerint a tűzcsapok felszerelésre kerültek, biztosítva ezzel a szükséges tűzivíz ellátást.

Termálvíz ellátás

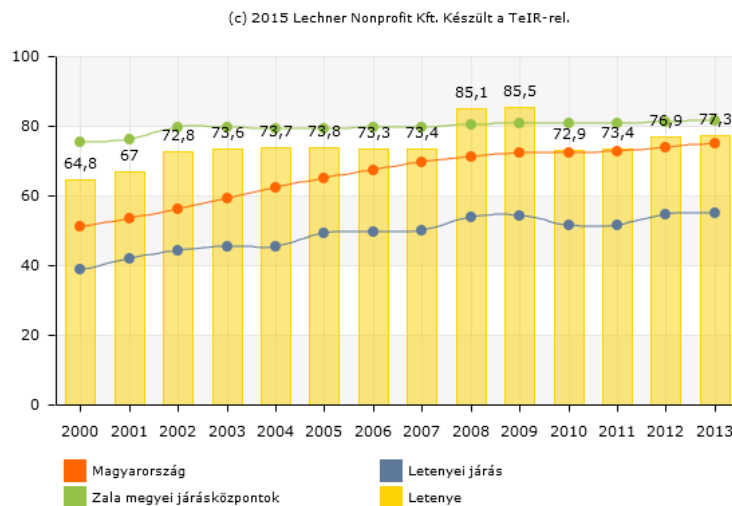
A térség területén, így a város közigazgatási területén is a felszín alatt jelentős termálvagyontalálható, mely a szénhidrogén-bányászat által jól feltérképezett. Kiaknázása azonban ma még gyerekcipőben jár, hiszen a termálvizet csak a letenyei Termálfürdő hasznosítják. A termálvíz csak fürdözést szolgál, komplex hasznosítása – mely ma már elengedhetetlen követelmény új beruházások esetében – eddig még nem valósult meg.

Fejlesztési igény

Fejlesztési feladat a lakosság egészséges vezetékes ivóvíz ellátottságának a növelése.

1.16.1.2 Szennyvízelvezetés

A településen a szennyvíz elvezetésére elválasztott rendszerű közcsontra hálózatot létesítettek. A szennyvízcsatorna hálózat a város teljes hányadában kiépítésre került. A hálózati kiépítettség nagyobb ellátottságot tenné lehetővé, csak a hálózat mentén fekvő ingatlanoknak sem mindegyike csatlakozik a hálózatra. A közcsontrahálózatba bekapcsolt lakások aránya 2013-ban 77,3% volt.

32. ábra: Közcsontrahálózatba bekapcsolt lakások aránya (%) (Forrás: TeIR 2015)

Meg kell jegyezni, hogy a közcsontra hálózatra nem csatlakozó ingatlanokból a szennyvíz döntő hányadát a talajba szikkasztják. Az ezzel okozott szennyezés a csatornahálózat fejlesztésének és a rácsatlakozás növelésének eredményeként az elmúlt 14 évben jelentősen csökkent.

Az ágazat részéről a legfontosabb fejlesztés a szennyvíztisztító telep korszerűsítésének megvalósítása volt. A városi vízmű megfelelő kapacitással rendelkezik. A város csapadék és belvíz elvezetésének rendszere az utóbbi években megvalósult, műtárgyak és létesítmények következtében rendezettnek tekinthető, az átlagos csapadékviszonyokat képes kezelni.

Fejlesztési igény

A település kiemelten fontos, hogy a kiépített hálózat menti ingatlanok hálózatra csatlakozását teljes körűvé tegye.

1.16.1.3 Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A város csapadék és belvíz elvezetésének rendszere az utóbbi években megvalósult műtárgyak és létesítmények következtében rendezettnek tekinthető, az átlagos csapadékviszonyokat képes kezelni. Karbantartásuk és tisztításuk folyamatos terhet jelent a városnak. Kapacitási problémák több ponton felfedezhető, főként a szélsőséges időjárási viszonyok esetén. A probléma kettős, mivel a település kitétsége kettős, az északi városrész jelentős lejtős terepviszonyokkal rendelkezik, míg a település nagy része sík. További problémákat jelentenek a külterületek, melyeken az árkok betemetésre kerültek a mezőgazdasági vállalkozók részéről, így a belterületet is veszélyeztetik. A külterületi vízrendezéssel is foglalkozni kell, mivel az idők során az árkok betemetésén túl művelésbe bevonásra kerültek a rétek, lápos területek, ahol így elmarad a szikkasztás. Ugyancsak az autópálya építés miatt megváltoztak a viszonyok a déli és nyugati külterületi részeken. A fentiek miatt mind a belterület, mind a külterület vonatkozásában át kell tekinteni a rendszert és meg kell tervezettni, illetve ütemezve az átalakítást meg kell valósítani közép távon mindenképp.

A település felszíni vizeinek, csapadékvizeinek elvezetését szolgáló nyílt árkok hidrológiai rendezettsége nem jellemző. Így az árkok vízelvezető képessége korlátozott. Egyes szakaszai szikkasztó árokként üzemelnek, de jellemzően előforduló árokfeltöltések (pl kocsik behajtó létesítése miatt), árokfeltöltődések, feliszaposodás, illetve növényzettel való benövés miatt a feladatukat nem teljes mértékben tudják teljesíteni. Ennek eredményeként nagyobb záporok esetén vízállásos területek, vízelöntéses területek alakulhatnak ki. A lejtős területek zöme betonburkolatú árokrendszer. A sík településrészekeken nagyrészt földes árkok vannak, melyeknek funkciója kettős: vízelvezető és szikkasztó árkok. A központban zárt rendszer is található, illetve a főbb utak alatt. A külterületi árokrendszer földes, csekély beton árok, főként az M7 és az M70 mellett.

Probléma további okai a megszüntetett rendszeren túl (elszántott árkok):

A befogadók állapota, karbantartás hiánya miatt sem a befogadó képességük, sem a mélységük nem megfelelő. A Mura árvize esetén egyrészt visszaduzzaszt, másrészt a zsilip zárása esetén nem tudja befogadni az esővizet, így az felgyülemlik, elöntések keletkeznek mely veszélyeztetik az épületeket, utakat stb, valamint szennyezést is okoz. A keresztirányú árkok és utak elszántásával, fasorok megszüntetésével nemcsak a szikkasztás maradt el, hanem jelentősen megnőtt a csapadék hordalék tartalma is, mely lejtős területen a kimosódással, vízszintes területen pedig a lerakódásával okoz halmazati problémát és károkat.

1.16.2 Energiaközművek

1.16.2.1 Energiagazdálkodás és energiaellátás

A település energiaellátására a vezetékes energiahordozók közül a villamosenergia és a földgáz közvetlenül áll rendelkezésre. A nem vezetékes energiahordozók használata bár folyamatosan csökken, mégis – ma is és várhatóan a jövőben is – szerepet fog betölteni a település energiaellátásában.

A településen a megújuló energiahordozók alkalmazása az utóbbi években egyre jelentősebb, de ez energiagazdálkodási szempontból még nem érzékelhető.

1.16.2.1.1. Villamosenergia ellátás

Letenye város villamos energia ellátása a E.ON Dél-dunántúli Áramhálózati ZRt. ellátási területéhez tartozik. A 20 kV-os elosztó hálózat a légvezetékes táplálása a Söjtör és Nagykanizsa 120/20 kV-os transzformátor állomásokról történik. A település területén a meglévő 20 kV-os hálózat hossza kb. 25,0 km.

1.16.2.1.2 Földgázellátás

A település 1985-ben kapcsolódott be a földgáz ellátásba, amikor megépült a Becsehely-Újmajor körzetében lévő MOL RT. gáz átadótól kiinduló, 7 települést ellátó 6 bar üzempomású KPE alapanyagú gázvezeték. A településen a gázvezeték teljes mértékben kiépítést nyert. A gázvezeték átmérője fokozatosan csökken 63, 40, 32-re, figyelembe véve a település beépítettségét, várható fejlesztését. Az ellátás középnyomású (3 bar), ezért minden fogyasztóhoz beépítésre került az egyedi nyomásszabályzó. Ez a szabályzó biztosítja a gázkészülékekhez szükséges 30 mbar égő nyomást. A beépített gázfogyasztó készülékek a mai kor termékei, a fogyasztói vezetékeknél megjelent az acél vezeték mellett a réz is. A kiépített gázvezeték és tartozékai hosszú távon biztosítják a település biztonságos gázellátását. A gázvezeték szállító képessége lehetővé teszi a település további fejlesztési lehetőségeit is. A házi bekötések teljes hosszúságban KPE-ből készültek, így korróziós meghibásodástól nem kell tartani.

1.16.2.1.3 Egyéb energiaellátás

A városban kiépített vezetékes energiaellátással a lakásállomány nagy része számára biztosított az automatikus üzemvitelű termikus célú energiaellátás komfortja. A lakásállomány 10%-ában azonban ma is a környezetet erősebben terhelő hagyományos, nem vezetékes energiahordozót hasznosítják. Ezeknél az ingatlanoknál hőtermelésre a szén és a fa használata a jellemző, bár vezetékes gázzal nem rendelkező területen a kistartályos PB gáz használata is előfordul.

Az egyéb energiahordozóval történő ellátást érintően meg kell említeni, hogy a háztartásoknak szolgáltatott éves gázmennyiség csökkenése jelzi, hogy egyre többen igyekeznek csökkenteni a gázfogyasztásukat. Az egyes gazdasági nehézségekkel küzdő ingatlantulajdonosok a fenntartási

költségeiknek csökkentése érdekében rákényszerülnek arra, hogy a gázfűtést részben, vagy időszakosan, ha az ingatlan alkalmas hagyományos energiahordozó hasznosítására, költségeiknek csökkentésére a termikus hőellátásukra földgáz helyett nem vezetékes energiahordozót is hasznosítsanak. Ezzel azonban a település környezetterhelését növelik.

1.16.2.2 Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

1.16.2.3 Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az önkormányzati intézmények energiaellátása vezetékes energiahordozók hasznosításával jelenleg megoldott. A villamosenergia ellátással az intézmények világítási és technológiai igényeit elégítik ki, a termikus célú energia ellátásuk pedig földgáz hasznosításával biztosított.

Energiahatékonyság javítására, energiatakarékos fogyasztást eredményező beruházások, a szigetelések, homlokfali hőleadást csökkentő (falszigetelések, nyílászáró cserék, javítások) beruházások, épületgépészeti felújítások előfordultak. Az utóbbi években fokozódott a napenergia aktív hasznosításának megoldása napkollektorok és napelemek telepítésével, de az energiahatékonyság jelentősebb javítását szolgáló megújuló energiaforrás hasznosítása nem ismert, erről információ nem áll rendelkezésre.

1.16.3 Elektronikus hírközlés

1.16.3.1 Vezetékes hírközlés

Letenye vezetékes távközlési ellátását a Magyar Telekom Távközlési Nyrt. jogelődje építette ki és üzemeltette. A település 93-as távhívó számon csatlakozik az országos, illetve nemzetközi távhívó hálózathoz. Az ellátottság korábban jelentősebb volt, jelenleg, a mobiltelefon használatának elterjedésének hatására a vezetékes távközlési igények száma csökkent.

A kedvező műsorvétel számára a kábel TV szolgáltatást még a múlt század utolsó évtizedében kiépítették. A távközléshez hasonlóan műsorelosztásra is több szolgáltató áll rendelkezésre. Az ágazat 5vezetékes műsorelosztó szolgáltatótart nyilván, mint szolgáltatásra jogosultat. Természetesen közülük is van olyan, amelyik bár rendelkezésre áll, tényleges szolgáltatást nem végez.

1.16.3.2 Vezeték nélküli hírközlés

A vezetékes szolgáltatást a vezeték nélküli szolgáltatók egészítik ki. A megfelelő vételi lehetőség biztosításához szükséges antennák – részben településen belül, részben a környező településeken – elhelyezésre kerültek, azokat a Magyar Telekom Távközlési Nyrt., a Telenor Magyarország Zrt., Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Zrt. építette, üzemelteti.

Jelenleg az ágazat által vezeték nélküli elektronikus hírközlési szolgáltatóként a térségben 7 szolgáltatót tartanak nyilván. Természetesen ezek bár rendelkezésre állnak, nem biztos, hogy igénybe veszik szolgáltatásukat. Ezek szolgáltatásukat a meglévő antennákon keresztül biztosítják.

1.17 Környezetvédelem (és településüzemeltetés)

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény az ellátandó helyi önkormányzati feladatokként nevesíti a helyi környezet- és természetvédelmet, vízgazdálkodást, vízkárelhárítást, környezet-egészségügyi feladatok elvégzését. A helyiek érzékenységet mutatja, hogy az önkormányzatok mellett a térségben számos civil szervezet is feladatának tekinti a helyi természeti értékek védelmét illetve a környezeti elemek szennyeződésének megszüntetését, illetve a szennyezés megelőzését.

Az önkormányzatok környezetvédelmi feladatait a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (Kvt) határozza meg, amelyben a települési környezetvédelmi program készítése kiemelt szerepet kap. Letenye Városára vonatkozóan 1998-ban készült el az első program, amelyet rendszeresen felülvizsgáltak, majd 2011-2016-os időszakra megtörtént a környezetvédelmi program újraalkotása.

Az alfejezetek többsége az érvényben lévő környezetvédelmi program, hatályos területrendezési terv és a Zala Megye Területfejlesztési Konceptiója - Helyzetfeltáró munkarészek (2012) c. dokumentum alapján a környezetre vonatkozó, a városra és a tágabb térségére is érvényes legfontosabb megállapításokat foglalják össze.

1.17.1 Talaj

A talajfizikai, talajkémiai és talajbiológiai degradációs folyamatok az intenzív szántóföldi művelés alatt álló területeken – az ország más intenzív hasznosítású területeihez hasonlóan – jelentős mértékűek. A humusztartalom lassú csökkenést mutat, amelyet sokszor még a rendszeres szerves trágyázással sem sikerül megállítani. Fennáll a veszélye annak, hogy ez a folyamat hosszabb távon a talaj tápanyag-szolgáltató képességének kimerüléséhez vezethet.

A talajok mikrotápanyag-ellátottsága ennél kedvezőbb, azonban az utóbbi évtizedben ezen a téren is kedvezőtlen változások indultak el. Különösen aggasztó a helyzet a cink esetében, ami komoly problémát jelent, mivel a szántott területen nagy arányban termesztik a cink-igényes kukoricát. Ez a probléma nagy valószínűséggel már rövid távon is érezhető természsökkenést fog eredményezni.

A letenyei járás minden településében vannak a Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer (MePAR) informatikai adatbázisban nyilvántartott nitrátérzékeny területi blokkok /43/2013. (V. 29.) VM rendelet 1. melléklet/, amelyre be kell tartani a vonatkozó rendeletek kötelező előírásait.

1.17.2 Felszíni és a felszín alatti vizek

Magyarország a felszíni vizeket illetően jellegzetesen tranzitország, ami azt jelenti, hogy a vízkészletek mind mennyiségileg, mind minőségileg döntő mértékben függenek a szomszédos országokban tett beavatkozásoktól. A magyarországi folyók vízkészlete csaknem teljes egészében (96%-ban) külföldről származik. A felszíni vizek minősége összességében jó minőségű.

A felszín alatti vizek Magyarország stratégiai jelentőségű készletét adják, hiszen az ország vízellátása 95%-ban a felszín alatti készletekre támaszkodik, és ez az arány magasabb, mint a legtöbb európai ország mutatója. A felszín-közeli talajvizek a települések környezetében azonban általában szennyezettek

A felszín alatti vizeket a jelenleg még művelésben tartott területeken mezőgazdasági eredetű terhelések érik. Mezőgazdasággal összefüggésben meghatározó a kertészeti és szántóföldi növénytermesztés.

A vízbázisok védelme érdekében a területen a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízi létesítmények védelméről szóló 123/1997.(VII: 18.) kormányrendelet előírásait kell alkalmazni. Nitrátérzékeny területeken be kell tartani a 27/2006. (II. 7.) Kormányrendelet és a vizek mező-gazdasági eredetű nitrát szennyezésével szembeni védeleméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól szóló, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről szóló 59/2008. (IV.29.) FVM rendeletben rögzített „helyes mezőgazdasági gyakorlat” kötelező előírásait.

Az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló, módosított 201/2001. (X.25.) Kormányrendelet által kiemelt paraméterek vonatkozásában a letenyei ivóvízellátás terén vízminőségjavító intézkedésekre van szükség, mert a város sérülékeny vízbázison fekszik.

1.17.3 Levegőtisztaság és védelme

A levegőminőségi állapotot jellemzően a közlekedési eredetű légszennyező-anyag kibocsátás határozza meg. Jelentős környezetterhelő hatású légszennyezőanyag-kibocsátó nincs a térségben. A bejelentés köteles légszennyezők közül a foszilis energiahordozó felhasználásból eredő és a jármű-karbantartókból adódó oldószer, illetve a mezőgazdasági tevékenységre jellemző kibocsátás a jellemző.

A település levegőminőségét az egyedi fűtések, a közlekedés és az egyéb tevékenységek (ipar, mezőgazdaság) emissziója határozza meg. A településen jellemzően földgáz és vegyes tüzeléssel oldják meg a fűtéseket. A közlekedési eredetű légszennyezés az M7-M70, a 7-es főút térségében meghatározó.

1.17.4 Zaj- és rezgésterhelés

Közúti közlekedésből eredő zaj- és rezgés kibocsátás terheli elsősorban a települési környezetet. Letenye város környezeti zajterheltségét nagymértékben meghatározza a város földrajzi adottsága, a kialakult városszerkezeti- és terület-felhasználási módszere. Letenye város esetében is meghatározó a zajterhelés kialakulásában a közúti forgalom nagysága. A városi úthálózat, így elsősorban a városközpont forgalmi terhelése igen magas. Az úthálózat egyes szakaszai nem alkalmasak a növekvő forgalom befogadására, nem biztosítják a forgalom gyors lefolyását. Nem történt meg az úthálózat bővítése a növekvő igények kiszolgálására.

1.17.5 Hulladékkezelés

A kommunális hulladéklerakó telep elavult, bezárásra került. 2008. évben megvalósult a telep rekultivációjának I. üteme, melyet éven belül folytatni kellett a II. ütemmel, mely a teljes rekultivációt jelenti. A település tagja a ZalaSPA konzorciumnak, így a hulladékgyűjtés hosszú távon is megoldott a településen. Folyamatban van a szelektív hulladékgyűjtés beindítása a településen, mely során 5 hulladékgyűjtő sziget kerül kihelyezésre, valamint a meglévő hulladékgyűjtő udvar is ezt a célt szolgálja. A szelektív hulladékgyűjtésről a lakosságot informálni kell, illetve végrehajtásra ösztönözni szükséges.

1.17.6 Vizuális környezetterhelés

Vizuális környezetterhelésről olyan esetben beszélhetünk, amikor bizonyos épített, vagy emberi beavatkozás hatására létrejött tájelemek látványa zavarólag hat közvetlen, vagy tágabb környezetükre. Gyárkémények, hírközlési tornyok, magasházak, víztornyok, bányák hatása távolabbról is érzékelhető, míg a közművezetékek, és nagyméretű földművek döntően közvetlen környezetükben zavaróak.

Letenye esetében nagy jelentőségű, távolról érzékelhető zavaró vizuális elemről nem beszélhetünk.

1.17.7 Árvízvédelem

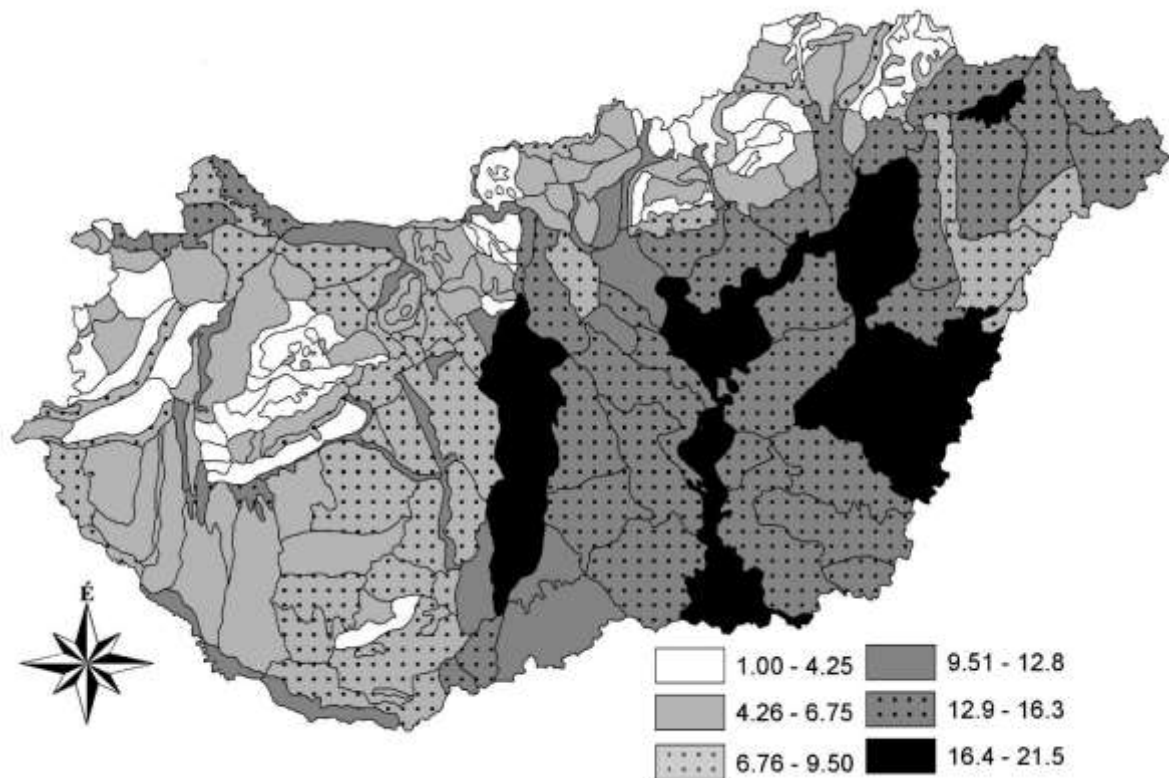
A Mura áradása korábban sokszor veszélyeztette a Mura- menti településeket, de a folyószabályozás és a kiépült gátrendszer miatt ez mára nem jelent jelentős problémát. Letenye település árvízvédelmi feladatait a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság látja el. Az árvízi védekezés jelentős feladat, mert a hullámtér erősen fásult, lassan vezeti le a vizet, ráadásul a nagy intenzitású esőzések, gyors olvadások miatt erősebbek az árvizek és gyakoribbak.

1.17.8 Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A települések fejlesztése, illetve fejlődése, építése, működése és fenntartása jelentős környezeti problémák forrása lehet. E problémák adódhatnak a települési és területi funkciók kialakításából, a létesítmények okozta alapvető környezeti változásokból, illetve számos esetben a település létesítményei maguk is környezetterhelő forrásokká válhatnak. A települési környezetben leggyakrabban előforduló főbb környezeti problémák származhatnak az építési tevékenységből, a beépítési módból, a településfenntartással és -üzemeléssel együtt járó terhelésekből, szennyezésekből.

A fentiekből adódóan a település környezet állapotának továbbfejlesztése elsősorban az talajműveléshez kapcsolódó fejlesztések (pl. erdősávok) és az infrastruktúra és a hulladékgyűjtési rendszerek területén szükséges.

1.18 Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők)

33. ábra: Természeti veszélyek Magyarországon kistérségi bontásban (Forrás: <http://geogis.detek.unideb.hu/Kutatas/TermeszetiVeszelyek.php>)

1.18.1 Építésföldtani korlátok

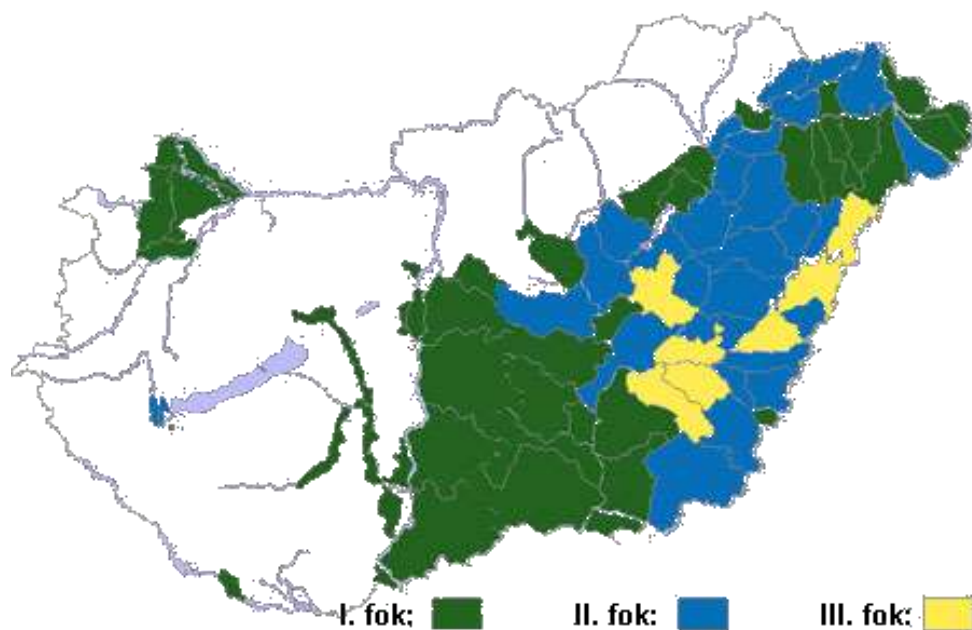
A város földtani, hidrogeológiai, morfológiai és egyes művi adottságai alapján több olyan nagyobb egységre osztható, melyeken a beépítés lehetőségei, továbbá annak szabályai eltérőek. Így egyedi szabályozást igénylő területrészek vagy különleges területek Letenyén.

1.18.2 Vízrajzi veszélyeztetettség

Letenye határát több vízfolyás érinti. Közülük a legnagyobb az Ausztriában az Alpokban eredő Mura folyó, amely egyúttal a magyar-horvát országhatárt képezi. A folyó még itt is felső szakasz jellegű, gyors folyású. A lefolyási tényező jelentős. Mért legkisebb vize 47 cm, legnagyobb vize 514 cm. A Mura mentén kiépült árvízvédelmi rendszer 43,36 km hosszúságú földtöltései jelenleg már nem felelnek meg az ágazati előírásoknak, mivel 3 m-es töltéskoronával kerültek kiépítésre, a jelenlegi előírás szerinti 4 m helyett. Ezen túl közel 30 km hosszon a gát kiépítettsége nem éri el a mértékadó árvízszint+1,0 m magasságot. Mintegy 2 km szakaszon a gátak általaj erősítést igényelnek. Az elmúlt évek hidrológiai elemzése szerint a mértékadó árvízszint emelkedett. A tervek már az új elfogadott mértékadó árvízszintre készültek. A gátak ennek megfelelő kiépítését, a hiányosságok megszüntetését a kezelő 2011-2014 közötti időszakban tudja elvégezni. Az árvízvédelmi létesítmények a Magyar Állam kizárólagos tulajdonában vannak. Vagyongazdálkodója a Nyugat-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság, aki rajtuk a védekezést is végzi. Északi irányból érkezik, keresztülfollik a város belterületén, és ömlik a Murába a Kistolmács község határában eredő, meglehetősen bővizű Béci patak. Tulajdonosa szintén a Magyar Állam, és kezelője ugyanígy a NYUDUVIZIG.

A város északnyugati részén húzódik a Letenyei főcsatorna, amely a Gerencsér árokkal egyesülve jut a Béci patakba. A város keleti oldalán, Becsehely határából érkezik, ahol több kisebb vízfolyás befogadója, és egy szakaszon a város keleti oldali határát is képezi a Korongi árok. A város déli oldalán délkeleti irányban halad a Birkítói árok. Összegyűjti két kisebb vízfolyás – a Vásártéri árok, Egresi árok – vizét és a Korongi árokkal egyesülve Tótszerdahely határában ömlik a Murába. A vízfolyások a belterületi csapadékvizek elvezetéséhez befogadónak alkalmasak, fenntartásukon javítani kell. Kezelőjük a NYUDUVIZIG. Nagyvizek tavasszal és ősszel, kisvizek nyár végén vannak. Árvíz kialakulása a Mura vízjárásától függ. Talajvizet a dombsági részen általában csak a völgyekben találunk 4-6 m között, nem nagy mennyiségben. A Mura síkján 2-4 m között mindenhol bőségesen találunk talajvizet 5-7 l/s.km² mennyiségben. A talajvíz kémiaileg kalcium-magnéziumhidrogénkarbonát jellegű, kemény (20-30 nK fok), szulfáttartalma kevés (60 mg/l alatt). Néhol nitrátosodás előfordul. A rétegvizek mennyisége 1-1,5 l/s.km². A településeken általában nincsenek artézi kutak.

34. ábra: Vízrajzi veszélyeztetettség Magyarországon (Forrás: NyuDuVizlg_2015)

1.18.3 Árvízveszélyes területek

Letenye árvízveszélyes területe a Mura közvetlen partvidékét érintik. Ez a sáv döntően beépítésre nem szánt területeket tartalmaz, így különösebb veszélyforrást nem jelent. A veszélyt az áradás miatt a Béci patak lezárása jelenti, amennyiben pont akkor van jelentős esőzés, ekkor többek között a logisztikai parkot, vagy az ivóvízkutakat is veszélyezteti a belvív.

1.18.4 Belvívveszélyes területek

Letenyén belvív, mint probléma jelen van a település többi részén is. 2014. szeptemberében több üzemet, köztük a Müller Magyarország Drogéria Bt. 18.000 m²-es központját a katasztrófavédelem elrendelése alapján a Mura vízállása miatt evakuálni kellett. Az Önkormányzat több beruházással is igyekezett az elmúlt években fokozottabban jelentkező problémát orvosolni.

1.18.5 Mély fekvésű területek

Az árvíz elleni védekezés sokrétű feladat: nemcsak a közvetlen vízkárelhárítást jelenti, hanem a védművek folyamatos fenntartását és fejlesztését, továbbá a megfelelő vízkormányzást is jelenti. Az árvízvédekezés a főművek mentén állami feladat.

Belvív elleni fejlesztések az előző pontban bemutatásra kerültek.

1.19 Ásványi nyersanyag lelőhely

Letenyén kavics és agyagbányákat is találunk, melyek jelentősége az autópálya építés időszakában felértékelődött, kitermelésük megnőtt. A Letenyei-dombság pannon üledékeit fedő lemosott agyag és iszap, glaciális vályog adja a téglagyár haszon- anyagát. Felszíne talajosodott. A kiemelt domboldalon a várható összefüggő talajvíz 10 - 15 m mélységű lehet. A közel vízzáró agyagrétegekben korlátozott hozamú lebegő vizek előfordulhatnak. A felszíni vizeket a településen keresztülfolyó Béci-patak vezeti el. A Kelet-Zalai-dombság Letenyei-dombság kistája déli szélén, a Mura-medence magaspartján pannon üledékösszletre települ a pleisztocén lemosott agyagból, iszaptól álló glaciális vályog üledék. A magasparton oldalon a kőzetlisztes agyagos üledék vastagsága meghaladja a 8 m-t. A kimosott agyag mészmentes, jó minőségű nyersanyag. A felszín a haszonanyaggal azonos talajosodott változatával fedett

A kavicsbányák kitermelése főleg az autópálya építés miatt növekedett meg. Azt a tényt, hogy a kavicsra szükség van, senki nem vitatja. Ugyanakkor környezetvédelmi szempontból az EU normáknak megfelelően NATURA 2000-es területnek nyilvánított Mura ártéren, egy előkészítés alatt álló Mura-menti Tájvédelmi Körzetben, a kavicsbányászat hatása inkább negatívnak mondható. Hosszútávon élőhelyeket szüntet meg, a talajvízszintet elszívja a környező holtágakból, kistavakból veszélyeztetve azok élővilágát.

1.20 Városi klíma

Letenye város önkormányzata a településfejlesztési dokumentumokat, és a várost érintő fejlesztéseket a környezetvédelmi szempontok figyelembevételével tervezi. Mindez mutatja, hogy az önkormányzat azon álláspontját, hogy a globális klímaváltozással/felmelegedéssel helyi, települési szinten is foglalkozni kell. Az önkormányzat kezdeményező, szervező, integráló és példamutató szerepet vállal annak érdekében, hogy a települési klímaügyben (további üvegházgáz kibocsátások csökkentése, a változásokhoz való alkalmazkodás) érdemi előrelépés jöhessen létre.

A célok elérését számos energetikai korszerűsítési projekt segítette eddig is, amelyekkel a szennyezőanyag kibocsátások csökkenését tudta elérni a város.

2 HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1 A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése

2.1.1 Településhálózat

Letenye a nyugat-dunántúli régióban Zala megye dél-nyugati részén, Nagykanizsától 22 km-re, a 7-es főút mellett fekszik, Horvátország felé forgalmas határátkelőhely.

Letenye Zala megye legdélebbi kisvárosa, térségének szervező központja, Magyarország délnyugati térségének egyik kapuja. A határvárosi szerepkör a településen belül sok speciális funkcióval, és feladattal is jár. Letenye korábban a Dél-Zala Murahíd Letenye többcélú kistérség, ma a letenyei járás központja. Letenye központi településen kívül 26 település a Letenyei járás része. A járás sajátossága a közlekedés földrajzi adottsága, mely a központ excentrikus – határmenti elhelyezkedéséből adódik.

A város adottságai túlmutatnak a település határain, polgárai továbbiakban is a térségi együttműködésben látják a gyarapodás alapvető lehetőségeit. Letenye és társközségei – Kistolmács, Murarátka és Zajk – számtalan szálon kötődnek egymáshoz, akár a funkcionális kapcsolatokra, akár a településeket összekötő tájra gondolunk. Kistolmács, Murarátka és Zajk települések számára, mind az alapfokú, mind a középfokú ellátást a város biztosítja. Mindhárom település népességszáma az utóbbi tíz évben a régiós átlagot meghaladóan csökkenő tendenciát mutatott.

A lakosságnak szolgáltatást nyújtó intézmények egyben a térség lakosságának rendelkezésére állnak. Működésükre az önkormányzat különös gondot fordít. Letenye gazdasági, kereskedelmi, művelődési vonzása a térségben érvényesül. Egyben hazánk egyik legfontosabb közúti határátkelőhelye, Horvátország, Olaszország és a Földközi-tenger irányába.

2.1.2 Társadalom

Letenye városának lakossága jelenlegi lakosainak a száma 4176 fő. A népsűrűsége 99.42 fő/km². A legnagyobb népessége a településnek az 1950-es évek elején volt, amikor a lakosság meghaladta a 7000-et. A tízévenkénti népszámlálások arról tanúskodnak, hogy a népességcsökkenés mértéke a '70-es, '80-as években volt a legnagyobb, mára kissé mérséklődött. Ez azért következett be, mert a mobil, vállalkozó szellemű társadalmi rétegek száma ekkora már jelentősen lecsökkent, s elsősorban az elöregedésből adódó népességfogyás az, ami miatt folyamatosan csökken a települések lélekszáma. 2000 és 2013 között a Letenyei statisztikai város népességének fogyása csaknem 10% volt, mely magasan meghaladta a megyei (1,5%), az országos (1,6%) és a régiós (2%) szintet. A fogyás nem a vándorlási egyenleg negatív jellegéből adódik, hanem a természetes szaporodás indexének rendkívül kedvezőtlen alakulásából. A migráció már évekkorábban megszédte a maga vámját, jószerével mindenki elment aki tehetett, így a helyi társadalom erőteljesen elöregedett. A város népességének demográfiai szerkezete országos átlagban is igen rossznak nevezhető. Erősen matulus népességről van szó, melyet alátámaszt többek között az, hogy 2013-ban a Letenyén a 60 éves vagy ennél idősebb lakosság aránya 25,2%, ami országos szinten a tizedik legkedvezőtlenebb érték a városok között. A természetes szaporodás/fogyás tekintetében Letenye 2000-2013 között folyamatosan romló mutatókkal rendelkezett. Ez a tendencia megegyezik az országos és a megyei szintű tendenciákkal, azonban látható, hogy – bár a tendencia hasonló – a számok Letenye tekintetében nagymértékben meghaladják az átlagot mind országos, mind megyei összehasonlításban.

A település számottevő, növekvő arányú roma lakossággal bír. A 2011. évi népszámlálás alkalmával a népesség közel 10%-a (9.7%) vallotta magát romának. Ez a szám mind az országos, mind a régiós, mind a megyei átlagot jelentősen meghaladja. Az magukat nem romának valló nemzetiségi lakosság aránya nem éri el az 1%-ot. A helyi roma népesség többszörösen hátrányos helyzete a település egyik legkomolyabb társadalmi problémája.

A település- és a torz demográfiai szerkezet rányomja bélyegét a térség humán erőforrásainak milyenségére. Iskolázottsági mutatók is rosszak. Letenyén csak alapfokú oktatási intézmény található. Középfokú oktatási intézmény hiányában a továbbtanuló diákok középiskolába Nagykanizsára és Lentibe ingáznak. A legtehetségesebb fiatalokat a felsőoktatás végleg kiemeli a településről, közülük szinte senki sem tér már vissza. E folyamatok konzerválják a humán erőforrásbeli elmaradottságot.

Az iskolázottsági színvonalra a 2001. évi népszámlálás adataiból tudunk következtetni. Az általános iskolát be nem fejezett népesség aránya a Lengyeltóti mellett a Letenyei statisztikai kistérségben a legmagasabb az egész Dunántúlon. Ez az arány Letenyére is elmondható Letenyén az érettségivel a lakosság mindössze 12,2 ezreléke rendelkezett, ami a régió legrosszabb mutatója, s nincs ez másként a felsőfokú végzettséggel rendelkezők tekintetében sem (19,9 ezrelék). A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül eléri a 80%-ot.

A foglalkoztatási szempontból aktív réteg nagysága a teljes népességhez mérten régiós átlagnak megfelelő, a lakosság 63,00 %. A Nyugat-dunántúli régióban az átlag hasonló az arány. A régiós átlagot a nagy és fejlett városok jelentősen emelik, míg az aprófalvas területek rontják a statisztikát.

A foglalkoztatottak aránya a teljes népesség 54%-át teszi ki. Ha a foglalkoztatottak nemek közötti megoszlását is megvizsgáljuk, akkor látható, hogy nagyobb hányadukat a férfiak teszik ki (53,8%). Ez a tendencia lelhető fel országos és régiós távlatban is, ugyanakkor járási szinten jelentős egyenlőtlenséget tapasztalhatunk a nők hátrányára (43,78% szemben a férfiak 56,22%-val). A munkanélküliségi adatok a 2007-es időszakot követően jelentősen megemelkedtek, de 2013-ra elmondható, hogy a regisztrált munkanélküliek száma visszaesett a válság előtti szintre. Árnyalja a képet, hogy Letenyén szinte minden harmadik nyilvántartott álláskereső (63.55%, azaz 136 fő) tartós munkanélkülinek számít, vagyis több mint 365 napja nem rendelkezik állással. Ez az arány jóval kedvezőtlenebb, mint a járásközpont városok hasonló adata és messze kedvezőtlenebb a megyei átlagnál is.

Az Letenyén élő emberek, különösképpen a leszakadó társadalmi rétegek anyagi viszonyai kedvezőtlenek, sok esetben kimondottan rosszak. Az alacsony jövedelemszint az oka annak, hogy a kistérség adófizetőinek aránya a régió belül a legalacsonyabb értéket mutatta 2013-ban (70%, az aktív keresők számához viszonyítva). A rendszeres és egyéb szociális segélyben részesülők számát tekintve jelentős nagyságrendet képvisel.

2.1.3 Gazdaság

A térség gazdasági struktúrája kedvezőtlen, sok tekintetben elmaradott. „A területfejlesztés kedvezményezett térségeinek jegyzékéről” szóló 91/2001. (VI. 15.) számú Kormányrendelet a Letenyei statisztikai kistérséget a társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott, valamint a vidékfejlesztés tekintetében kedvezményezett térségek közé sorolta. A helyi gazdaságon belül a primer szektor komoly és hosszantartó válsággal küzd, a szekunder szektor fejletlen, gyenge, a terciér szektor pedig strukturális átalakuláson megy át, jövője több tekintetben bizonytalan. A térségben jelentősebb ipar továbbra sem települt, nagyobb számú munkavállalót foglalkoztató vállalkozások: Müller Magyarország Drogéria Bt., OWI Zala Bt., Hork Acél Kft., MOL Rt., ZALAERDŐ Rt., ÉKKÖV, Antal Kft., néhány építőipari vállalkozás, Dél-Zalai Víz-, és Csatornamű Zrt., Határrendészeti szervek (határátkelő). Fentiekén kívül a legtöbb munkavállalót a kereskedelem, a közintézmények (óvoda, iskola, stb., mintegy - 110 fő) és a helyi közigazgatás (mintegy 50 fő) foglalkoztatja.

Az elmúlt években a település elsősorban pályázati pénzekből, valamint az autópálya, autópálya építésből befolyt, és részben fejlesztési célra felhasznált iparűzési adó bevételeknek köszönhetően több jelentős beruházást valósított meg (Ipari Park, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Teleház, Gondozási Központ, 8 db szociális bérlakás megépítése, mentőállomás felújítása és orvosi ügyelet elhelyezése, belterületi és hegyi utak aszfaltozása, felújítása, zártkerti víz és villany). Megtörtént városközpont kisléptékű felújítása, a Szív utca kiépítése, tan- és ülőmedence építés a fürdőben, apartmanház- és konyha építés a kempingben, csapadékvíz hálózat fejlesztése). 2014-ben befejeződött a szennyvíztelep felújítása, az iskolai és óvoda. nyílászárók cseréje és hőszigetelése. Folyamatban van egészségház felújítása.

Az önkormányzatoknak törvény alapján kifizetett gázközmű részvények Letenyének mintegy százmillió forintot jelentettek, ebből indította az önkormányzat a termálfürdő programját. A fürdő 2003 nyarán nyílt meg egy nagymedencével és egy gyermekmedencével. A létesítmény 2006. évben elnyert pályázati forrásból kiegészült egy melegvízes ülő- és tanmedencével, és bővült a szomszédos kemping is.

Az autópálya megépítésével régi vágya teljesült a lakosságnak, azonban a településen az átmenő forgalom csökkenésével a kereskedelem és a vendéglátási ágazat jelentősen visszaesett, csökkentve ezáltal a lakosság ebből származó jövedelmét és növelve a munkanélküliek számát.

A régi 7. sz. út mentén kialakított „Mura” ipari park területét teljes egészében megvásárolták. Az egyik legnagyobb, térségi jelentőséggel is bíró beruházás a Müller Drogéria Magyarország Bt. 3 országot ellátó logisztikai központja. A fejlesztések mellett továbbra is keresni kell a lehetséges befektetők körét, és a jövőre tekintettel bővíteni kell az ipari park területét. Napirendesen van a logisztikai park fejlesztése és a határátkelő hasznosítása.

2.1.4 Táj- és természeti adottságok

A város szerkezetének kialakulásában a természetföldrajzi adottságok – északon a szőlőhegyek, valamint az észak-dél irányú Béci patak – és a közlekedési útvonalak egyaránt alapvető szerepet

játszanak. E tényezők alakították ki a halmazos szerkezetű településközpontot, melynek domináns eleme az egykori Andrassy kastély és az azt körülvevő kastélypark. A környék településeibe vezető utak mentén – különösen Tótszerdahely irányában (Egyeduta) – alakult ki elsődlegesen a nagytelkes lakóterület, mely azután a központtól délkeleti irányban, valamint a 7-es számú út mentén sűrűsödött, illetve kiterjedt, szabályos derékszögű utcarendszert alkotva. Az 1970-es, 80-as évek eredménye a Béci patak menti többszintes lakóterület, mely tovább színesítette a lakásválasztékot. Letenye központjának fejlesztése különösen az utóbbi 20 évben volt jelentős, mind az alapfokú, mind a környező térséget is kiszolgáló intézmények jöttek létre, melyek mennyiségi és minőségi szempontból is jelentős előrelépést biztosítottak a településnek a városiasodás útján. A Letenye városa hazánk DNy-i részén, Zala megyében, Horvátország szomszédságában terül el. Területe természetföldrajzi szempontból két, egymástól jól elkülöníthető egységre bontható. Az egyik a Murának és mellékvizeinek (Béci patak, stb.) fluviális, akkumulációs síksága, másik pedig a tőle északra elhelyezkedő Zalai dombság.

A vidék nagy részén érintetlen (vagy annak tűnő) a környezet, a táj változatos, tagolt, természeti értékekben gazdag. A klíma kedvező, nem szélsőséges. A település bővelkedik védett természeti értékekben, s ezek közül jó néhány a közeljövőben országos védelem alá kerül. A természeti értékek ilyen koncentrátsága és sokfélesége a turizmus szempontjából pozitív jelentőséggel bír.

2.1.5 Zöldfelületek

Letenye zöldfelületi rendszere elfogadhatónak mondható. Kedves, sajátos hangulata van a város központjának, az értékek közül is kiemelendő a volt Andrassy kastély és környezete, a Béci patak menti zöldterületek, az ősközség szerkezete, utcarendszere, a lakóházak építészeti értékei. A település zöldfelületi rendszerének elemei a közterületen kialakított közparkok, közkertek a jelentős zöldfelületű létesítmények kertjei (pl. különleges területek – temető, sport- és rekreációs területek; oktatási- és egészségügyi létesítmények kertjei), lakókertek, erdő- és mezőgazdasági területek (kiskertek), vonalas zöldfelületi elemek (utakat, vízfolyásokat kísérő gyepes, illetve fásított zöldsávok, fasorok).

A város zöldterületi rendszere kialakult, de e területen a fejlesztés mindenképpen indokolt. A település főterét (Szabadság tér) esztétikailag kedvezőbbben, kertépítészeti tervezés keretében kell kialakítani. A település parkjainak száma és kiterjedése a lakónépesség arányához képest megfelelő nagyságú, azonban minőségük folyamatosan javítandó. Az utcaképek javításában az eddigi fásítási programok kedvező eredménnyel jártak, e tevékenységet lehetőség szerint valamennyi utcára ki kell terjeszteni. A város külön értéke az Andrassy kastély körüli őspark, melynek rehabilitációja a közeljövő feladatának tekintendő. Az eklektikus stílusban átalakított műemlék jellegű épület körül ősfás park helyezkedik el. A park élőfa gyűjteménye jelentős annak ellenére, hogy a háborús időkben komoly veszteséget szenvedett. Kiemelkedő értéke a kastély mögött elhelyezkedő 550 cm törzskörméretű és mintegy 30 m-es koronaátmérővel rendelkező gigantikus méretű platánfája. A park a község egyik kedvelt pihenőparkja, épületeinek jellegénél fogva pedig Letenye kulturális

centruma is. A park közvetlen környezetében található a városi strand- és termálfürdő, így a térség kiváló adottságú rekreációs területet eredményez, a helyi közösség kikapcsolódását segíti, sportolásra és szórakozásra nyújt lehetőséget. Célszerű a közvetlen környezetében a zöldfelületet fejleszteni, átnyúlva a Béci patakon is.

2.1.6 Épített környezet

A város szerkezetének kialakulásában a természetföldrajzi adottságok – északon a szőlőhegyek, valamint az észak-dél irányú Béci patak – és a közlekedési útvonalak egyaránt alapvető szerepet játszanak. E tényezők alakították ki a halmazos szerkezetű településközpontot, melynek domináns eleme az egykori Andrássy kastély és az azt körülvevő kastélypark. A környék településeibe vezető utak mentén – különösen Tótszerdahely irányában (Egyeduta) – alakult ki elsődlegesen a nagytelkes lakóterület, mely azután a központtól délkeleti irányban, valamint a 7-es számú út mentén sűrűsödött, illetve kiterjedt, szabályos derékszögű utcarendszert alkotva. Az 1970-es, 80-as évek eredménye a Béci patak menti többszintes lakóterület, mely tovább színesítette a lakásválasztékot. Letenye központjának fejlesztése különösen az utóbbi 20 évben volt jelentős, mind az alapfokú, mind a környező térséget is kiszolgáló intézmények jöttek létre, melyek mennyiségi és minőségi szempontból is jelentős előrelépést biztosítottak a településnek a városiasodás útján.

A város szerkezete - közlekedési hálózatát, területfelhasználását, épített környezetének karakterét tekintve 7 városrészekre tagozódik.

A település területének beépítésre szánt területei az építési használatuk általános jellege, valamint sajátos építési használatuk szerint különböző terület-felhasználási különülnek el. A kisvárosias lakóterület sűrű beépítésű, több önálló rendeltetési egységet magába foglaló, jellemzően 12,5 m-es építménymagasságot meg nem haladó lakóépületek elhelyezésére szolgál. A kertvárosias lakóterületek elsősorban laza beépítésű, összefüggő nagy kertes, több önálló rendeltetési egységet magába foglaló, 7,5 m –es építménymagasságot meg nem haladó lakóépületek elhelyezését célozza. A falusias lakóterület legfeljebb 5 m-es építménymagasságú lakóépületek, a mező- és erdőgazdasági építmények, továbbá a helyi lakosság ellátását szolgáló, nem zavaró hatású kereskedelmi-, szolgáltató- és kézműipari építmények elhelyezésére szolgál. A településközpont vegyes terület több önálló rendeltetési egységet magába foglaló, lakó és olyan helyi települési szintű igazgatási-, kereskedelmi-, szolgáltató-, vendéglátó-, szálláshely szolgáltató-, egyházi, oktatási-, egészségügyi-, szociális- épületek, valamint sportlétesítmények elhelyezésére szolgál, amelyek alapvetően nincsenek zavaró hatással a lakófunkcióra. A kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület elsősorban nem jelentős zavaró hatású gazdasági tevékenységi célú épületek elhelyezésére szolgál. Az ipari gazdasági terület olyan gazdasági célú ipari létesítmények elhelyezésére szolgál, amelyek más beépítésre nem szánt területen nem helyezhetők el. A különleges területbe azok a területek tartoznak, amelyek a rajtuk elhelyezendő építmények különlegessége miatt (helyhez kötöttek, jelentős hatást gyakorolnak a környezetre, vagy a környezetük megengedett külső hatásaitól is védelmet igényelnek) és más beépítésre szánt terület-felhasználású területektől eltérnek. Letenye területén különleges területek a temető (Kü-T), a sportterület (Kü-S), a termálstrand (Kü-St), a camping (Kü-C), az idegenforgalmi

fogadóhelyek (Kü-I), a kommunális hulladékátrakó telep (Kü-H), a szennyvíztisztító-telep (Kü-SZ), a szennyvíziszap-ülepítő (Kü-SZI), és a homokbánya (Kü-B) és a településüzemeltetési telephelyek területe.

2.1.7 Közlekedés

Letenye és térségének közlekedése erősen kötődik az M7/M70 autópályához és gyorsforgalmi úthoz, valamint a 7-es főúthoz, amely Nagykanizsa/Budapest valamint Zágráb/Ljubjana/Rijeka/Trieszt/Koper irányába biztosítanak nagykapacitású kapcsolatot. Az észak-déli folyosó mellett azonban a kelet-nyugati kapcsolatok azonban jóval gyengébbek, Kaposvár és Pécs irányába csak kétszámjegyű főúton biztosított a közlekedés. A közúthálózat a két gyorsforgalmi út mellett meglévő alsóbbrendű utakon zajlik, amelyek azonban Murakeresztúr, valamint Tornyiszentmiklós és Lenti irányába nem bonyolítanak le nagyobb forgalmat (1100-2200 egységjármű/nap átlagos napi forgalom).

A közösségi közlekedésben a vasút nem játszik szerepet, mivel a Budapest-Nagykanizsa-Murakeresztúr vasúti fővonal elkerüli a várost, így a Letenyére való eljutást nem segíti. Ezért sűrűn közlekedő autóbuszjáratok biztosítják az eljutást a környéken. Letenyéből Budapestre, Kaposvárra, Lentibe, Nagykanizsára, Pécsre, Zalaegerszegre is közvetlen járatok indulnak, míg a környező településekről átlagosan napi 4-20 járat érkezik a városba.

2.1.8 Közművek

A település közmű-ellátottsága kielégítőnek mondható. Az ágazat részéről a legfontosabb fejlesztés a szennyvíztisztító telep korszerűsítésének megvalósítása volt. A városi vízmű megfelelő kapacitással rendelkezik. A város csapadék és belvíz elvezetésének rendszere az utóbbi években megvalósult, műtárgyak és létesítmények következtében rendezettnek tekinthető, az átlagos csapadékviszonyokat képes kezelni.

A város csapadék és belvíz elvezetésének rendszere az utóbbi években megvalósult műtárgyak és létesítmények következtében rendezettnek tekinthető, az átlagos csapadékviszonyokat képes kezelni. A településen a villany és gázvezeték kiépítettsége teljes, a felmerülő lakossági igények kielégítésére alkalmas. A közvilágítás hálózata kiépült. Letenyén egy üzemanyagtöltő állomás működik, mely a jelentkező igényeket biztosítani képes. Szilárd energiahordozó (fa) beszerzésének lehetősége biztosított. A távbeszélő hálózat ugyancsak átfogja a város egész belterületét, a kábelhálózat hossza 93 km. A vezetékes telefon minden lakos számára elérhető. A postai szolgáltatásokat a város központjában lévő postahivatal látja el, pénzügyi szolgáltatásokat különféle bankok, pénzügyintézetek biztosítják. A kábeltévé hálózat az egész városban, ugyan korlátozottan, de jó műsorvételi lehetőséget biztosít. A postai szolgáltatások a városban biztosítottak, a posta elhelyezkedése, a rendelkezésre álló épület a szolgáltatás ellátására megfelel.

A telefonellátás teljes körű, automata telefonközponttal, korszerű helyi összeköttetéssel rendelkezik. A kábel TV hálózat kiépült. A csillagpontos rendszer internet szolgáltatást is végez.

A kommunális hulladéklerakó telep elavult, bezárásra került. 2008. évben megvalósult a telep rekultivációjának I. üteme, melyet éven belül folytatni kellett a II. ütemmel, mely a teljes rekultivációt jelenti. A település tagja a Zalaispa konzorciumnak, így a hulladékgyűjtés hosszú távon is megoldott a településen. Megvalósult a szelektív hulladékgyűjtés beindítása a településen, mely során 5 hulladékgyűjtő sziget kerül kihelyezésre, valamint a meglévő hulladékgyűjtő udvar is ezt a célt szolgálja. A szelektív hulladékgyűjtésről a lakosságot informálni kell, illetve végrehajtásra ösztönözni szükséges.

2.1.9 Környezetvédelem

Letenyén a közlekedési eredetű légszennyezésének csökkentésében jelentős eredményt hoztak az utóbbi évtizedben átadott elkerülő utak: az M7-M70 autópálya új szakaszai. A kiépített elkerülő útvonalak ellenére a városokon belüli gépjárműforgalom növekvő tendenciát mutat, Letenye belvárosának levegője ennek következtében gyakran szennyezett.

Közúti közlekedésből eredő zaj- és rezgésbocsátás terheli elsősorban a települési környezetet. Letenye város környezeti zajterheltségét nagymértékben meghatározza a város földrajzi adottsága, a kialakult városszerkezeti- és terület-felhasználási módszere. Letenye város esetében is meghatározó a zajterhelés kialakulásában a közúti forgalom nagysága. A városi úthálózat, így elsősorban a városközpont forgalmi terhelése igen magas. Az úthálózat egyes szakaszai nem alkalmasak a növekvő forgalom befogadására, nem biztosítják a forgalom gyors lefolyását. Nem történt meg az úthálózat bővítése a növekvő igények kiszolgálására.

Megnövekedett fontosságú a környezetvédelmen belül a vízkészlet megóvása, a felszíni és felszín alatti vizek fokozott védelme. Magyarország Európán belül kivételesen jelentős vízkészlettel rendelkezik, Zala megye szerepe ezen belül kiemelkedő (Balaton, felszín alatti vizek bősége). A megye számára ezért a fenntartható vízgazdálkodás illetve az ehhez kapcsolódó projektek kiemelten fontos fejlesztési területet jelentenek. Felszín alatti vízvédelmi szempontból előrelépés, hogy az elmúlt években a veszélyes anyagok tárolóterületeit az üzemeltetők átalakították a környezetvédelmi követelményeknek megfelelően.

A kommunális hulladéklerakó telep elavult, bezárásra került. 2008. évben megvalósult a telep rekultivációjának I. üteme, melyet éven belül folytatni kellett a II. ütemmel, mely a teljes rekultivációt jelenti. A település tagja a Zalaispa konzorciumnak, így a hulladékgyűjtés hosszú távon is megoldott a településen. Folyamatban van a szelektív hulladékgyűjtés beindítása a településen, mely során 5 hulladékgyűjtő sziget kerül kihelyezésre, valamint a meglévő hulladékgyűjtő udvar is ezt a célt szolgálja. A szelektív hulladékgyűjtésről a lakosságot informálni kell, illetve végrehajtásra ösztönözni szükséges.

A Mura áradása korábban sokszor veszélyeztette a Mura- menti településeket, de a folyószabályozás és a kiépült gátrendszer ellenére ez még most is jelenthet problémát. Letenye település árvízvédelmi feladatait a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság látja el.

3 HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1 A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis

3.1.1 A folyamatok értékelése

Letenye Zala megye legdélebbi kisvárosa, térségének szervező központja, Magyarország délnyugati térségének egyik kapuja. A határvárosi szerepkör a településen belül sok speciális funkcióval, és feladattal is jár. A település demográfiai adatai rendkívül kedvezőtlenek. 2000 és 2013 között a Letenyei statisztikai város népességének fogyása csaknem 10% volt, mely magasan meghaladta a megyei (1,5%), az országos (1,6%) és a régiós (2%) szintet. A fogyás nem a vándorlási egyenleg negatív jellegéből adódik, hanem a természetes szaporodás indexének rendkívül kedvezőtlen alakulásából. A migráció már évekkorábban megszedte a maga vámját, jószerével mindenki elment aki tehetette, így a helyi társadalom erőteljesen előregedett. A térség gazdasági struktúrája kedvezőtlen. A Letenyei járás társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott, valamint a vidékfejlesztés tekintetében is kedvezményezett. A helyi gazdaságon belül a primer szektor komoly és hosszantartó válsággal küzd, a szekunder szektor fejletlen, gyenge, a terciér szektor pedig strukturális átalakuláson megy át, jövője több tekintetben bizonytalan. A térségben jelentősebb ipar továbbra sem települt, a legtöbb munkavállalót foglalkoztató szervezetek között az önkormányzat is jelen van. A természeti értékek vonatkozásában a következő megállapítások tehetők: a vidék nagy részén érintetlen (vagy annak tűnő) a környezet, a táj változatos, tagolt, természeti értékekben gazdag. A klíma kedvező, nem szélsőséges. A település bővelkedik védett természeti értékekben, s ezek közül jó néhány a közeljövőben országos védelem alá kerül. A természeti értékek ilyen koncentráltasága és sokfélesége a turizmus szempontjából pozitív jelentőséggel bír. Letenye zöldfelületi rendszere elfogadhatónak mondható. Kedves, sajátos hangulata van a város központjának, az értékek közül is kiemelendő a volt Andrassy kastély és környezete, a Béci patak menti zöldterületek, az ősközség szerkezete, utcarendszere, a lakóházak építészeti értékei. A település zöldfelületi rendszerének elemei a közterületen kialakított közparkok, közkertek a jelentős zöldfelületű létesítmények kertjei (pl. különleges területek – temető, sport- és rekreációs területek; oktatási- és egészségügyi létesítmények kertjei), lakókertek, erdő- és mezőgazdasági területek (kiskertek), vonalas zöldfelületi elemek (utakat, vízfolyásokat kísérő gyepes, illetve fásított zöldsávok, fasorok). Letenye és térségének közlekedése erősen kötődik az M7/M70 autópályához és gyorsforgalmi úthoz, valamint a 7-es főúthoz, amely Nagykanizsa/Budapest valamint Zágráb/Ljubjana/Rijeka/Trieszt/Koper irányába biztosítanak nagykapacitású kapcsolatot. Az észak-déli folyosó mellett azonban a kelet-nyugati kapcsolatok azonban jóval gyengébbek, Kaposvár és Pécs irányába csak kétszámjegyű főúton biztosított a közlekedés. A közúthálózat a két gyorsforgalmi út mellett meglévő alsóbbrendű utakon zajlik, amelyek azonban Murakeresztúr, valamint Tornyiszentmiklós és Lenti irányába nem bonyolítanak le nagyobb forgalmat. A település közmű-ellátottsága kielégítőnek mondható.

3.1.2 A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

3.1.2.1 A településhálózat és közlekedés SWOT-analízise

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • Kedvező geopolitikai helyzet • Jól kiépült vonalas infrastruktúra • Erős Észak-déli kapcsolatok • Járási szerepkör • Közlekedési csomópont, fontos közlekedési utak találkozási pontja • Fejlett együttműködés térségen belül • Nemzetközi kapcsolatok 	<ul style="list-style-type: none"> • Gyenge Kelet-nyugati kapcsolatok • Megyei Jogú városok elszívó hatása • Agglomerációs hálózata erőltet • Aprófalvas környezet
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • Kedvező geopolitikai helyzet kihasználása, nemzetközi kapcsolatok fejlesztése • Közszolgáltatások megosztása a környező településekkel • Fő közlekedési utak további fejlesztése • Logisztikai központ fejlesztése • Határon átnyúló kapcsolatok kihasználása • Járási együttműködések 	<ul style="list-style-type: none"> • Külső infrastrukturális fejlesztések elhúzódnása • Kiszámíthatatlan politikai, gazdasági helyzet • Forráskoordináció hiánya • A dinamikusabb külső térségek szívó hatása • Nagykanizsa és térségének túlsúlya, elszívó hatása

3.1.2.2 A társadalom SWOT-analízise

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • Szociális ellátásban részesülők száma csökken • Határmentségből adódó kereskedelmi és vállalkozói ismeretek 	<ul style="list-style-type: none"> • A legfeljebb általános iskolát végzettek aránya magasabb az országos átlagnál • Együttműködés hiánya a település társadalmi szereplői között • A roma lakosság alacsony foglalkoztatási szintje • Részfoglalkoztatás hiánya - női munkanélküliség • Információhiányos lakosság, hiányzó információs pontok • Alacsony vállalkozói készség, kevés vállalkozó • Elöregedő lakosság • Képzett munkaerő hiánya, magasabban képzettek nem jönnek vissza a térségbe

	<ul style="list-style-type: none"> • Elhanyagolt településkép, közösségi épületek, hiányzó térkapcsolatok • Nem elég erős civil szervezetek, non-profit tudás • Nincs megfelelő termék és térségi marketing • Magas munkanélküliség, helybeli munkahelyek hiánya • Tőkehiány
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • Munkahelyek teremtése • Az új típusú szövetkezők támogatása • Komplex egészség-megőrzési és fejlesztési programok 	<ul style="list-style-type: none"> • A dinamikusabb külső térségek szívó hatása • Nyugdíj előtt állók számának növekedése • Lakosság romló egészségi állapota • Foglalkoztatottak nélküli háztartások növekvő aránya • Lakosság fokozatos elszegényedése

3.1.2.3 A gazdaság SWOT-analízise

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • Termál-és gyógyvizek: geotermikus energia • Bor-és szőlő kultúra hagyományai • Fafeldolgozás • Jelentős számú agrárszakember • Határmentségből adódó kereskedelmi és vállalkozói ismeretek • Jó minőségű, nagy területarányban jelen lévő földterületek 	<ul style="list-style-type: none"> • Együttműködés hiánya a település gazdasági társadalmi szereplői között • Egysíkú növénytermesztés • Alacsony feldolgozottságú mezőgazdasági termékek • Hasznosítatlan gyepterületek • Bel és árvízveszélyes területek • Korszerűtlen mezőgazdaság • Nincs hagyománya az idegenforgalomnak • Információhiányos lakosság, hiányzó információs pontok • Alacsony vállalkozói készség, kevés vállalkozó • Elöregedő lakosság • Képzett munkaerő hiánya, magasabban képzettek nem jönnek vissza a térségbe • Nem elég erős civil szervezetek, non-profit tudás • Nincs megfelelő termék és térségi marketing • Magas munkanélküliség, helybeli munkahelyek hiánya • Tőkehiány • Nagykanizsa közelsége-elszívó erő • Egészségtelen tulajdonszerkezet a mezőgazdasági és erdőterületeken
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • Munkahelyek teremtése • Ipari park bővítése • Logisztikai park bővítése • Fürdő- és szálláshelyfejlesztés • Az új típusú szövetkezők támogatása 	<ul style="list-style-type: none"> • Külső infrastrukturális fejlesztések elhúzódnása • Kiszámíthatatlan politikai, gazdasági helyzet • Forráskoordináció hiánya • A dinamikusabb külső térségek szívó hatása • A multinacionális cégek befolyásának erősödése az ország, a régió gazdaságára

<ul style="list-style-type: none"> • A vidékturizmus programok támogatása • Az alternatív energia fejlesztések támogatása • A speciális termékek iránti érdeklődés fokozódása az EU piacokon • A nemzetközi kapcsolatok fejlesztése • Fő közlekedési utak közelsége • Tájvédelmi körzet • Komplex egészség-megőrzési és fejlesztési programok • Aktív turisztikai csomagok összeállítása • Ipartelepítésre alkalma humán infrastruktúra 	<ul style="list-style-type: none"> • Az állam nem segít a termékek piacra juttatásában • Az EU mezőgazdasági támogatási rendszer kedvezőtlen hatásai • Nyugdíj előtt állók számának növekedése • Lakosság romló egészségi állapota • Foglalkoztatottak nélküli háztartások növekvő arány • Egészségtelen tulajdonviszonyok befagyása a mezőgazdasági és erdőterületeken
--	---

3.2.1.4 A táji- és természeti adottságok, zöldfelületek SWOT-analízise

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • Változatos természeti, környezeti adottságok • Zöldterületek magas aránya • Jelentős, jó minőségű vízkészlet • Turisztikai vonzerő 	<ul style="list-style-type: none"> • Bányák okozta tájsebek • Védett természeti értékek kezelési forrásai korlátozottak • Illegális hulladéklerakók megléte
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • Illegális hulladéklerakók megszüntetése • Fűtési rendszerek korszerűsítése • Zöldterületek bővítése, korszerűsítése • Zöldsávok, fasorok kialakítása • Védett természeti értékek megőrzése 	<ul style="list-style-type: none"> • Városi területek szegregálódása • Növekvő forgalom miatt jelentkező környezetterhelés • Védett természeti értékek sérülnek • Nagytáblás rendszer okozta vízvezetési rendszerek átalakulása miatti erózió, kimosódás

3.1.2.5 Az épített környezet, közművek, környezetvédelem SWOT-analízise

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • További fejlesztések területigénye biztosítható • Épített környezet értékei azonosításra kerültek • Megfelelő, a város tulajdonában álló ingatlan • Város közművesítése nagyrészt megoldott • Javult a közvilágításban az energia hatékonysága • Elektronikus hírközlés a városban korszerű • Geotermikus energia, vízi energia rendelkezésre állása 	<ul style="list-style-type: none"> • Szegregált területek nagysága jelentős, növekvő tendencia • Zöldterületek intenzív használata megoldatlan • Hiányos városrészi kapcsolatok, zárványterületek • Csapadékvíz elvezetése hiányos • Közintézmények energetikai állapota korszerűsítésre szorul • Lakosság elszegényedése következtében romló környezeti állapot
Lehetőségek	Veszélyek

<ul style="list-style-type: none"> • Zöldterületek összekapcsolása, városszerkezetbe integrálása • Épített környezet erőforrásként való hasznosítása (rekreáció, turizmus) • Szennyvízhálózatba bekötött lakások arányának növelése • Fokozatos átállás a közvilágításban a korszerű LED technológia használatára, intelligens megoldások alkalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> • Tulajdonviszonyok gátolhatják a fejlesztési elképzelések megvalósítását • Energiahordozók árának a növekedésével a környezetszennyezőbb energetikai megoldások nagyobb teret kapnak
---	--

3.1.2.6 Kockázatok felsorolása

Az alábbiakban az IVS stratégiai szintű kockázatait tárjuk fel és bemutatjuk a kockázatkezelési intézkedéseket. A stratégia megvalósítását a város által befolyásolható belső, illetve a város hatáskörén túl mutató külső tényezőkből fakadó kockázatok befolyásolhatják.

Belső kockázatok	Külső kockázatok
Lakosság érdektelensége	Országos szintű gazdasági problémák
A városi lakosság identitástudatának csökkenése	Kedvezőtlen pályázati feltételek
Kedvezőtlen demográfiai- és munkaerőpiaci változások	Szabályozási környezet változása
Szegregációs problémák	Tervezett fejlesztések elmaradása
Alacsony befektetői kedv	
Önerő hiánya	

A külső – belső kockázatok mellett a kockázati tényezőket alapvetően három kategóriába soroljuk:

- Fizikai kockázatok
- Pénzügyi, gazdasági kockázatok
- Szervezeti kockázatok

A stratégia végrehajtását befolyásoló kockázatok bekövetkezési valószínűségét (kicsi, közepes, nagy), azoknak a projekt céljaira gyakorolt hatását (kicsi, közepes, nagy), valamint a felmerülő kockázatok kezelési stratégiáját az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

Kockázat megnevezése	Bekövetkezés valószínűsége	Hatása a stratégia megvalósulására	Bekövetkezésük valószínűségét csökkentő intézkedések	Bekövetkezésük esetére tervezett intézkedés
Belső Kockázatok				

A stratégia végrehajtását befolyásoló kockázatok bekövetkezési valószínűségét (kicsi, közepes, nagy), azoknak a projekt céljaira gyakorolt hatását (kicsi, közepes, nagy), valamint a felmerülő kockázatok kezelési stratégiáját az alábbi táblázatban foglaltuk össze: Kockázat megnevezése	Bekövetkezés valószínűsége	Hatása a stratégia megvalósulására	Bekövetkezésük valószínűségét csökkentő intézkedések	Bekövetkezésük esetére tervezett intézkedés
Belső Kockázatok				
A város társadalmának passzivitása, érdektelensége a városfejlesztéssel szemben. A város lakossága nem éli meg a fejlesztéseket sikertörténetként .	közepes	nagy	A városfejlesztési tervekbe a helyi lakosság minden rétegét be kell vonni már a tervezés megkezdésekor. A tervekről tájékoztatni kell a lakosságot, a véleményeket be kell építeni.	Tájékoztatás, meggyőzés
2. A városi lakosság identitás tudatának csökkenése. A lakosság nem tud büszke lenni városára.	kicsi	közepes	A városközpont fejlesztése, városkapu fejlesztés	A civil társadalom bevonása az előkészítésbe
3. A népességszám további csökkenése, az elvándorlás növekedése a képzett és fiatal munkavállalói csoportokban. A	közepes	nagy	A gazdaságfejlesztési programot aktualizálni kell a városnak, ezen belül foglalkoztatási tervet kell készíteni. A	Motivációs eszközök alkalmazása, képzési, foglalkoztatási programok indítása.

város munkaerőpiacának gyengülése.			munkahelyteremtés programjáról tájékoztatni kell a lakosságot.	
4. Szegregált területek és az ott élő lakosság számának növekedése. A felzárkóztatási programok sikertelensége.	közepes	nagy	A fizikailag és társadalmilag szegregált helyzet csökkentése.	A szegregált területen élők számára munkahelyteremtési program indítása.
5. Alacsony befektetői kedv. Helyi vállalkozók befektetéseiket döntően nem a városban valósítják meg.	kicsi	nagy	Alap infrastrukturális fejlesztések önkormányzati megvalósítása. A befektetési lehetőségekről már a tervezés szakaszában tájékoztatni kell a helyi vállalkozói csoportokat. A gazdaságfejlesztési program	Kedvezmények biztosítása. (adókedvezmények), Erőteljes marketing tevékenység

3.1.3 A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata

A kialakítandó településfejlesztési stratégiát nemcsak az Európai Unióhoz kapcsolható Új Széchenyi Terv és Kormányzat Konvergencia Programja befolyásolja, hanem az Országgyűlési határozatok formájában napvilágot látott Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció, az Országos Területrendezési Terv, valamint a fejlesztések tervezéséhez keretet ad a 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről.

Ezekben a jogforrásokban az önkormányzati szerepvállalások hangsúlyozása mellett az új igazgatási formák a megyék, illetőleg a járások keretében történő fejlesztések és feladatellátások jelennek meg azzal az igénnyel, hogy a központi források döntően az Európai Unió eszközök kiegészítéseként jelennek meg és ezen túl csak az önkormányzati kötelező feladatok finanszírozása történik meg.

Míg az ERFA 2007 és 2013 közötti időszakra vonatkozó szabályozásának 8. cikke lehetővé tette a városfejlesztés integrált megközelítéssel történő megvalósítását, a 2014 és 2020 közötti időszakban a településfejlesztést integrált lépéseket meghatározó stratégiák segítségével kell végrehajtani.

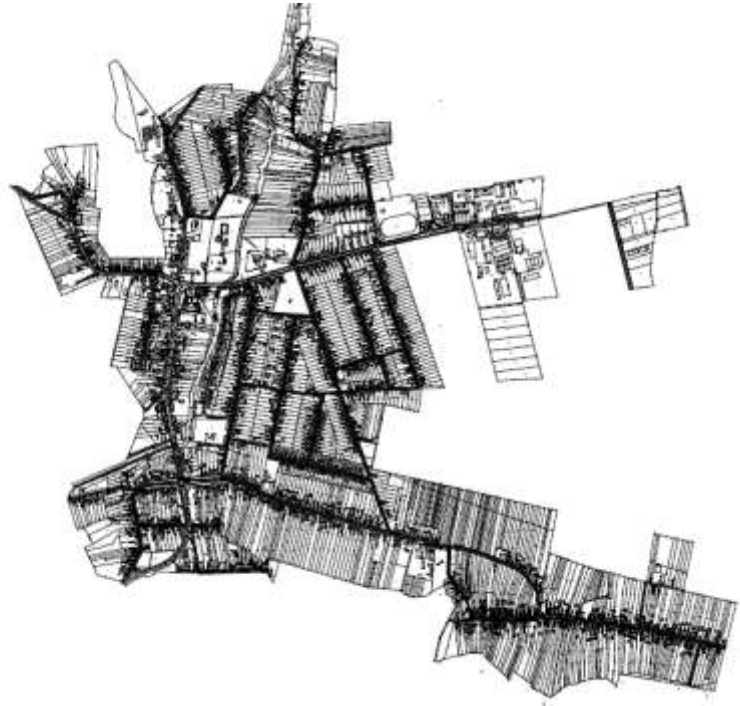
Pro Via '91 Kft.
1034 Budapest, Szomolnok u. 14.

Össességében az önkormányzat Integrált Településfejlesztési Stratégiája annak a tervezési folyamatnak a része, amely megvalósítás-orientált szemléletével lehetővé és hatékonyá teszi a közösségi források igénybevételét.

A tervezési folyamat azonban nem zárt, mivel valamennyi tervezési szint kapcsolódik a különböző közigazgatási szinteken kialakított elképzelésekhez, ezzel garantálva a fejlesztési tervek egymásra épülését.

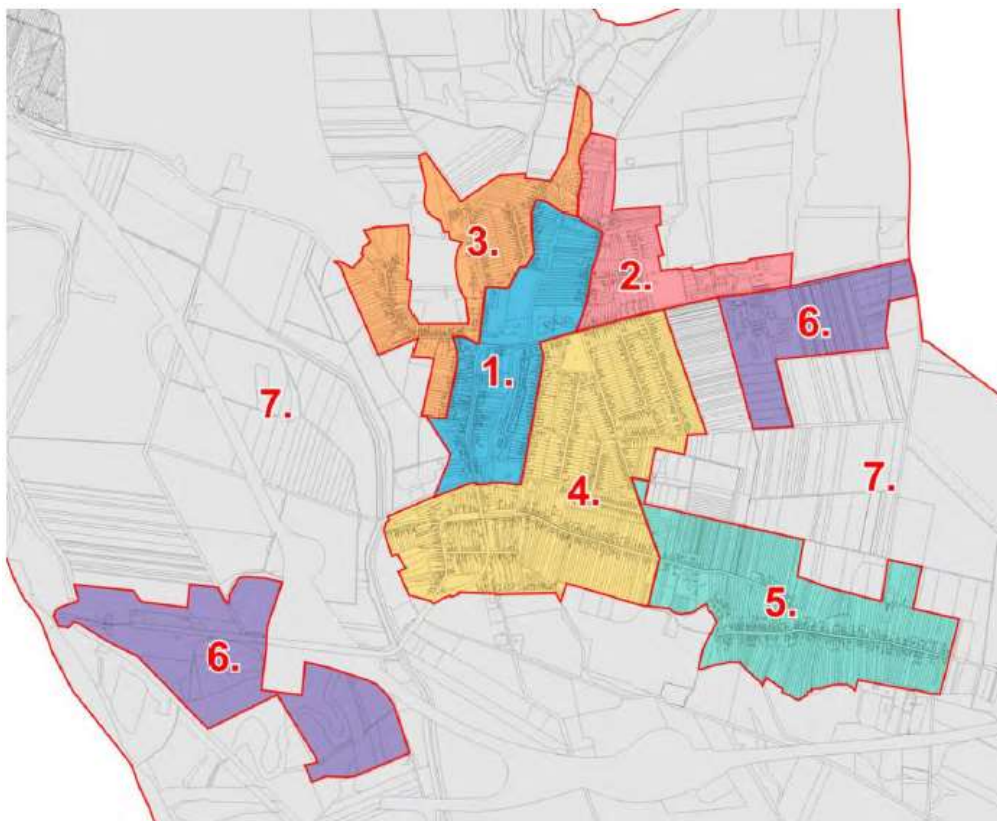
3.2 Problématérkép/értéktérkép

35. ábra: Problématérkép

3.3 eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek

3.3.1 Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása

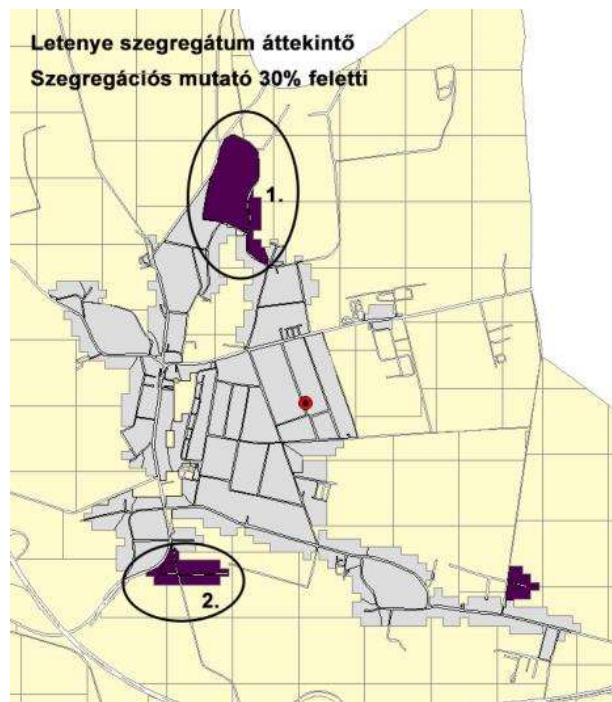

1. VÁROSKÖZPONT
2. ÉSZAKI VÁROSRÉSZ (BÉC)
3. NYUGATI VÁROSRÉSZ (BÓBICA)
4. DÉLI VÁROSRÉSZ
5. KELETI VÁROSRÉSZ (EGYEDUTA)
6. IPARI ÖVEZET
7. KÜLTERÜLET

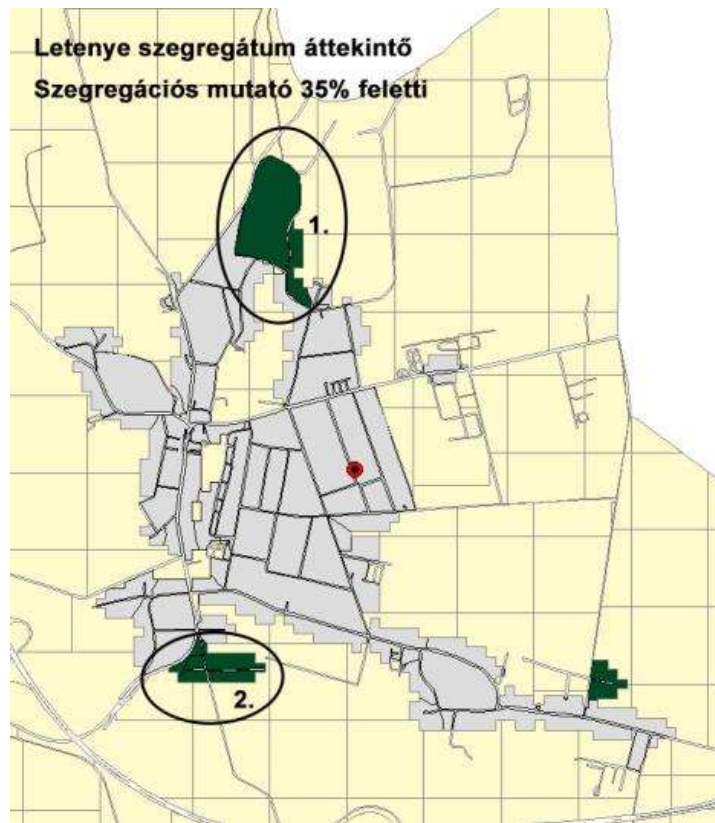
36. ábra: Letenye városrészi lehatárolás

3.3.2 Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

Letenye városában 2 szlömösödött, szegregálódott terület található. A területek jellemzői: Letenye újabb kori településrészei, ahol lakó, gazdasági és különleges területek egyaránt található. A városrészekben a városi átlagnál magasabb a 0 -14 évesek aránya, míg a többi kategóriában az átlag körül található. Magasabb a városi átlagnál a munkanélküliek aránya, a legmagasabb a városrészek között. Letenye városa rendelkezik elfogadott antiszegregációs tervvel, és elfogadott esélyegyenlőségi programmal.

37. ábra: Letenye szegregátumok áttekintő 01. (Forrás: KSH 2015)

38. ábra: Letenye szegregátumok áttekintő 02. (Forrás: KSH 2015)

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: Funkcionális térségek Magyarországon (Forrás: OFTK, pp. 109.)	11
2. ábra: Városhálózati struktúra Magyarországon (Forrás: OFTK, pp. 142.)	12
3. ábra: Településszerkezeti Terv	33
4. ábra: Lakónépesség száma az év végén (fő) (Forrás: TeIR 2015)	37
5. ábra: Állandó népességen belül a 60-x évesek aránya (%) (Forrás: TeIR 2015)	38
6. ábra: Állandó népességen belül a 15-59 évesek aránya (%) (Forrás: TeIR 2015)	39
7. ábra: Állandó népességen belül a 0-14 évesek aránya (%) (Forrás: TeIR 2015)	39
8. ábra: Természetes szaporodás, fogyás (Forrás: TeIR 2015)	40
9. ábra: A cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya (%) – 2011 (Forrás: TeIR 2015)	41
10. ábra: Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül - Népszámlálás 2011 (Forrás: TeIR 2015)	41
11. ábra: Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%) – 2011 (Forrás: TeIR 2015)	42
12. ábra: Regisztrált munkanélküliek száma (fő) (Forrás: TeIR 2015)	43
13. ábra: Száz lakosra jutó adófizetők száma (fő) (Forrás: TeIR 2015)	43
14. ábra: Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft) (Forrás: TeIR 2015)	44
15. ábra: Lakásállomány (db) (Forrás: TeIR 2015)	44
16. ábra: Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (félkomfortos, komfort nélküli, szükséglakás) (%) – 2011 (Forrás: TeIR 2015)	45
17. ábra: Lakásállomány (db) (Forrás: TeIR 2015)	63
18. ábra: Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (félkomfortos, komfort nélküli, szükséglakás) (%) – 2011 (Forrás: TeIR 2015)	64
19. ábra: Településszerkezeti Terv	76
20. ábra: Városrészek lehatárolása	78
21. ábra: Letenye szegregátum 01. (Forrás: KSH 2015)	81
22. ábra: Letenye szegregátum 02. (Forrás: KSH 2015)	82
23. ábra: Különböző térségi központok elérhetőségének összehasonlítása (perc)	85
24. ábra: A járási települések átlagos elérési ideje a járásközpontból különböző módokon	86
25. ábra: A letenyei járás közúthálózata	88
26. ábra: Letenye térképe	90
27. ábra: Személyi sérüléssel járó közúti balesetek száma 1000 főre vetítve	91
28. ábra: Személyi sérüléssel járó közúti balesetek aránya okozó szerint	91
29. ábra: 1000 lakosra vetített személygépjárművek száma	92
30. ábra: Évente forgalomba helyezett gépjárművek száma	92
31. ábra: Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (félkomfortos, komfort nélküli, szükséglakás) (%) – 2011 (Forrás: TeIR 2015)	95
32. ábra: Közcsatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya (%) (Forrás: TeIR 2015)	96
33. ábra: Természeti veszélyek Magyarországon kistáji bontásban (Forrás: http://geogis.detek.unideb.hu/Kutatas/TermeszetiVeszelyek.php)	103
34. ábra: Vízrajzi veszélyeztetettség Magyarországon (Forrás: NyuDüVizlg_2015)	105
35. ábra: Problématérkép	122

36. ábra: Letenye városrészi lehatárolás.....	123
37. ábra: Letenye szegregátumok áttekintő 01. (Forrás: KSH 2015).....	124
38. ábra: Letenye szegregátumok áttekintő 02. (Forrás: KSH 2015).....	125